

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1206

ЗАБАВНИК

4

динара

7.2.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ТЕВТОНСКИ
ВИТЕЗОВИ

ПЛАНИНСКО УСКО ГРАО

ЕРНЕСТ ВИЛСОН,
БОТАНИЧАР ИЗ БОСТОНА,
НАСТРАДАО ОД
ОДРОНА КАМЕНА
НА ЈЕДНОЈ ПЛАНИНИ
У КИНИ,
НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ
ЊЕГОВА НОСИЛА
ПОСТАВЕ ПОПРЕКО
ПРЕКО УСКЕ СТАЗЕ
ИЗНАД
ДУБОКЕ ПРОВАЛИЈЕ
ДА БИ КАРАВАН ОД
40 МАЗГИ,
С КОЈИМ СЕ СУСРЕО,
МОГАО
ДА ПРОБЕ
ПРЕКО
ЊЕГА.

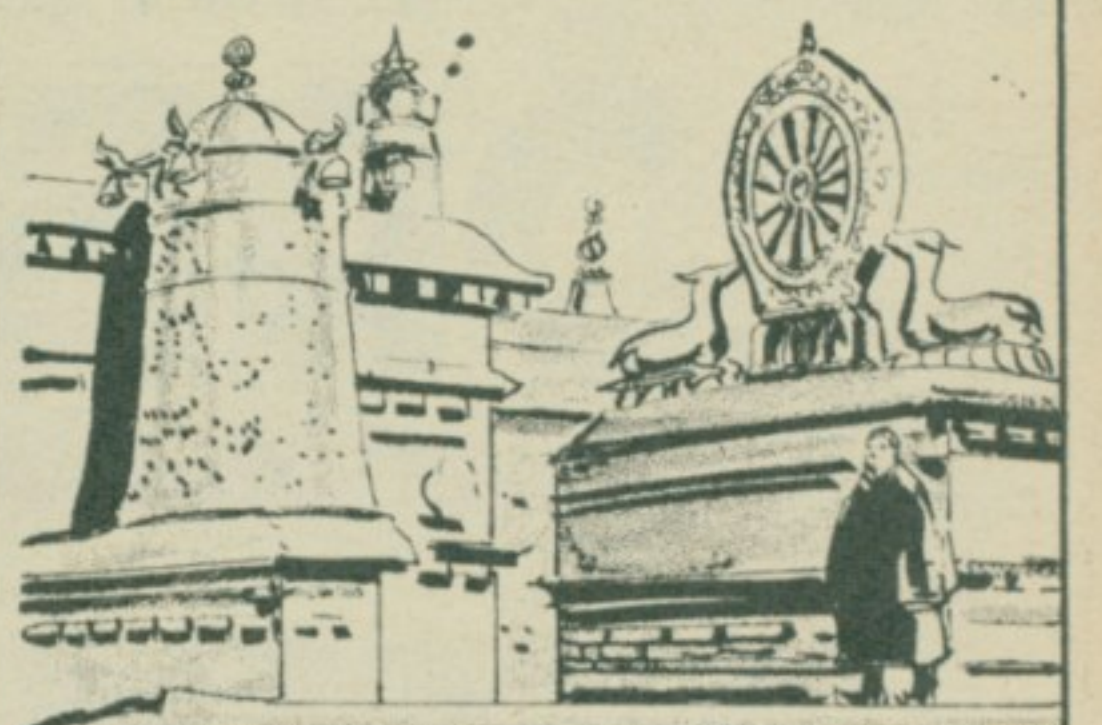
РИМСКИ ЛЕКАР АСКЛЕПИЈАД

(124-38. ПРЕ Н.Е.)
ЧИЈИ СУ СЕ
ПРЕЦИ ИЗ СЕДМ
ГЕНЕРАЦИЈА БАВИЛИ
МЕДИЦИНОМ,
ЗАВЕТОВАО СЕ ДА ЊЕ
НАПУСТИТИ
ЛЕКАРСКУ ПРАКСУ
АКО БУДЕ БОЛЕСТАН
МАКАР ЈЕДАН ДАН.
НИКАД СЕ НИЈЕ
РАЗБОЛЕО И УМРО ЈЕ
У 86. ГОДИНИ ОД
ПОСЛЕДИЦА
НЕСРЕБНОГ
СЛУЧАЈА.

ОГРОМАН ИЗРЕЗБАРЕН ЗМАЈ

КОЈИ СЕ ДАНАС ЧУВА
У МУЗЕЈУ
НА ОСТРВУ РОДОСУ, ИЗРЕЗБЕН
ЈЕ У 14. ВЕКУ ПО НАРЕЂЕЊУ
ВЕЛИКОГ ГОСПОДАРА РОДОСА
ДА БИ СЕ ЊЕГОВ КОЊ
НАВИКАО НА ИЗГЛЕД
ЛЕГЕНДАРНОГ ЧУДОВИШТА
КОГА ЈЕ ОН, КАКО ЈЕ
КАСНИЈЕ ТВРАЊО,
УБИО.

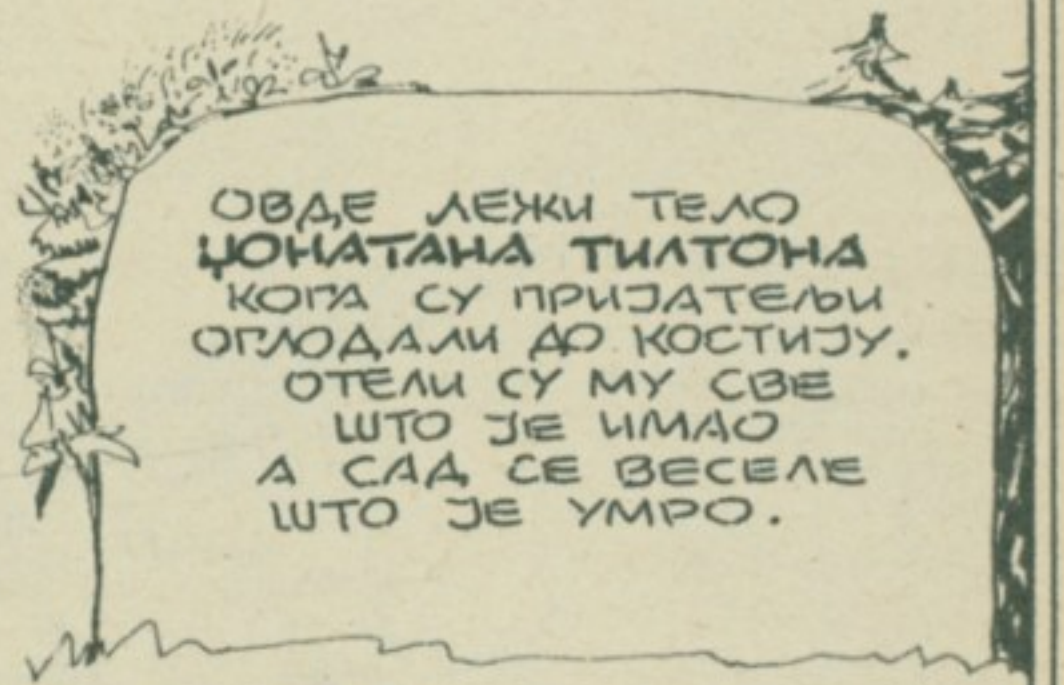
ВИСОКИ УКРАСИ

НА КРОВУ ХРАМА
РИ-БО-КАНГ У ЛАСИ
(ТИБЕТ)
НАЦИЊЕНИ СУ ОД
ТАНКИХ
ЧВРСТО УВИЈЕНИХ
ЛИСТОВА
ЗЛАТА.

БУМЕРАНГ

ЗА КОЈИ СЕ СМАТРА
ДА ЈЕ ОРУЖЈЕ
ИСКЉУЧИВО
АУСТРАЛИЈСКИХ
ДОМОРОДАЦА,
УПОТРЕБАВАЛИ СУ
ЈОШ СТАРИ
ЕГИПЋАНИ
ПРЕ
3000 ГОДИНА.

ЦРТЕЖ
БУМЕРАНГА
ОТКРИВЕН ЈЕ НА
ЗИДОВИМА ЈЕДНОГ
СТАРОГ ХРАМА У
БАДАРИЈУ
(ЕГИПТАТ).

ОВДЕ ЛЕЖИ ТЕЛО
ЏОНАТАНА ТИЛТОНА
КОГА СУ ПРИЈАТЕЉИ
ОГЛОДАЛИ ДО КОСТИЈУ.
ОТЕЛИ СУ МУ СВЕ
ШТО ЈЕ ИМАО
А САД СЕ ВЕСЕЛЕ
ШТО ЈЕ УМРО.

ЕПИТАФ

НА ЈЕДНОМ
ГРОбУ У
ЧИЛМАРКУ (САД).

1206/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● маја 1975. године почеће да
ради у западнемачком граду
Килу најмодернији уређај за
спаливање отпадака у Европи.
Усисивањем ваздуха при саго-
ревању у бункеру за отпатке
ствара се нешто нижи прити-

сак тако да мириси не могу да
продиру напоље где је прити-
сак нешто већи. На температу-
ри од хиљаду Целзијусових
степени сагоревају и све аро-
матичне супстанце у издувним
гасовима, тако да ни овим пу-

тем не избијају непријатни га-
сови. Код овог уређаја заним-
љиво је да се гасови од сагоре-
вања прочишћавају од прашине
у електрофилтеру и нови у-
ређај за прање дима ослобађа
отпадне гасове од хлороводно-
ника. Топлотна енергија која
се ослобађа код сагоревања
400.000 кубних метара отпадака
(толико се отприлике из свих
кућа покупи смећа у току го-
дине у Килу) користиће се за
грејање станова.

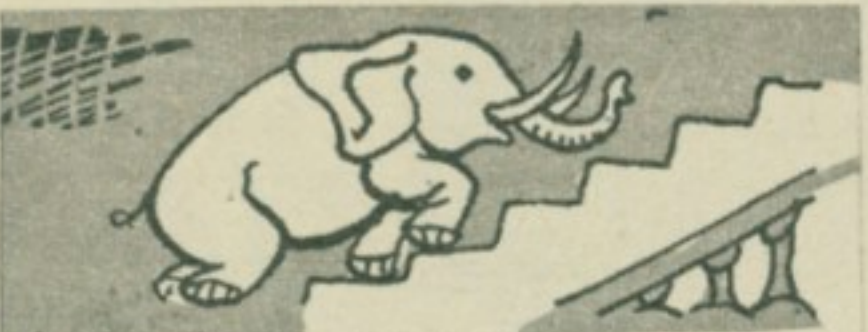
● рекорд у стајању на једној
нози постигао је Аустралија-
нац Гари Попецки. Стајао је
6,5 часова.

● све већи пораст трошкова и
све мањи број купаца у свету
наводи неке произвођаче и
фирме да и овако рекламирају
своје производе: „Продају се
дијаманти по невероватно нис-
кој цени од 3 долара. Сваки
купац који узме 12 дијаманата
добива бесплатно и микро-
скоп“. И друга реклама: „Ку-
пите наш сапун „Последњи
крик“ који плива по води а не

топи се. Његова је намена да
вам прави друштво док сте у
кади“. Обе рекламе објављене
су у америчкој штампи.

● и поред тога што су тешки,
слонови се веома лако крећу.
Они могу да се пењу и по сте-
пенастом терену, и то с више
окретности него многи други
мањи четвороношци.

● Нос Вебстер (1758—1843) је
био северноамерички филолог
и лексикограф. Прво издање

његовог Речника енглеског је-
зика објављено је 1806. године.
Речник је доцније био знатно
проширен и данас се сматра за
један од најбољих практичних
речника енглеског језика.

● адреналин је хормон сржи
надбубрежне жлезде а прави
се и хемијским путем. Његово
најважније деловање је убрза-
ње рада срца и повишење крв-
ног притиска.

● најближи рођак магарцу ни-
је, како многи мисле, коњ иако
спадају у исту породицу екви-
да, већ трећи члан ове породи-
це — зебра. Иначе, магарца и

зебра поделили су животни
простор: тамо где има магарца
нема зебри и обрнуто.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ИМАМ ПЕТ
СТОЈА! ДА
КУПИМО
СЛАДО-
ЛЕД?

ОХ, ГАЈО!
СРЦЕ СИ!

СЛАДОЛЕД

10 ВРСТА

КАКАВ?

ИЗАБЕРИ
ТИ!

СЛАДОЛЕД

КУПИО САМ
ЧОКОЛАДУ
И МАЛИ-
НУ!

ИЗАБЕРИ КОЈИ
ЖЕЛИШ... ЈА БУ
ОНАЈ ШТО
ОСТАНЕ!

ЈА БИХ ЧОКОЛАДУ...
АКО НЕМАШ НИШТА
ПРОТИВ!

АЛИ НЕ...
ИПАК БИХ
РАДИЈЕ
МАЛИНУ!

ЧЕК, ЧЕК... ЧОКОЛАДА ЈЕ
УКУСНИЈА... АЛ' МАЛИНА
ВИШЕ ОСВЕЖАВА...

НЕ РАЗБИЈАЈ
ВИШЕ ГЛАВУ...
ЈА САМ
ПОЈЕО
ОБА!

У својој канцеларији у берлинској Принц - Албрехт-штрассе шеф националистичке Службе безбедности Рајнхард Хајдрих напрегнуто је посматрао СС-официра Алфреда Хелмута Наујокса. О свом потчињеном знао је све: рођен је у Килу, есе-совац од 1931, припадник Службе безбедности од оснивања, опробани стручњак за „подметања“, има малу лабораторију за прављење савршених личних докумената...

— Алфреде, — обрати му се ословљавајући га први пут по имену — имам нешто као створено за вас, далеко важније од свега досад! Можете сести.

Наујокс је сео.

— Наш фирер — наставио је Хајдрих — дао је овој операцији апсолутно првенство над свим осталим акцијама и не очекује никакве предлоге или измене. Реч је о веома крупној ствари и у политичком и у војном погледу и евентуалан неуспех уопште не долази у обзир... Реч је о Пољској, ступамо у рат следеће седмице!

БЕЗ КОМЕНТАРА

У ствари, Хитлер је, после успеха у Аустрији и Чехословачкој, одлучио да Пољску избрише са географске карте, на њеној територији насели Немце и отвори пут за напад на Совјетски Савез. Али, да не би претерано уздрмао светско јавно мњење, желео је да агресију на Пољску представи као одбрану, другим речима, као да су Пољаци напали први!

Организацију тог лажног напада поверио је озлоглашеном нацистичком тандему Химлер — Хајдрих. Химлер је тада био свемоћни шеф полиције, Хајдрих на челу Службе безбедности.

Петнаестог јуна 1939. генерал фон Браухич завршио је, према Хитлеровим и Химлеровим личним упутствима, детаљан суперверљив план назван „Операција Химлер“. Адмирал Канарис, шеф Војне обавештајне службе, добио је од Хитлера наређење да Химлеру и Хајдриху испоручи 150 пољских војних униформи и нешто лаког оружја.

Неупуњени Канарис сво наређење уопште није схватио и одмах се обратио шефу Опште обавештајне службе генералу Кајтелу ради објашњења. Одговорено му је да је заповест издао Хитлер лично и да, према томе, адмирал мора да је изврши без икаквих коментара. Збуњени Канарис хитно је униформе уручио Хајдриху, а овај је имао да обезбеди савршено функционисање плана.

НАЈБОЉЕ НИЈЕ ДОВОЉНО

— Овде, на немачко-пољској граници, налази се мало немачко место Глајвиц

ОПЕРАЦИЈА

— Ујамшиће добро — рекао је СС-официр Алфред Наујокс командосима — вечерас у 19 и 30 пошљајемо Пољаци и љуцамо у свакој ко нам се нађе на љуцу, ако треба и у немачкој јенерала. То је Хитлерово наређење!

СС-официр Алфред Хелмут Наујокс (лево) и шеф Службе безбедности Рајнхард Хајдрих.

— показао је Хајдрих Наујоксу на мапи. — Можда нисте ни чули за њега, али тамо постоји радио-станица, нешто изван насеља.

— Претпостављате — наставио је Хајдрих — да пољске трупе нападну ту радио-станицу и преко радио-таласа објаве како је Хитлер агресор који жели да истреби свет. То би за Немачку била велика увреда, права провокација, зар не?

Наујокс је потврдио.

— После таквих дрскости — продужио је Хајдрих — читавом свету било би јасно да Пољаци први започињу непријатељства. Нарочито ако би се ту нашао и који леш, а поготово ако, случајно, цела немачка радио-мрежа, ухвати и прене-се увредљиву поруку!.. Да ли сте у стању, Алфреде, да изведете такав инцидент?

Наујокс се следио. Био је навикао на тешке задатке, никада није бежао од прљавих послова, али толика одговорност једноставно га је паралисала.

— Волео бих да могу да гарантујем успех — одговорио је — али ми се чини да је ризик огроман... У сваком случају, учинићу најбоље што могу, дају све од себе...

— Најбоље што можете није ни издалека оно што се од вас тражи! Запамтите једно: ако не успете, оста-

ћете без главе, можда и ја и још понеко. Кратко и јасно — морате ићи до краја! А, сада, да пређемо на детаље.

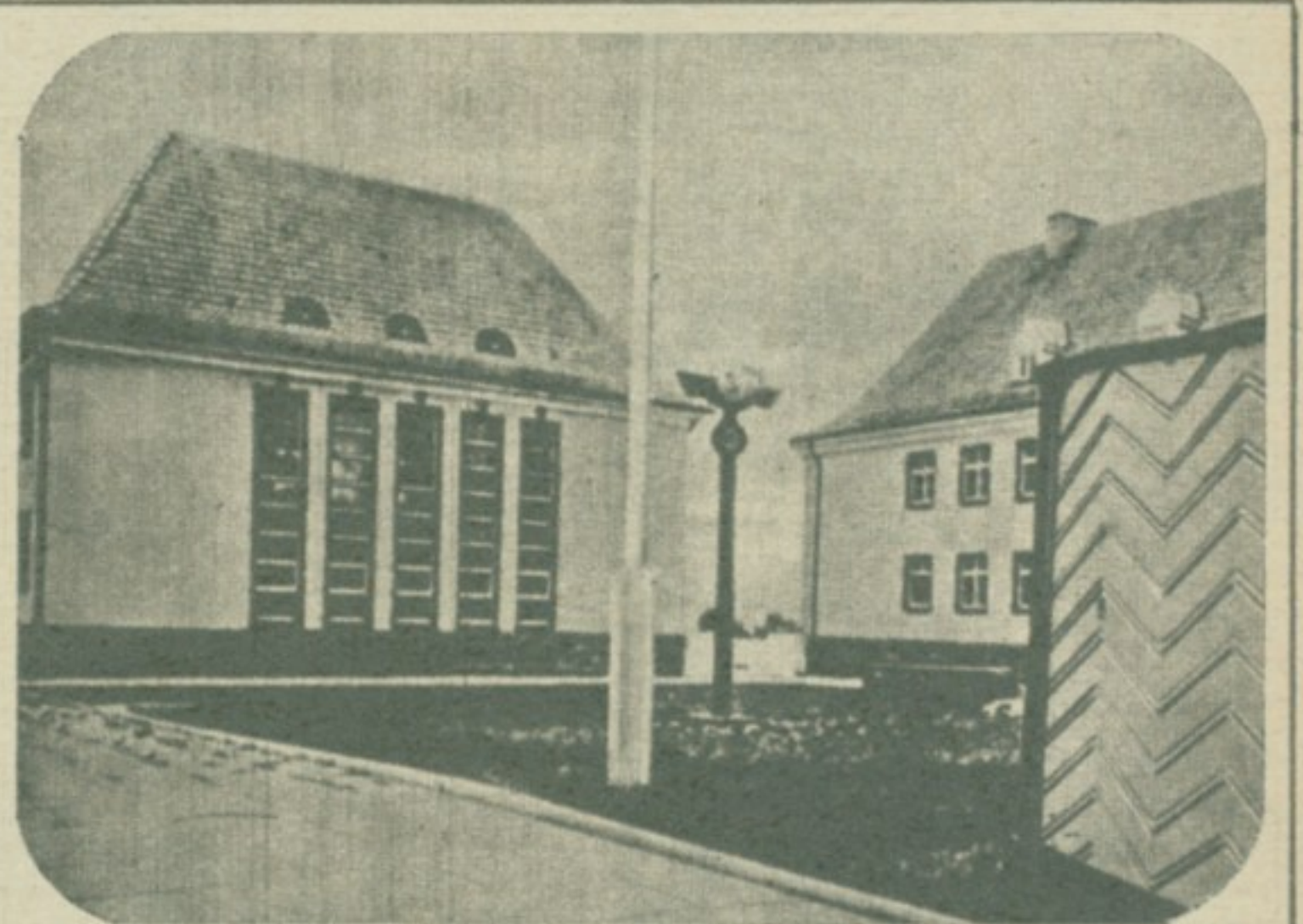
Наујоксу су показане пољске војничке униформе, пољске цигарете и шибице, фалсификоване личне исправе и остало што је требало да се нађе у џеповима униформи. Људи који ће их обући морају да буду Немци, поверљиви командоси и — да говоре пољски као прави Пољаци!

Хајдрих је предложио да група не броји више од 7 особа и Наујокс се сложио. Четворицу је изабрао он међу припадницима СС-трупа. Двојицу је нашао Хајдрих — један је био радиоинжењер, други по мајци Пољак. Одређено је да он преко радија прочита поруку на одличном пољском и рђавом немачком језику. Седми је био сам Наујокс.

Око 30 особа било је упућено у „Операцију Химлер“ и свака од њих заклела се да ће строго чувати тајну.

ЛЕШ ЋЕ БИТИ ИСПОРУЧЕН

Средином августа 1939. два црна форда V8 зауставила су се испред Обершлезингер Хофа, најбољег

Радио-станица у Глајвицу на немачко-пољској граници.

хотела у Глајвицу. Из њих су изашла седморица цивила са коферима у рукама. У књигу гостију уписали су се као геолози, а директору хотела испричали да ће почети истраживања у околини. Готово одмах су и прионули на сакупљање каменчића и узорака, али све некако у близини радио-станице.

„У Глајвицу смо чекали 14 дана, а између 25. и 31. августа отишао сам код Хајнриха Милера, шефа Гестапоа у оближњем „Опелну“, испричао је Наујокс на суђењу ратним злочинцима у Нирнбергу. „Сам Хајдрих рекао је да је Милер „у току“ и да са њим у одређеном тренутку ступа у везу.“

Милер је био љубазан:

— Леш ће вам бити испоручен на време. Шта би свет рекао да Пољаци нападну немачку радио-станицу и освоје је без иједне жртве! Два минута пошто започнете операцију, 31. августа у 19 и 30, проћи ћу у црном опелу испред радио-станице, избацити на улаз леш тек убијеног човека у пољској униформи и нестати.

— Жртва је изабрана у јеврејском концентрационом логору — додао је. — Много среће!

ОД САДА СМО ПОЉАЦИ!

Тридесет првог августа Алфред Наујокс окупио је у хотелској соби број 7 своје људе. Рекао им је:

— Куцнуо је час. У мојим колима налазе се два пакета. У једном је радио-пријемник, у другом пољске униформе. Обући ћемо их вечерас у 19 часова у Ратиборској шуми, неколико километара од циља.

Затим се обратио радиоинжењеру:

— Карл, ви ћете активирати радио и чекати сигнал.

Пре поласка дају вам таласну дужину.

— Тачно у 19 и 30 — наставио је — ући ћемо у радио-станицу и онеспособити особље. Неће их бити много, само дежурни. Говорићете пољски. Карл и Хајнрих нека се не одмичу од мене, остали чувају позадину!

У хотелској соби број 7 владала је тишина. Наујокс је предложио:

— Карл ће успоставити радио-везу са Вроцлавом, Хајнрих ће пред микрофо-

А ХИМЛЕР

ном прочитати кратак текст који ћу му дати. Ја ћу за то време пуцати у ваздух да би напад деловао што убедљивије. Црни опел избациће леш у пољској униформи, али ви ћете га оставити где је.

— Читава операција не сме да траје дуже од 5 минута. Не верујем да ћемо наићи на отпор али, ако се случајно појави наша полиција — пуцајте! За њих ми смо Пољаци. Онај кога ухвате мора се до краја правити Пољак. Врховни штаб у Берлину тражиће да се евентуални ухваћени испоручи, према томе, нема никаквог ризика.

— Упамтите добро: вечерас у 19 и 30 постајемо Пољаци и пуцамо у свакога ко нам се нађе на путу, ако треба и у немачког генерала. То је фирерово наређење!

ХАОС У СТУДИЈУ

Исте вечери два црна форда зауставила су се на чистини Ратиборске шуме. Наујоксови људи извукли су из

пртљажника униформе, 7 лутера-9 и радио. У тишини су се пресвукли, Карл је активирао радио и у 19 и 27 добио очекивани сигнал. Поскакали су у аутомобиле и пуном брзином одвезли се према радио-станици.

Кочнице су зашкрипале испред стаклених улазних врата, Наујокс је искочио први, за њим Карл и Хајнрих. У неколико скокова нашли су се у предворју испред забезбедног чувара. Хајнрих га је зграбио и снажно треснуо о зид пре него што је успео и да писне. Човек се срушио.

Наујокс је десним ходником упао у осветљену просторију, дршком револвера ударио по главе дежурног техничара, поред њега пропрчали су Карл и Хајнрих. Наујокс је за њима пожурио у мали студио, Хајнрих је стао испред микрофона спреман да прочита поруку.

Карл је за то време већ био у техничкој соби одвојеној дебелим стаклом од студија.

У тој диспечерској просторији треба да се одигра последњи и главни чин „Операција Химлер“ — ту ће Карл да се „убаци“ у мрежу радио-Вроцлава и читава Немачка „случајно“ ће постати сведок пољског напада!

Али, кроз стакло Наујокс и Хајнрих видеше како се Карл мучи и презнојава, како подиже и спушта неке ручице и полуге, петља око жица и инструмената. Најзад, у очајању, руком позива Наујокса.

— Не могу да нађем ручицу за везу!

— Морате да је нађете, будало! Мислио сам да знате посао!

— Да, али како да нађем праву ручицу!?

С друге стране стакла

Хајнрих маше текстом који треба да прочита. И он је изгубио хладнокрвност, а Наујоксу се чини да је прошла вечност и да му се тло измиче под ногама.

— Да ли сте у стању да бар обезбедите да се текст чује у Глајвицу? Неко мора да га чује! — пита Карл покушавајући да спасе оно што се још може спасти.

— Само на локалној таласној дужини. Неће се чути даље од насеља!

— Па, онда, урадите тако, побогу, урадите нешто! Што хитније!

Изван себе Наујокс се враћа у студио и наређује Хајнриху да, на Карлов знак, почне да чита.

— Морате да урлате у микрофон, ја ћу пуцати као да је у студију борба на живот и смрт!

На дати знак Хајнрих почиње да чита вичући из петних жила, заплићући је-

зиком, избезумљен. Од Наујоксовог првог пуцња микрофон само што ми није испало из руку. Порука је ипак некако прочитана до краја и сва тројица напуштају студио пун дима и мириса барута.

На излазним степеницама само што се нису саптели о човека у пољској униформи који је ту лежао. Тек тада сетио се Наујокс леша и договора са Милером. Пре скочили су га, ускочили у аутомобиле где су већ чекали остали и нестали.

ЧЕСТИТАМ!

Сутрадан, 1. септембра 1939. у 7 сати ујутру, Наујокс је необријан и неиспаван ушао у Хајдрихову канцеларију у Принц-Албрехтштрасе. Знао је да је „Операција Химлер“ промашила, није размишљао о својој упропаштеној каријери, страховао је за голи живот.

Хајдрих је подигао главу и изговорио само једну реч:

— Честитам!
Наујокс се тек тада уплашио, почео да муца, да објашњава шта се догодило, али шеф га је прекинуо:

— Предвидели смо и такву могућност. Да ли сте читали јутрашњу штампу? Нисте? Е, па, погледајмо мало! — и тутнуо му је у руке примерак „Фелкишер Беобахтера“.

Наујокс је угледао велики наслов: „Агресори напали радио-станицу у Глајвицу“ и текст:

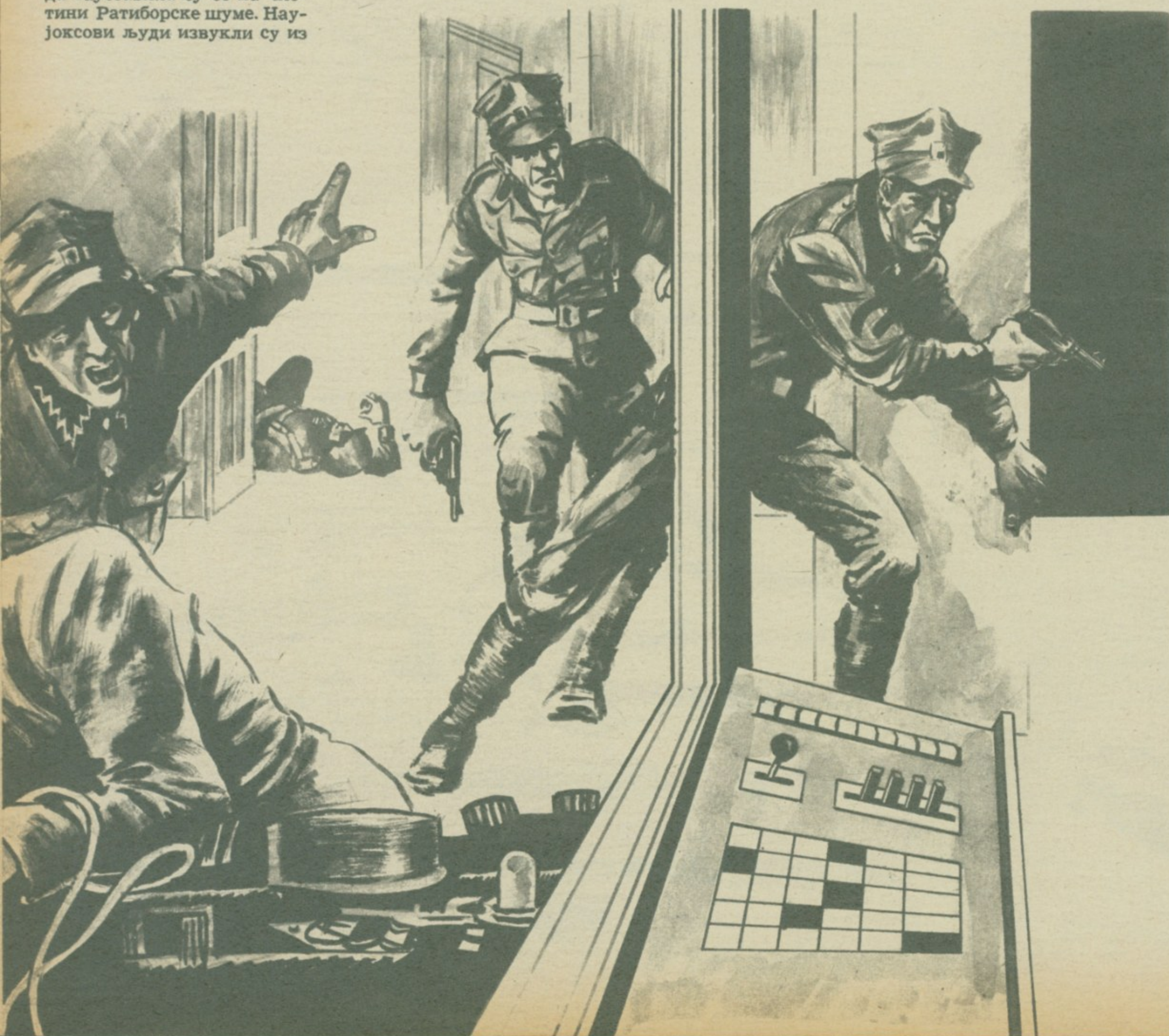
— „Група пољских војника заузела је прошле ноћи, нешто пре 20 часова, зграду радио-станице у Глајвицу. У то време на служби је била само неколицина дежурних. Пољаци су тешко ранили службенике, упали у студио, прекинули везу са радио-Вроцлавом и преко радио-таласа, на пољском и немачком прочитали крајње увредљиву поруку којом се напада Немачка и фирер и присвајају наше територије Вроцлав и Гдањск“.

Испод овог цитиран је текст који је прочитао Хајнрих.

— Хитлер је веома задовољан, телефонирао ми је јутрос у 5 сати! Веома је задовољан! — још је рекао Хајдрих запањеном Наујоксу.

Неколико часова касније Хитлер је обавестио Рајхс-траг (Скупштину) да су немачке оружане снаге ушле у Пољску. Изјавио је: „Рано јутрос, да би се одбраниле од пољских народа, немачке трупе ступиле су у акцију. То је наш одговор на провокације Пољске. Протекле ноћи Пољска је прва отпочела непријатељство, њене редовне трупе упале су на нашу територију и отвориле ватру. Од 5 часова и 45 минута и ми смо почели да пуцамо. Од тог тренутка на сваку бомбу одговараћемо бомбом!“

Тако је отпочео II светски рат.

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА

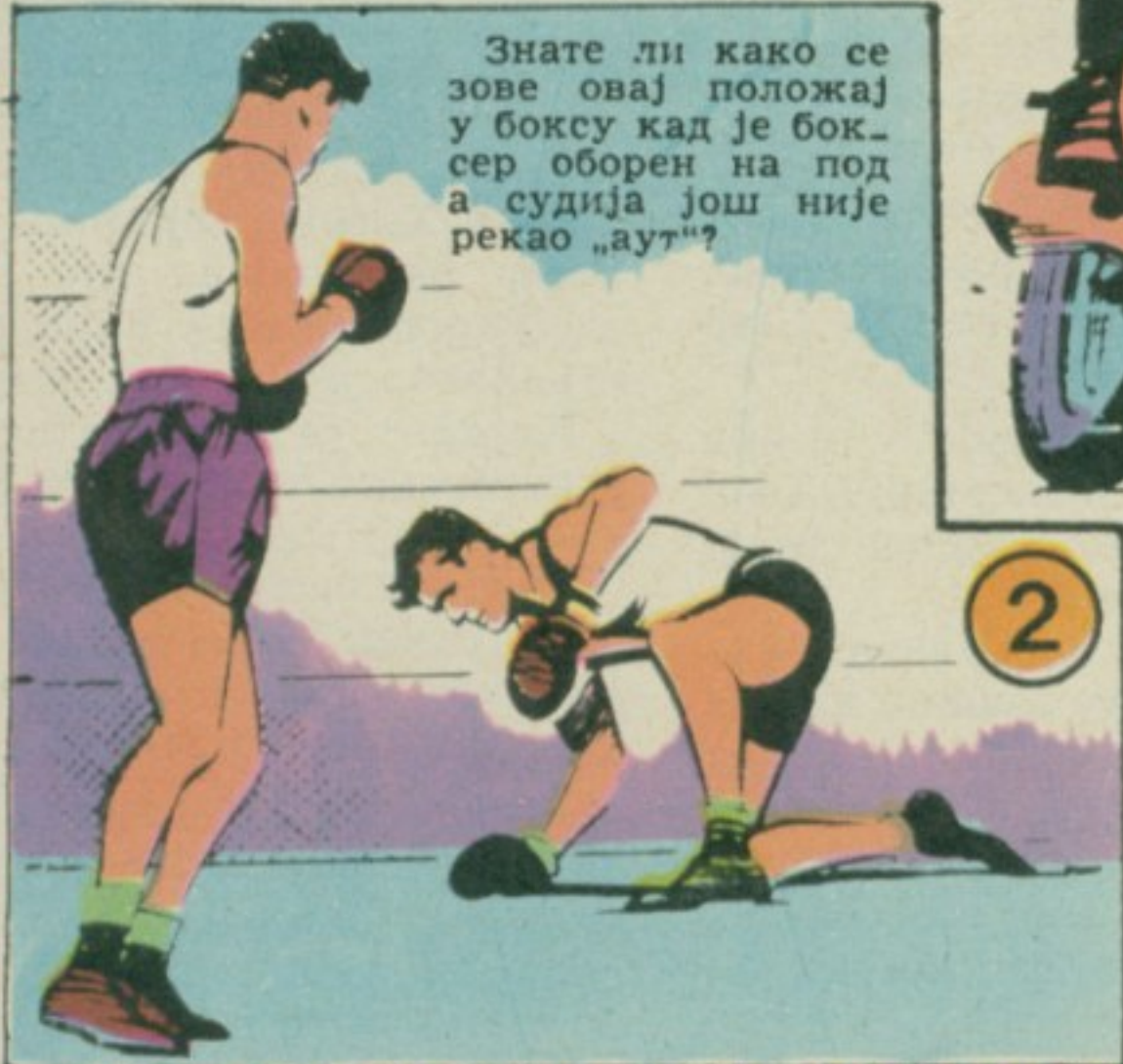
НЕНАДМАШНИ ФАНЂО

У којим је дисциплинама Џеси Овенс из САД освојио четири златне медаље на Олимпијади у Берлину 1936. године?

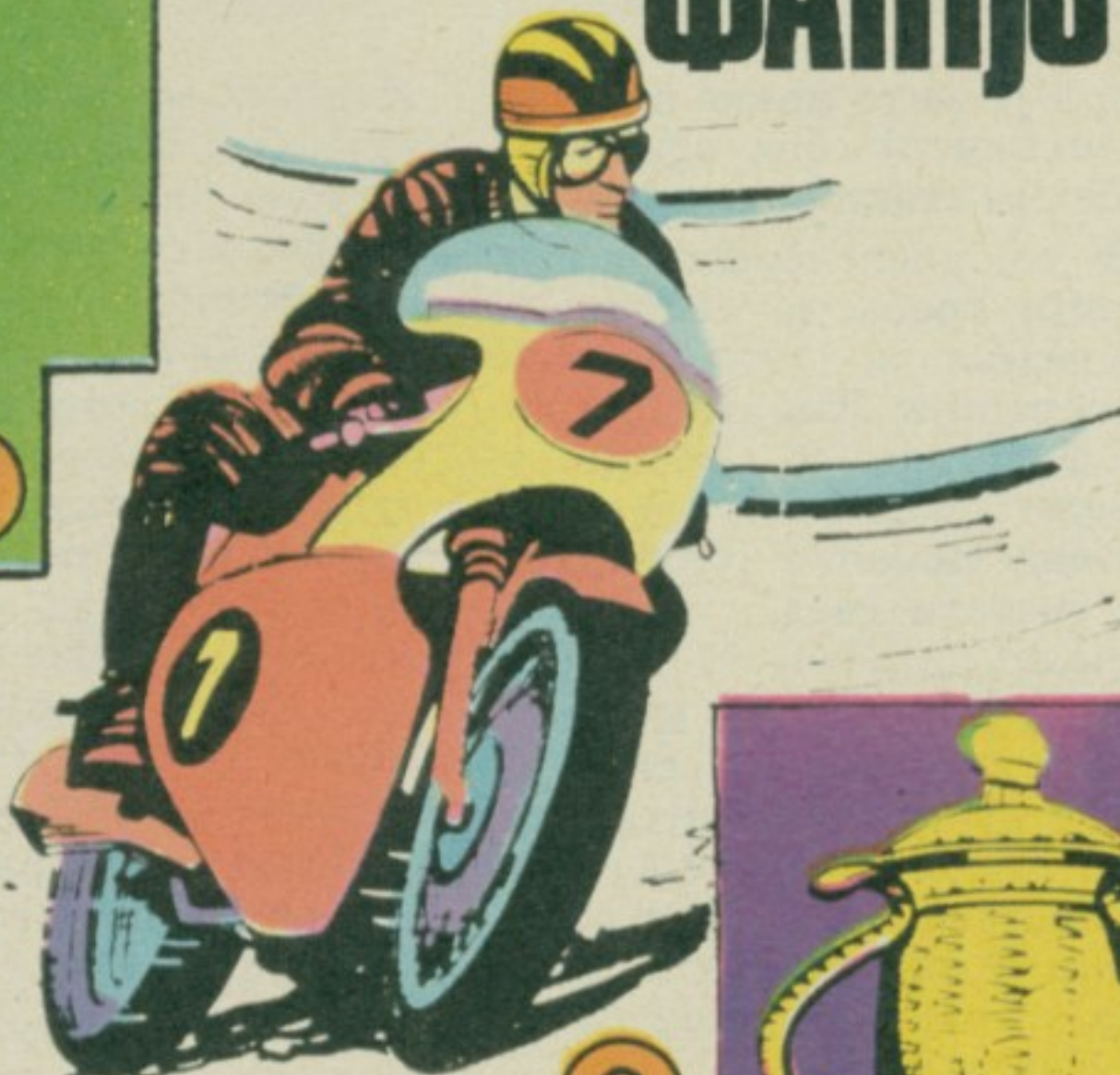
1

Знаете ли како се зове овај положај у боксу кад је боксер оборен на под а судија још није рекао „аут“?

2

Набројте бар четири дисциплине у мотоциклистичким брзинским тркама на стази?

3

6

У Великој Британији постоји један трофеј са фигуром слона на врху. Које се додељује?

4

Колико је пута био светски првак у аутомобилизму чувени аргентински аутомобилиста Хуан Мануел Фанђо?

5

Да ли је ово исправан старт за трку у леђном пливању?

ОДГОВОРИ:

1. Џеси Овенс освојио је четири златне медаље на стазама од 100 м, 200 м, 400 м и у скоку у даљ. Овај положај се назива „нокадаун“. До 50 кубика, преко 50 кубика, до 125, до 175, до 250, преко 250 кубика, итд.
2. Фанђо је пет пута био светски првак: 1951, 1954, 1956, 1957. и 1958. године.
3. Овај трофеј добива победник ратби-мечева Енглеска—Шкотска, а зове се „Калкута куп“.

Слобода се брани и оружјем...

8

Већ у 18. веку хладно оружје почиње да ишчезава и постепено га замењује ватрено. Проналазачи у средњем веку имали су веома развијену машту приликом измишљања и прављења хладног оружја о чему сведочи данашњи наставак у којем приказујемо само мањи део њихових рукотворина.

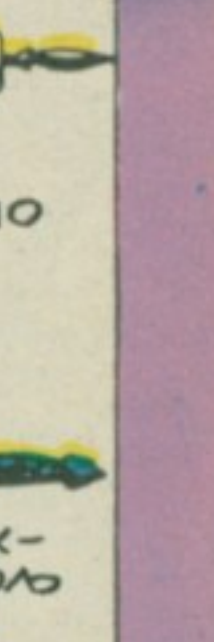
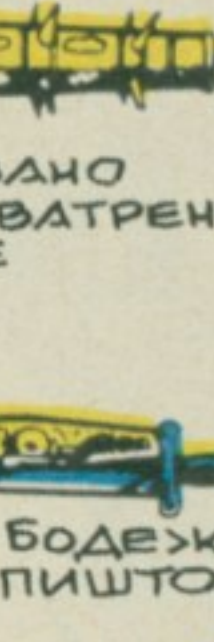
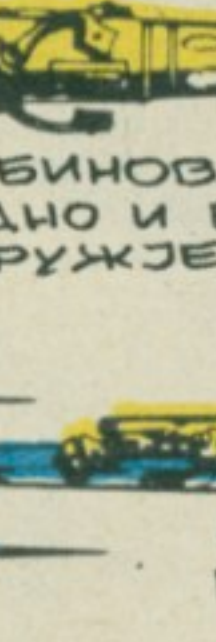
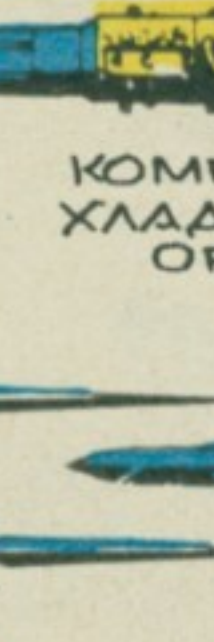
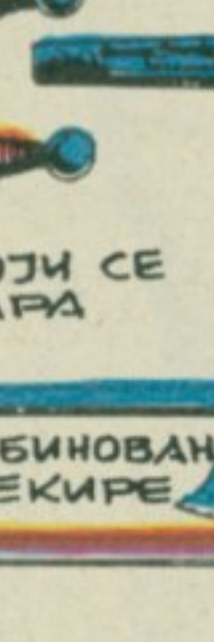
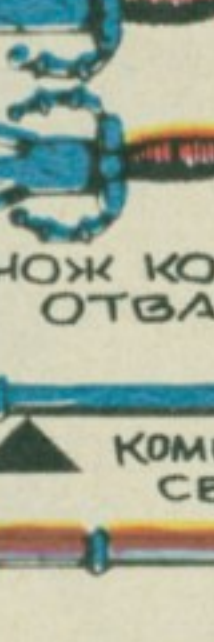
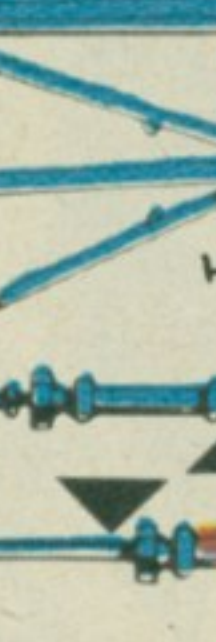
КОСА

ХАЛЕВАРДА

ПЛАНСОН

КОПЉЕ

МОРГЕНШТЕРН

ПАРТИЗАНА

КОРСЕКА

ГЛЕФА

БОРНИ ЧЕКИК

КОСИР (БЕРАИШ)

НОЖ КОЈИ СЕ ОТВАРА

КОМБИНОВАНЕ СЕКИРЕ

КОМБИНОВАНО ХЛАДНО И ВАТРЕНО ОРУЖЈЕ

БОДЕЖ-ПИШТОЛ

КОМБИНОВАНО ОРУЖЈЕ С КУБУРОМ

САМОСТРЕЛ-АРКАБУЗА

ТРИ ТИПА СЕКИРЕ КОМБИНОВАНЕ СА КУБУРОМ

КОПЉЕ И ХАЛЕВАРДА КОМБИНОВАНА СА КУБУРОМ

Штит из 16. века са кубуром у средини, нарочито конструкцијом и металним чаурама које се могу поново напунити.

а- ЗАДЊИ ДЕО

б- ПОКЛОПАЦ

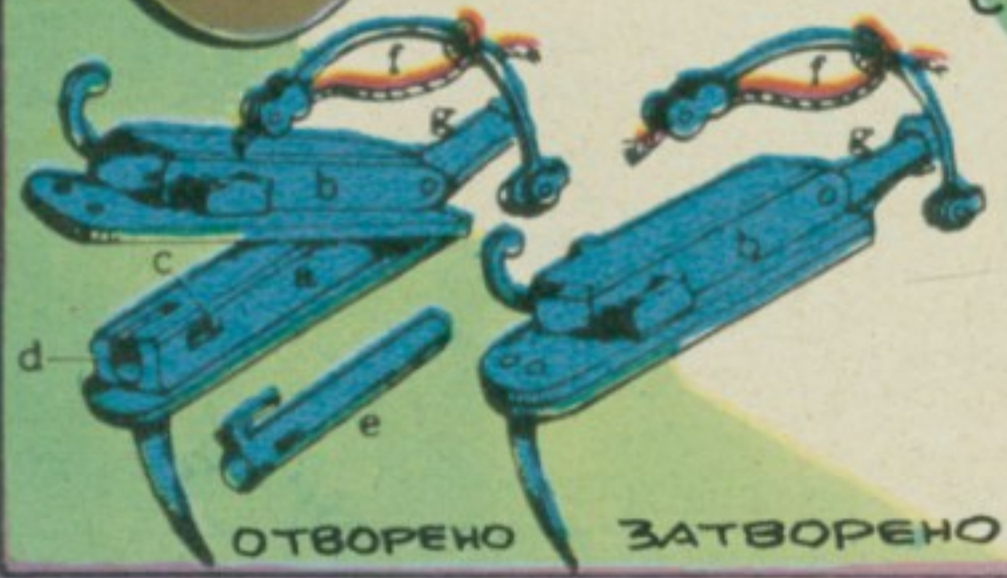
с- ФИТИЉ

д- ВАТРЕНА КОМОРА

е- МЕТАЛНА ЧАУРА

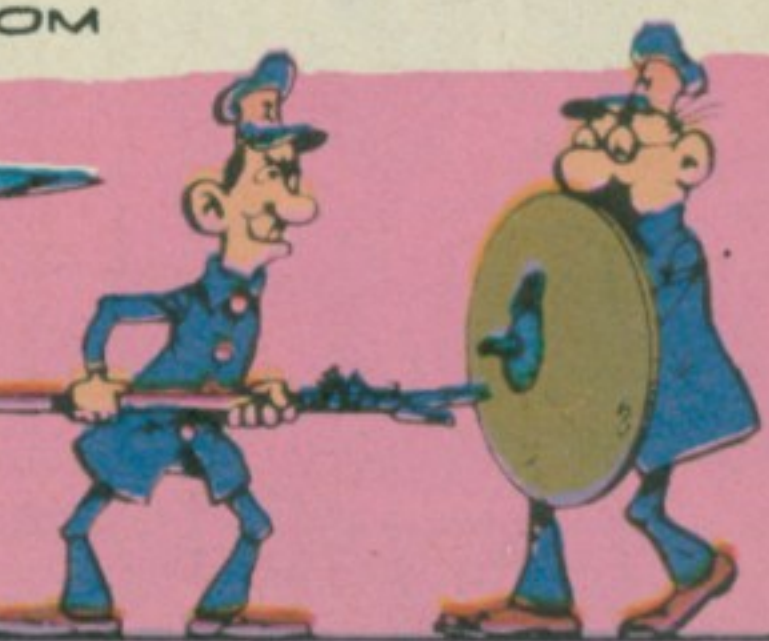
ф- ОПРУГА

г- СЕВ

ОТВОРЕНО

ЗАТВОРЕНО

НА СТРАЖИ

Не скидајући поглед са реке ходао сам горе-доле испред бараке која се налазила на самој ивици стрме обале Дунава. Са остале три стране барака је била окружена дубоким рововима на које смо рачунали као на закон уколико нас неки залутали непријатељски војник изненади. Било је то октобра 1944. године, на сремском фронту.

Ситна јесења киша сипала је и мешала се са грашкама зноја на мом лицу. Подједнако су ме мучили страх и ноћна хладноћа. Свуда око мене био је мркли мрак и царовала злокобна тишина.

ПЛОВЕЋЕ МИНЕ

Београд тек што је био ослобођен и наше трупе незадрживо су јуришале према Срему, Славонији и Барањи. У редове народноослободилачке војске стално су пристизале нове снаге. Младићи су право из школских клупа долазили да са прекаљеним борцима приведу крају четворогодишњи рат.

Један од важних задатака који им је повераван био је да са осматрачница поређаних дуж високе и стрме обале Дунава прате кретање пловених мина. Непријатељ их је приликом повлачења просто сејао за собом. Често би мине привезали за велика оборена стабла која су пловила реком. Не слутећи зло, људи су у жељи да се обезбеде огревом за зиму прилазили стаблима и ту налазили смрт.

Овако камуфлиране мине представљале су велику опасност и за бродове са трупима и материјалом који су даноноћно пратили кретање фронта.

Млади партизански стражари будно су осматрали и обавештавали специјалне јединице које су сачекивале мине, демонтирале их или уништавале.

У селима Бановци, Белегиш, Сурдук и Сланкамен било је неколико оваквих осматрачница. Свака је имала посаду од десет људи који су се стално смењивали на стражи.

НЕКО СЕ ПРИКРАДА

Моја десетина је била „базирана“ у Белегишу, а импровизирана осматрачница налазила се на два километра од села.

Дежурали смо шест са-

— Стој или пуцај! —
викао сам, али узалуд.
Шум се и даље чуо и
што све ближе.

Ускочио сам у ров и са упереном машинком у правцу одакле је допирао шум узвикнуо:

— Стој! Ко иде?

Питање је остало без одговора, али се шум појачао. Било је очигледно да ми се неко приближава.

— Стој или пуцај! — викнуо сам поново. Чинило ми се да сам викао тако јако да су ме чак у селу могли

кораци и видео силуету. Ено, тамо... Викао сам и упозорио га. Није се зауставио и ја сам морао да пуцај.

ЗБОГ ГРОЖЋА

Опрезно, са упереним пушкама, пошли смо у

Угледао сам силуету човека и мој страх је достигао врхунац. Повукао сам ороз.

ти, увек по двојица, смењујући се сваког сата. Док би један осматрао реку, други се одмарао.

Мој друг Илија Крњајић и ја сменили смо претходну стражу тачно у поноћ. Илија је остао у бараци да се одмара а ја сам изишао на стражу.

Непрозирна тмина, киша и могућност да ме неки непријатељски војник изненади испуњавали су ме страхом.

Тек што сам се привикао на тмину поглед ми се заустави на прозору наше бараке који је као звезда треперио осветљан петролејком.

Паде ми на памет да би светлост петролејске могла да буде одлична мета за непријатеља. Гоњен стра-

хом улетео сам у бараку и угасио лампу. Илија је и даље мирно спавао.

Наставио сам своју шетњу тамо-амо и сада, без и оно мало светлости која је допирала кроз прозор бараке, страх се још више увлачио у мене.

И баш у том тренутку зачух неки чудан шум који је долазио са моје леве стране, отприлике двадесетак корака ниже. Помислио сам: то ми се само причињава. Можда је то унутрашњи одјек страха. Шум се поново чуо, овог пута са нешто краћег одстојања. Застао сам и готово изгубио дах. Сумње више није било. Неко се прикрадао. Оценио сам да шум долази од сасушеног лишћа на чокотима.

чути. Међутим, чак ме ни Илија у бараци није чуо.

Истог тренутка још јачи шум сасвим ми је одредио правац. Угледао сам силуету човека и страх је достигао врхунац.

Смогао сам снаге да још једном викнем и истовремено повукао ороз. Рафал се просуо и сасушено виново лишће зашумело са фијуком метака.

Настао је тајац. Из бараке је излетео Илија са пушком наготовс. Ускочио је у ров и питао ме шта се догодило. Испричао сам му.

Зору смо дочекали у рову. Смена нам је стигла на време и ја сам рапортирао командиру:

— У току дежурства непознато лице се шуњало око бараке. Лепо сам чуо

правцу испаленог рафала.

Сишли смо у виноград и загледали сваки чокот тражећи непријатеља који је ту негде, вероватно, лежао мртав.

Командир који је ишао напред позвао ме је покретом руке да приђем. Крај његових ногу лежала је изрешетана лисица. Није стигла да поједе сасушено зрнелје грожђа због кога се ушуњала у виноград.

Несрећница, помислих у себи. Зашто је баш ту дошла да тражи грожђе!

Било ми је жао што сам је убио.

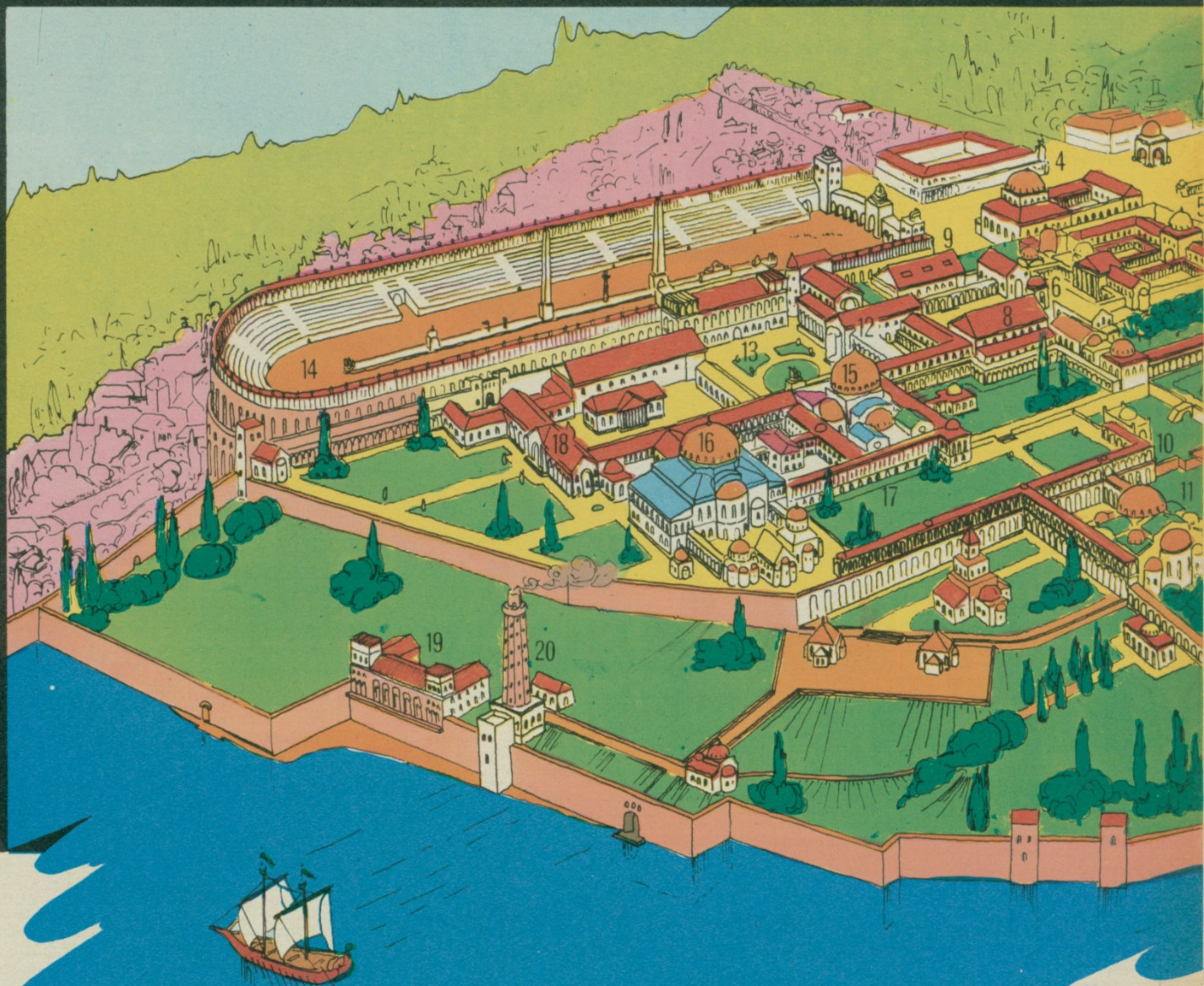
Бора Савић,
Београд

СВЕТА ПАЛАТА ВИЗАНТИЈСКИХ

Од огромног комплекса Свете Палате у Константинопољу, данашњем Истанбулу, величанственог пребивалишта „Ромејског Василеуса“, односно цара, данас је мало сачувано. Лавиринти Топкапи Сараја скривају и то мало археолошких остатака. Једино делови Хиподрома и огромна црква Света Софија сведоче о величини и монументалности здања којима, у вековима када су настала, у свету није било равних. Бројни очарани путописци и хроничари оставили су записе о сјају и нечувеној раскоши у којој су своје дане проводили византијски цар и царица. У Палати су се, једна за другом, смењивале

прекрасне просторије: спаваћа соба са таваницом од зелене мозаике посутом златним звездама и великим крстом у средини према коме су са позлаћених зидова у мозаику ликови царева пружали руке у молитви, бисерна одаја са сводом од чистог злата на четири мраморна стуба, заклоњена од хладних ветрова са Босфора, у коју се царица повлачила зими; огромне одаје, из чијег је пода ницало цвеће као усред ливаде, са зидовима обложеним црвеним порфиром, зеленом бречом из Тесалије и белим каријским мрамором; просторије zasiћене дивним мирисима, жубором скупочених фонтана, цвркутом птица. Византијски цареви заиста су знали да живе.

Грб Византијског Царства представља златан крст између четири слова „бета“. У оваквом облику грб се користио у Византији од владе цара Михајла VIII, односно од 1261. године, и његова симболика тумачила се као реченица: „Ставре Василеиос Василеион Василеи Воитхеи“ што значи: „Крсте Цара Царева помози Цару“. Од времена цара Душана до данас грб Србије носи елементе који потичу са овог симбола Византијског Царства.

Око пространог трга Августеон (1) налазиле су се најзначајније грађевине Константинопоља: црква Аја Софија (2), палата Сената (3), купалиште Зевксипос (4), комплекс Свете Палате која се састојала од више двораца: Халке, Магнаура, Дафне и Нове Палате. Изнад главне Халкејске капије (5) стајала је света икона. У том првом делу Палате који су подигли цареви од Константина Великог до Јустинијана биле су просторије царске гарде (6). Величанствена палата Магнаур (7)

служила је само за највеће свечаности. Престоне дворане Велики Конзисторијум (8) и Триклинијум XIX Крвета (9) биле су за пријеме. Галеријом Вуколеон (10) двор је био повезан са црквом Неа (11). Галерија Дафне (12) водила је поред пространог дворишта (13), из кога се улазило у Катизму са царском ложом на Хиподрому (14), до Великог Триконхоса (15), престоне дворане у облику Тролиста. Величанствена престона дворана Хризотриклинос (16) била је центар Нове Палате и до ње се стизало Пролазом 40 Мученика (17). Ту су се налазиле и приватне царске одаје као и дворана Јустинијанос и Скила (18). Уз спољне бедеме Палате била је Јустинијанова Палата (19), Светионик (20) и штале (21).

ЦАРЕВА

Византијски Василеус, односно цар, у свом орнату пружао је величанствен приказ. На глави је носио блистави „камелаукион“ (а), круну са драгим камењем и бисерима. Највећи драгуљ „камара“ (б) налазио се на врху круне, а дуге ниске бисера „препенду-

лије“ (с) спуштале су се с обе стране лица. Око врата Василеус је имао раскошни „маниакис“ (д), врсту кратке пелерине, богато украшен драгим камењем и бисером. Преко раскошне хаљине зване „диетисион“ (е), са драгуљима украшеним обрџима око рукава званих „перибрахион“ (ф) и наруквицама „епиманикон“ (г) Василеус је о великим празницима носио и „лорос“ (х), узану, драгуљима и бисером украшену траку са „фојникијама“ — ресама од драгог камења. У рукама Василеус је држао жезло са крстом (и) и „акакију“ (ј) у виду свитка са побожним текстом.

На овој слици приказан је византијски цар Нићифор Фока у пуном сјају и достојанству своје раскошне свечане опреме.

О
овоме
се
мало
зна

— Што мање опера-
ција, тим боље! — ка-
же професор Нгујен
Ван Хјунг. — Треба ве-
ровати организму и по-
магати му да се бори.

ИГЛЕ КОЈЕ СПАСАВАЈУ

Као кроз маглу нази-
рао сам око себе не-
позната лица у бе-
лим мантилима. Прилази-
ли су ми, мерили пулс и
тихо се дошптавали. Об-
рази су ми горели, дрхта-
вица заустављала дах а
оштар бол секао стомак.
Шта се то заправо са мном
догодило?

Свим силама сам се тру-
дио да дозовем сећање у
помоћ. Тога дана сам оти-
шао по новинарском задат-
ку до лансирних рампи
снага Фронта националног
ослобођења Јужног Вијет-
нама. Американци су баш
рампе изабрали за главну
мету, настојећи да их по
сваку цену униште. Спу-
штали су се сасвим ниско,
готово педесет метара из-
над земље и у бришућем
лету просипали бомбе.

Да ли сам тамо повре-
ђен — питао сам се.

Као ујед комарца

Било је то уочи Нове
1971. године. Планирао сам
да обиђем лансирне рампе
и пошаљем извештај својој
редакцији а затим да се при-
дружим пријатељима и по-
знаницима у нашој амбаса-
ди. Тамо су припреме за
дочек Нове године биле у
току.

Мој пратилац Хуан и ја
пришли смо сасвим близу
места које су Американци
бомбардовали. Када је на-
стало затишје, кренули смо
натраг.

Сада сам се већ свега
сећао... Уз пут сам поже-
лео да откинем банану и
поједем је. Хуаново упозо-
рење да није довољно зре-
ла нисам озбиљно схватио.

Оштар бол у стомаку вра-
тио ме је у стварност. Ле-
жао сам у болничком кре-
вету а крај мене је стајао
човек у белом мантилу. За-
молио ме је да му испри-
чам шта сам све тога дана
појео. Рекао сам му за ба-
нану.

— То није узрок. При-
чајте полако, све, детаљно.

Ништа није пропустио да
ме пита. Те, да ли сам јео
свињетину и да ли је била
препечена или недочечена.
Ако сам јео жабе, да ли су
биле у тесту или само пр-

После боцкања иглама дали су ми шољу густог мрког напитка.

жене на уљу. Уколико су
ме угостили псећим месом,
што се овде сматра дели-
катесом, да ли су то биле
кобасице или гулаш. Па,
шта сам и где пио. Ако сам
пио ликер, који сам пио. И
тако редом... Слушао ме
је климајући главом.

— Сада ће вас мало бо-
лети, не плашите се — ре-
као је.

Зналачки ме је притис-
нуо рукама на место где
се завршавају ребра. У том
тренутку бол ми је замра-
чио свест. Стотину звезди-
ца заискрило ми је пред
очима.

— Стрпите се само мало
и све ће бити у реду —
храбрио ме је човек у бе-
лом мантилу.

Осетио сам кад ме је не-
што, налик на ујед комар-
ца, боцнуло у обе ноге, крај
самих глежњева. Придигао
сам се на лактове и спазио
две повеће игле како штр-
че из мојих чланака.

Пошћуно здрав

Врата су се нечујно от-
ворила и у собу је ушао
старац са црном капицом
на глави. Пришао ми је и

пружио шољу са густим
мрким напитком.

— Неукусно је, али ће
вам користити — рече уз
благи смешак. — За десе-
так минута бићете потпуно
здрави.

Нисам му поверовао, али
попио сам.

Човек у белом мантилу и
даље је седео крај мене и
контролисао ми пулс. Тихо
ми је причао кад сам и од
чега био болестан, описа-
вао ток болести. Рекао ми
је шта волим, а шта не во-
лим да једем. Чак је знао
каква ми је крвна слика и
желудачна киселина! Гото-
во да сам се уплашио. От-
куд све то зна, као да је
мој лекар од рођења!

Игле су и даље биле у
мојим чланцима, а бол се
изгубио као руком однет.
Нестало је грознице и оног
ужасног осећања самртне
слабости.

Најзад сам се осећао пот-
пуно здравим. Извукли су
ми игле и дозволили да
устанем.

Тако сам, уместо у весе-
лом друштву познаника и
пријатеља, Нову годину до-
чекао окружен стручњаци-
ма Института за источнач-
ку медицину Јужног Вијет-
нама.

Представили су ми ди-
ректора Института профе-
сора Нгујен Ван Хјунга и
стручњака за акупунктуру
професора Фан Ба Кија.
У мени се пробудила про-
фесионална радозналост и
желео сам да своје при-
суство у Институту иско-
ристим да сазнам што ви-
ше о источњачкој медици-
ни. Нарочито ме је привла-
чила акупунктура — на-
чин лечења помоћу игала
које се забадају у завршет-
ке нерава.

Моји љубазни домаћини
пристали су да са мном о
томе поразговарају.

Уместо анџибиошика

Рекли су ми да прате све
што се дешава у савреме-
ној медицини, али не збо-
рављају филозофску му-
дрост древне медицине.

Древни источњачки на-
чин лечења убудима сребр-
них и челичних игала —
akupunktura (верује се да
су методи акупунктуре
примењивани у Кини још
пре пет хиљада година)
васма широко се примењу-
је. Акупунктуром се, тврде
стручњаци, поред реума-

тичних болова, главобоља,
неуралгија, разних стомач-
них сметњи и срчаних те-
гоба могу ублажити или
отклонити и урођене мане,
али то иде много теже и
засад се још изучава.

— По нашем мишљењу,
будућност медицине лежи
у уједињењу резултата са-
времене и древне медици-
не — нагласио је професор
Нгујен Ван Хјунг. — Један
од наших принципа је: што
мање операција, тим боље!
Треба веровати организму
и помагати му да се бори.
Уз помоћ трава и акупунк-
туре може се излечити ве-
ћина болести. Вијетнамски
фармаколози, на чијем је
челу осамдесет петогодиш-
њи Фо Ди Тханом, прове-
де по пола године на пу-
товањима. За време рата
они су открили двадесетак
нових врста лековитих тра-
ва које светска медицина
није познавала... Желимо
да сваки Вијетнамац у сво-
ме врту има лекове који
би по својој снази били јед-
наки пеницилину, пирами-
дону...

Мој пријатељ Хуан че-
као ме је док ми лекари
нису дозволили да напу-
стим болницу.

Видећи ме живог и здра-
вог, пријатељи су ме у ам-
басади окружили и чекали
да им све по реду испри-
чам. Гутали су сваку моју
реч.

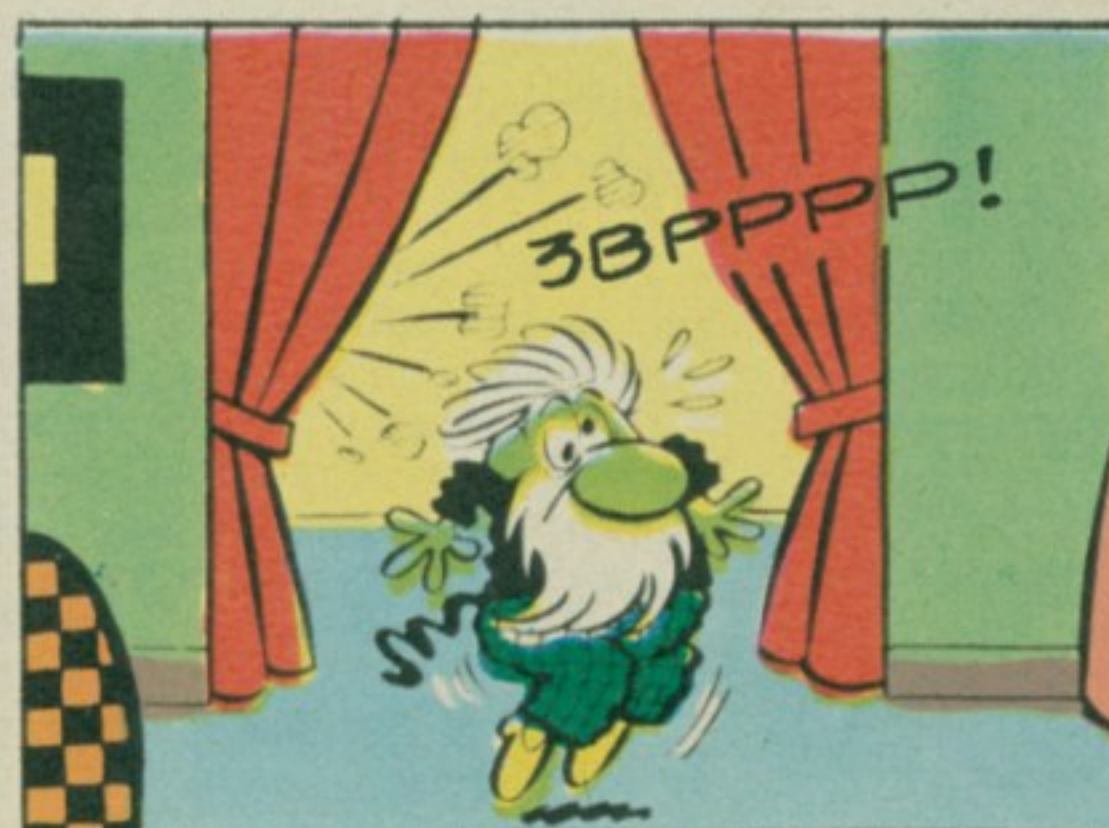
Акујунктура није скуја

Најновије достигнуће ле-
чења акупунктуром је а-
купунктурна анестезија. Да
би се пацијент довео у ста-
ње у коме губи могућност
примања бола, лекар му у-
бада игле у одређене делове
тела. (Ове игле, као дла-
ка танке, савијају се и про-
лазе између појединих ор-
гана да би достигле траже-
ну тачку). Игле се затим
могу спајати са струјом ко-
ја врши континуирану сти-
мулацију нерава. Ако се
ради о хируршком захва-
ту, пацијент је за време о-
перације потпуно свестан,
може да разговара са ле-
каром и чак да узима хра-
ну...

Сазнао сам да, за разли-
ку од инјекција и меди-
камената, акупунктура у ор-
ганизму не оставља никак-
ве последице. Лечење аку-
пунктуром је јевтино, али
је у многим случајевима
неизвесно што му је, по
свој прилици, главна мана.
Код опробаних начина ле-
чења инјекцијама, хирур-
шким захватима или раз-
ним медикаментима лекар,
углавном, може да прати
ток болести, док је то код
akupunktura теже. Поне-
кад до битног побољшања
или оздрављења може до-
ћи одмах, али бројни су слу-
чајеви у којима на пр-
ве резултате треба чекати
недељама, месецима, па и
годинама.

Задивљен и збуњен он-
им што сам сазнао, понео
сам и утисак да методи ле-
чења о којима се мало зна
морају још да се проуча-
вају и усавршавају.

Ј. Семјонов

НЕЗГОДА БРАТ ОД СТРИЦА

Андроник Комнен је у животу имао све. Био је изванредно интелигентан, лудо храбар, неизмерно богат. Жене су га волеле, а мушкарци поштовали. непријатељи су га се бојали. Имао је само једну ману — био је зверски окрутан и није бирао средства да постигне циљ!

Двор византијског цара Манојла Комнена био је средином 12. века стециште роскоши, лепоте и задовољства. Узгред речено, привидно јер је Византија лагано пропадала, маскирана блештавим сјајем. Цар је био млад, није имао ни пуних 30 година, а царица, антиохијска принцеза Марија, племенита жена и лепотица на гласу. У славу њене лепоте испевано је више песама него о владарским успесима њеног мужа.

Судбина је обилато даровала цара. Несрећа му је уделила само један поклон, али довољан да му загорча живот — брата од стрица Андроника. Њих двојица су се мрзели, но цар је увек праштао Андронику, а овај га је, заузврат, редовно нападао. Такви односи владали су до 1151. године.

ПОРОДИЧНИ СКАНДАЛ

Те године Андроник је из чисте пакости и обести завео своју рођаку Евдокију, рођену сестру царево омиљене пријатељице Теодоре, и против себе окренуо читав двор. Цар га је оштро укорио, Евдокијина породица схватила је читаву ствар као ужасну породичну срамоту, супруга и син пребацили му неверство, црква родоскрнављење.

Скандал се завршио прогонством, усталом не нарочито строгим: изгнаник је добио титулу војводе од Бесграда и Браничева и за датек да штити границу према Угарској. Уместо да брани интересе Византије Андроник је одмах отворено издао цара и Манојла Комнена морао је да казни свог дрског брата од стрица. Године 1155. са топлим окселима на нстама и рукама Андроник Комнен нашао се први пут у тамници.

12 Пуне три године тамновао је у подземним ћелија-

ма Свете Палате и сваког минута те три дуге године размишљао је о бекству и освети. Сву своју енергију, храброст и интелигенцију посветио је томе и после три године план је био готов. Андроник се бадио на посао.

Радио је упорно, копао сваког дана по преприш земље и разбацивао је по ћелији или кроз малени прозорчић у зидинама. Полако али сигурно напредовао је према старом, полузатрпаном каналу за одвод прљаве воде кога се сећао још из доба када се као дечак играо и скривао по лавиринтима Свете Палате.

Најзад се дочепао канала, само на његову излазу стајале су решетке ништа мање дебеле од тамничких зидова из којих је бежао у слободу.

Једног дана, у само подне, тамничар који је доносио ручак затворенику први је објавио невероватну вест да је Андроник нестатао и да је ћелија празна. Сместа је дат знак за узбуну. Појачане су дворске страже, претресена цела Палата, од бегунца ни трага ни гласа.

ГДЕ ЈЕ ЗАТВОРЕНИК?

Врата су била читава, брава недирута, зидови цели, решетке на прозорима дебеле као рука. Све се налазило на свом месту осим затвореника. Андроник је тако вешто за собом уклонио трагове да нико није могао да установи на који начин је побегао.

Цар се налазио на путу и министри су одлучили да

Срећа је у сваком погледу била дарежљива према младом византијском цару Манојлу Комнену. Несрећа му је уделила само један поклон — опасног Андроника.

одмах ухапсе Андроникову жену као вероватног саучесника у бекству. Случај је хтео да су несрећницу, ни криву ни дужну, затворили у исту ћелију. Пошто се исплакала Андроникова супруга је са ужасом приметилла како се један камен у средини пода ћелије лагано подиже.

Од силног страха није успела ни да врисне, а само што се није онесвестила када је угледала како се из мрака појављују блистави зуби и светлуцава коврцава коса њеног мужа. Андроник се тихо церакао.

У ствари, чим је схватио да кроз канал не може да се пробије, Андроник Комнен дошао је на идеју да изведе као да је ћелија празна и искористи непажњу стражара како би побегао кроз саму тамницу. Случајност да се у ћелији нашао нов затвореник, и то његова жена, унеколико је мењала план. Али, он је имао стрпљења.

Равно недељу дана скривао се Андроник у рупи под каменом подом ћелије и излазио само ноћу да са женом подели њено дневно следовање хлеба и во-

де. После месец дана пажња стражара, који су сматрали да се не морају бојати једне слабе жене, сасвим је спала. Тако је Андроник пошло за руком да се провуче испред самог њиховог ниса и на најједноставнији начин пређе у Малу Азију.

У ДВОСТРУКИМ ОКОВИМА

На обали реке Сангариос љута зима натерала га је да потражи уточиште код

једног селјака. Неуки селјак није био обавештен о престоичким догађајима, али Андроник је био сувише позната личност! Тим пре што су војничке патроле с његовим описом крстарице читавим царством. Селјак га је препознао и првом згодном приликом за пристојну суму новца пријавио. Слободу се завршила пре но што је и почела!

И тако се, већ децембра 1158. године Андроник вратио у тамницу са двоструко тежим оковима које је имао да носи следећих

шест година. Но, после тих шест мучних година ослабила је и пажња стражара и љутња цара Манојла. Сужњу је дозвољено да прима храну од куће и држи послугу.

То се и чекало! Првом приликом слуга узео отисак кључа од ћелије у воску, затим му дотурише у амфори с вином чврсте танке конопце; а онда Андроник је употребио кључеве, узео конопце и утекао из куле!

СУЖАЊ КУКА И ПРЕКЛИЊЕ

Кула се налазила у прилично пустом делу Свете Палате, окружена бујним растињем и Андроник се ту сакрио да сачека смену страже. Када је ноћ добро поодмакла, он се између дремљивих стражара прокрао до бедема, везао конопца за испупчење у камену и спустио се на уску обалу под зидинама Палате. Овде је требало да сачека чамац са поузданим човеком који ће га пребацивати у сигурно скровиште док се потрага не смири.

Но, непредвиђене ствари дешавају се и онима који су боље упуњени у историју но што је био Андроник. И тако, уместо чамца, бегунца је дочекала група војника који су, још од дана када је Јован Цимискије убио цара Никифора Фоку успевши се са обале уз бедеме, редовно ноћу стражарили да би спречили пристајање чамаца уз Свету Палату.

Ситуација је била више него критична. Андроник је имао окове на рукама и ногама, могао је да се креће, али није било ни говора да потрчи чак и да је на узаном јалу и било места за трчање. Но, Андроник не би био оно што је био да се и у таквом сосу није снашао.

За тили час смислио је лукавство и, бацивши се на колена пред војницима, почео да кука и преклиње да га не враћају злом господару који ће њега, одбеглог роба, сурово казнити и исплатити награду онима који му га предаду.

Како је Андроник намерно кукао и галамио на неког једва разумљивом наречју војници су поверовали у његове речи. Када се, најзад, појавио чамац с Андрониковим саучесником, и овај поче да виче да му гредају бегунца, они су то смејући се и учинили очекујући награду за „одбеглог роба“.

Саучесник, који је по галами и Андрониковој глуми одмах схватио о чему се ради, радо је на лицу места исплатио награду и бегунац је, после те мале перипетије која је могла бити и кобна, напустио тло Свете Палате.

ВЕЧИТИ БЕГУНАЦ

У Андрониковом дому све је било спремно. Сужњу су одмах престругали окове, дали му одећу и од-

морног коња и већ после неколико сати јахања он се налазио у Анхијалу, на Црном мору код једног гувернера кога је некада давно задужио и који је био спреман да му помогне да пребегне на територију руског кнеза Јарослава.

На самој граници царства, међутим, група чобана препознала је Андроника Комнена, позвала граничарску патролу и упорни бегунац поново се нашао у власти свога брата од стрица — цара Византије.

Поворка са заробљеником кретала се у правцу Константинопоља прилично споро. Андроник се стално жалио на болове у стомаку и сваки час захтевао да за тренутак сиђе у шума-рак. Предвече спроводници су већ били навикнути да после сваких неколико километара јахања следи краће задржавање у шумарку.

Али, када после једне дуже паузе заробљеник није уопште одговарао на њихове позиве да пожури, могли су са ужасом још само да утврде да чучећа силуета која се назирала према ноћном небу није Андроник, већ само његова капа и огртач намакнути на крај так штап који је био забоден у земљу.

Андроник Комнен већ је био далеко када су потере наново кренуле за њим. Кнез Јарослав срдечно га је примио и пружио му уточиште. Чак и више од тога — постали су нераз-двојни пријатељи!

ДОБРО ЦАРЕВО СРЦЕ

Године 1166. цар Манојло Комнен помиловао је свог рођака Андроника и поново га примио на двор. И у веома кратком року Андроник му је понсво узвратио издајом. Летећи из авантуре у авантуру, успешни уз пут да заведе и рођену сестру царице Марије, освојивши срце и саме јерусалимске краљице Теодоре, кујући савезе и завере са султанима Иконије и Дамаска, неукротиви и неухватљиви Андроник облетао је границе царства.

Цар није могао да ухвати Андроника, али је његов војсковођа Никифор Палолог успео да зароби јерусалимску краљицу Теодору и двоје деце која је са Андроником изродила. Да би их спасао бегунац се сам предао показујући први пут осећање праве љубави.

А онда је цар Манојло учинио нешто што је показало да његовом стрпљењу према грешном рођаку нема граница. После јавног понижења, када је везан ланцима доведен пред царски престо, Андроник је поклоњена слобода, недирнуто богатство, палате, послуга и — популарност која је незадрживо расла међу константинопољском светином! Андроник је био њен херој.

Цар Манојло Комнен умро је 1180. године када је

његовом сину Алексију, новом цару, било свега 12 година. Регенткиња је постала његова мати Марија Антохијска. Овакву прилику Андроник никако није смео да пропусти и — поново је ударио!

Овога пута није радио брзо ни непромишљено. Користећи своју популарност подстакао је престоичке масе против регенткиње. Пред крај исте године, на његов захтев, малолетни цар је, немајући појма шта ради, потписао смртну пресуду за сопствену маку. Марија Антохијска задављена је у тамници у тридесет петој години живота!

Већ следеће године Андроник је у велелепној Светој Софији крунисан као придружени цар, а неколико дана касније, по његовом наређењу задављен је и мали Алексије Комнен. Андроник је постигао животни циљ — постао је цар Византије!

БИВШИ ХЕРОЈ

На његову жалост мало прекасно. Имао је већ 63 године када је ступио на толико жељени престо. Његова владавина, испуњена изванредном мудрошћу државника и нечувеном, зверском суровошћу, трајала је само две године.

Већ 1185. побуђени житељи Константинопоља извикивали су за цара једног слабог човека из велике породице — Исака Анђела. Овај, иначе у свему слабији, добио је тада неочекивану снагу и од безначајне личности претворио се у тигра. Андроник се црно пи-сало.

Међутим, Андроник је, уздајући се у своју пословичну срећу, без много размишљања одбацио царску одећу, скинуо пурпурне сандале и преобучен у трговца побегао из своје престо-нице. Овога пута та иста срећа није му била наклоњена. Снажна бура на Црном мору бацила је његов брод на обалу, право у руке прогонитељима.

Константинопољ је већ био припремљен за стравично убиство цара Андроника Комнена. Целати су му били исти они грађани престо-нице чији је некада био херој. Тај исти херој приказао им је за две године царевања сву своју њелудску окрутност — од печења људи на ражњи и набијања на колац до сакаћења и пребијања. Иста судбина сачекала је и њега.

Погубљење је трајало данима и сличан приказ никада раније није виђен у Константинопољу. Када је најзад издахнуо, леп је бачен у широкску арену зверима. Тек после неколико дана нека непозната милостива особа сахранила је у бедну гробницу остатке „Андроника Комне-на, пријатеља Христовог и у Христу, Вечног Краљу, цара Византије“.

Тако се угасила династија Комнена уступивши место династији Анђела.

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

КАНДА НАПАДА

Када сам око подне 19. септембра 1959. године угледао трагове тигра људождера, кога сам претходног дана ранио, био сам сигуран да се налази ту у близини. Зато сам одлучио да негде при врху кланца заузмем бусију. И док сам размишљао где да се сместим, зачуо сам рику која је допирала из долине. Сигурно ће се вратити горе, помислио сам и успентрао се на велико стабло у подножју литице.

Тигра је најлакше уловити у два случаја: када је у потрази за женком или када је рањен. Осим тога, ловац који жели да улови тигра, мора веома вешто да опонаша крикове женке тигра и да га тако намами у замку. Тај зов мора да буде упућен са места које се тигру неће учинити нимало сумњивим — из густог шипражја или високе траве. При том, ловац мора да буде спреман да пуца са врло мале удаљености.

ДУБОКО, МУКЛО ФРКТАЊЕ

Иако ми је тигар одговорио на крике којима сам спонашао женку, није хтео да ми се приближи. Очигледно, нешто му је било сумњиво. Закључио сам да се не усуђује да пође према мени због тога што сам се налазио на месту на којем је он претходног дана био рањен.

Око четири сата по подне још сам седео на стаблу. Сместио сам се што сам могао удобније. То није било нимало лако. На око три метра изнад земље стрпљиво сам чекао да се тигар појави. Већ одавно навикао сам да спавам у било каквом положају и то што сам се сада налазио на дрвету и дремао није ми уопште сметало.

Када је сунце које је залазило позлатило оближње врхове, одједном ме је из дремежа пренуло узнемирено цичање. Неколико тренутака касније угледао сам мајмуну како седи на врху суседног дрвета. Гледао је унезверено у мом правцу и у први мах сам помислио да ме је заменио са леопардом. Мајмун је још неко време седео на грани, испуштајући повремено крике, а онда нестало.

Ноћ се већ увелико хватала а од мог тигра ни трага. Био сам сигуран да је негде у близини, да се притајио. Знао сам да морам бити стрпљивији од њега. Зато сам чекао.

Сат за сатом напрезао сам и очи и уши не бих ли нешто угледао или чуо. Ноћ је била спарна и тиха. Никаквог шума. Ни поветарца. Грана на којој сам седео није ми више била удобна. Полако сам се

померио и заузео удобнији положај.

Тргао сам се кад сам зачуо котрљање камења низ оближњу стену. Затим се чуо готово нечујан шум. Био је то лаки ход животиње. Вероватно се тигар покренуо из свог скровишта.

Помислио сам да је случајно кренуо у мом правцу, али кад сам тачно изнад себе зачуо његово дубоко, мукло фрктање, схватио сам да тражи баш мене.

ПРСТИ НА ОБАРАЧУ

Сигурно се попео уз кланец и сместио на врху стене док сам ја био заузет јелом. Сад ми је било јасно шта је то узнемирило оног мајмуна. За тренутак сам био збунен: више од два часа тигар је био близу мене и стрпљиво чекао тренутак да ме изненади. Осећао је да сам ту негде, али ме још није приметио.

Опет ми је постало неудобно на грани. Морао сам што пре да се преместим на неку другу, али ка-

КАД СЕ У СЕЛИМА ОКО ЏАМШЕДПУРА, У ИСТОЧНОЈ ИНДИЈИ, ПОЈАВИО ТИГАР ЉУДОЖДЕР, ЧУВЕНИ ЛОВАЦ ЏИМ КОРБЕТ КРЕНУО ЈЕ ДА ГА ЗАУСТАВИ.

ко! На најмањи шум тигар би реговао. Можда би побегао и тако би сви моји напори били узалудни. Осим тога, у овом мраку могао бих да се оклизнем и стрмоглавим на земљу. Тако бих ја постао плен. Морао сам да се стрпим.

Лагано сам подигао пушку из крила и уперо је ка стени. Ова кретња била је пропраћена муклим режањем тигра. Али, ако покуша да ме нападне, сигурно ће се наћи тачно испред пушке. Прсти су ми већ били на обарачу. Ако чак и не успем да га убијем, био сам сигуран да ће га мој пуцањ збунити за тренутак и ја ћу имати толико времена да се попнем на неку вишу грану.

Чекао сам. Чинило ми се да време веома споро пролази. У ствари прошло је само пола часа кад на врху стене угледах тигра. Већ сам

хтео да повучем обарач, али тигар се нагло окрену и нестале.

Одахнуо сам с олакшањем кад сам нешто касније зачуо звук који је личио на крчкање костију: тигар је сигурно нашао нешто да презалогати. Најзад сам могао мало да се опустим. Померио сам се настојећи да се што удобније сместим. Предстојало ми је дуго чекање.

У ПОДНОЖЈУ СТЕНЕ

Кад је почело да свиће, на грбену сам угледао силуете људи. У истом тренутку спазио сам тигра како претрчава чистину с моје леве стране. После проведене ноћи очи су ми се склапале и нисам био сигуран да га могу усмртити једним хицем, поготову што сам га само назирао у полутами. Ипак, нанишанио сам.

Пуцањ је као експлозија одјекнуо кроз јутарњу тишину у кланцу. Срце ми је заиграло кад сам видео како је тигар, ужасно урликнувши, поскочио. По други пут сам га ранио. Очекивао сам да ме нападне. И заиста, тигар се муњеви-то устремио ка дрвету на којем сам се налазио.

Кад се његово гипко тело винуло у ваздух, другим метком погодио сам га право у главу. Смртно погођен, тигар се одбио о грану изнад мене и стрмоглавио на земљу.

Једва сам успео да сићем са дрвета. Болело ме је читаво тело. Одело ми је било исцепано и попрскано крвљу рањеног тигра.

Дуго сам масирао укочене ноге јер нисам могао да корачам. Тада сам пошао према тигру који је у подножју стене, неколико метара одатле, лежао у локви крви.

Привучени мојим пуцањима и урликањем тигра, људи су сишли у кланец. Застали су ужаснути кад су угледали моје исцепано и крвљу попрскано одело. Дуго сам морао да их уверавам да нисам рањен.

Одсекли смо јаку младичу са једног дрвета и привезали на њу тигра лијанама. У Џамшедпуру људи су нас дочекали узбуђеним повицима и клицањем. Више неће морати да страхују од канде, тигра људождера.

Џим Корбет

БОБАН

ТЕВТОНСКИ ВИТЕЗОВИ

ПРЕМА
Хенрику
Сенкевичу

СЛЕДЕ-
БЕГ
ДАНА
ПУТНИ-
ЦИ СУ
КРЕ-
НУЛИ
ЗАКРА-
КОВ...

КАКО ДИВНО
ПЕВА, СТРИ-
ЧЕ!

ДА...

... САМО НИЈЕ
ТРЕБАЛО ДА СЕ
ЗАКЛИЊЕШ ДА
БЕШ УБИТИ ТРИ
ТЕВТОНЦА! ХРАБ-
РИ СУ ТО РАТНИЦИ...

МОРАО САМ
ЗБОГ ДАНУ-
ШЕ И ЊЕНЕ
МАЈКЕ
!

ПОГЛЕДАЈ,
ТЕВТОНАЦ!

САД БУ МУ
ПОКАЗАТИ!

СТАНИ!

БРАНИ
СЕ, НЕМ-
ЧЕ!

ПАЗИТЕ
ИЗАСЛА-
НИЧЕ!

КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ ДА НАПА-
ДАШ ИЗАСЛАНИКА КОГА ЈЕ
НАШ КРАЉ ПОЗВАО! УХВА-
ТИТЕ ГА!

АЛИ, ВИТЕЗОВИ,
МОЈ СИНОВАЦ
ЈЕ МЛАД И
ПЛАХ...

КРАЉ ЈЕ ОБЕКАО ДА СЕ
ВОЈВОДИ ОД ЛИХТЕНШТАЈ-
НА НИШТА НЕКЕ
ДОГОДИТИ!

ЖЕЛИМ ДА
ПОДЕЛИМ
МЕГДАН СА
ТЕВТОН-
ЦЕМ!

СМИРИ СЕ,
ЛУДАЧЕ!

СУТРА ЂЕМО ТЕ ИЗВЕ-
СТИ ПРЕД КРАЉА!

АЛИ ОН ЈЕ ПЛЕМЕНИ-
ТОГ
РО-
ДА...

У РЕДУ...
ПРИСТАЈЕМО!

ПО СТАРОМ ОБИ-
ЧАЈУ ОСУЂЕНИК НА
СМРТ, У ВРЕМЕ СВЕ-
ЧАНОСТИ У КРАКОВУ,
ОСЛОБАЂА СЕ КАЗНЕ
АКО МУ НЕКА ДЕВОЈКА
ВЕЖЕ ТРАКУ ОКО ЧЕЛА!
ТОМ ДЕВОЈКОМ МО-
РА И ДА СЕ ОЖЕНИ!

ДОШАО ЈЕ СТРАШНИ ДАН...

ЗБИШКО
ЈЕ СТИ-
ГАО НА
ГУБИЛИ-
ШТЕ...

НАПРЕД,
ДАНУША!

СТАНИТЕ! НЕ СМЕ-
ТЕ ПРОКИ!

ПУСТИТЕ
МЕ!

ПОЛАКО!

ХАЈДЕ, СИНКО,
ИСПОВЕДИ СЕ...

ДАНУША
ЈЕ ПОТР-
ЧАЛА КА
СВОМ
ДРАГОМ...

ЗБИШ-
КО!

НИКО ЈЕ НИЈЕ МОГАО ЗАДРЖАТИ...

СКЛОНИ
СЕ, ВОЗНИЧЕ!

АХ!

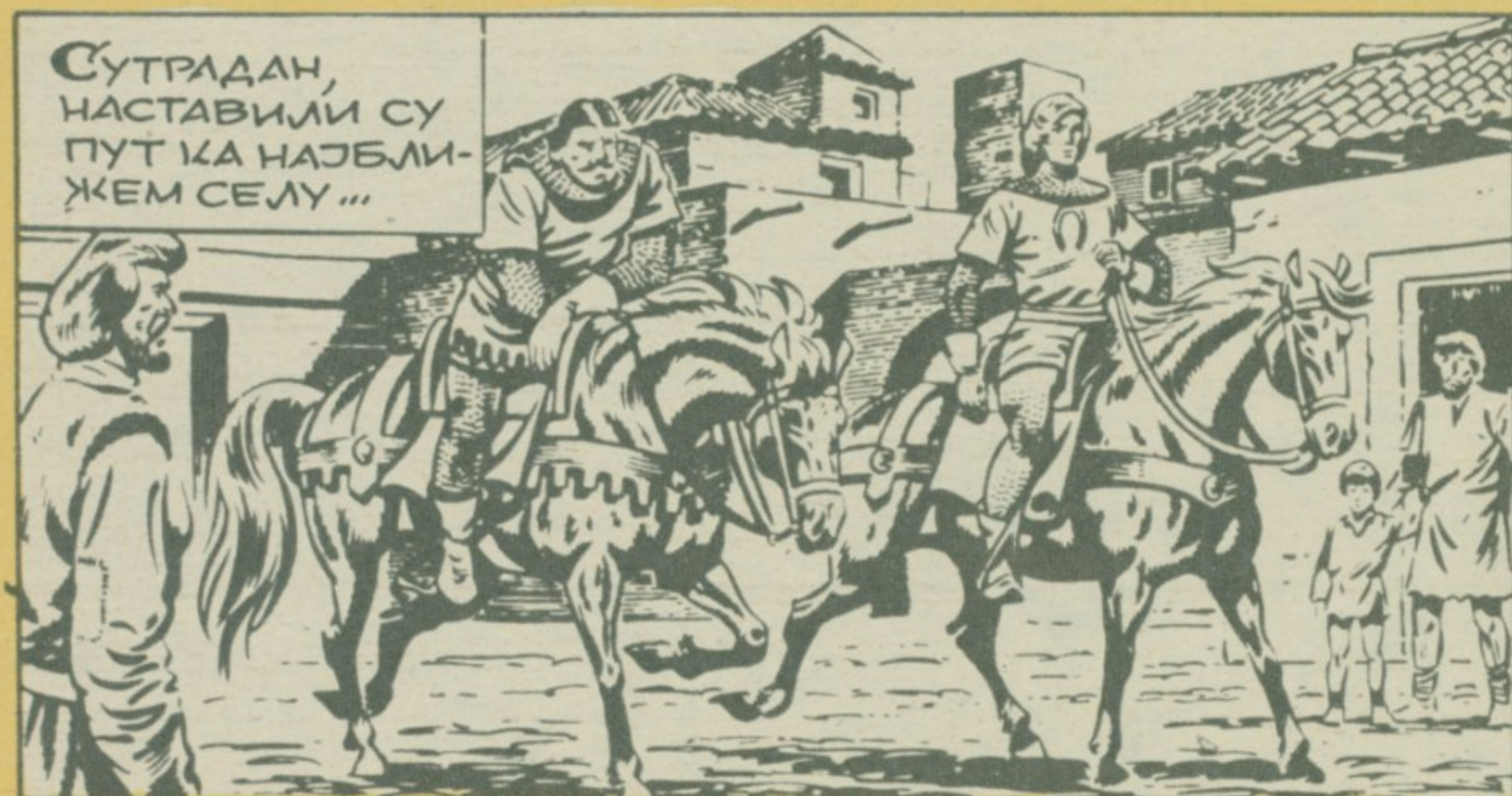

ВЕЗАЛА МУ ЈЕ ТРАКУ
ОКО ЧЕЛА...

ЗБИШКО, САДА СИ
МОЈ!

ЗБИШКО СЕ ВЕШТО
БРАНИО...

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ДАНА КРЕНУ-
ЛИ СУ ЗА СПИХОВО...

ЗБИШКО ЈЕ РЕШИО
ДА ИСПУНИ СВОЈЕ
ОБЕКАЊЕ...

ОЖЕНИЋУ СЕ ДАНУ-
ШОМ УПРКОС ПРОТИВ-
ЉЕЊУ ЊЕНОГ
ОЦА...

НА ПОВРАТКУ ИХ ЈЕ ЗАТЕКЛО
И ПРОЛЕКЕ...

НА УЛАЗУ У ГРАД...

ПОГЛЕДАЈ,
ТЕВТОНАЦ!

МОЖДА ЈЕ И
ОН ИЗАСЛА-
НИК, ЗБИШ-
КО...

МА КО БИО
СКИНУКУ МУ
ПЕРЈАНИЦУ!

ДОБАР ДАН!

КО СТЕ
ВИ, ПУТНИ-
ЦИ?

ЈА САМ МАТКО ИЗ БОГДАНЦА, А
ОВО ЈЕ МОЈ СИНОВАЦ ЗБИШКО!
ИДЕМО ЗА СПИХОВО,
МОМ ПРИЈА-
ТЕЉУ ЈУ-
РАНДУ...

ЗОВЕМ СЕ
ЈАН ДЕ ЛОРХЕ!
И ЈА САМ ТА-
МО КРЕЊУО,
САМО... ЦИЉ
МОЈЕ ПОСЕ-
ТЕ ЈЕ ЊЕ-
ГОВА ЛЕПА
ККИ...

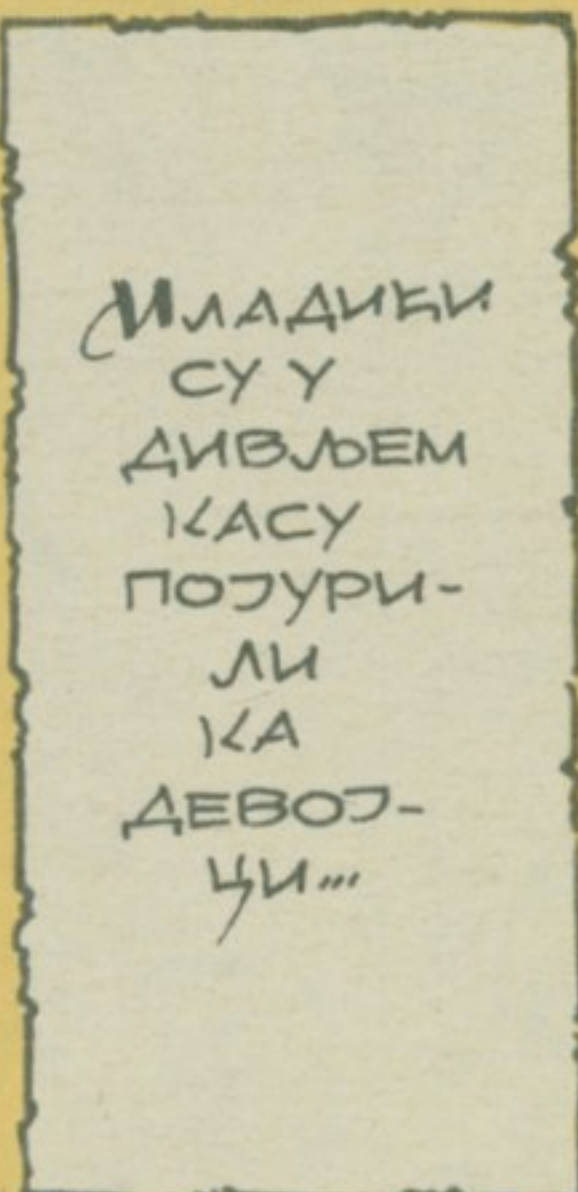
БУДИ МИ-
РАН,
ЗБИШКО!

ОНДА ДА НАС-
ТАВИМО ЗАЈЕ-
ДНО ПУТ...

БИЋЕ МИ ДРАГО,
ГОСПОДО...

ЗБИШКО, ТОЛИКО
САМ ЧЕКАЛА ОВАЈ
ТРЕНУТАК!

ВИТЕЗ
ЛОР-
ХЕ!

НЕ МИС-
ЛИТЕ
НА МЕНЕ,
ДАНУ-
ША!

КРАД БИЗОНА
ЈУРИ ПРЕМА НА-
МА!

СКЛОНИМО СЕ, ДАНУША!

ИЗ КРАД СЕ ИЗДВОЈИО ЈЕДАН БИЗОН...

АХ!

ДАНУ-
ША!

ЈАААА, ЈАААА!

ПРИВУЧЕН УЗВИЦИМА БИЗОН СЕ УС-
ТРЕМИО НА ЈАНА ДЕ ЛОРХЕА...

ЛУД ЈЕ!

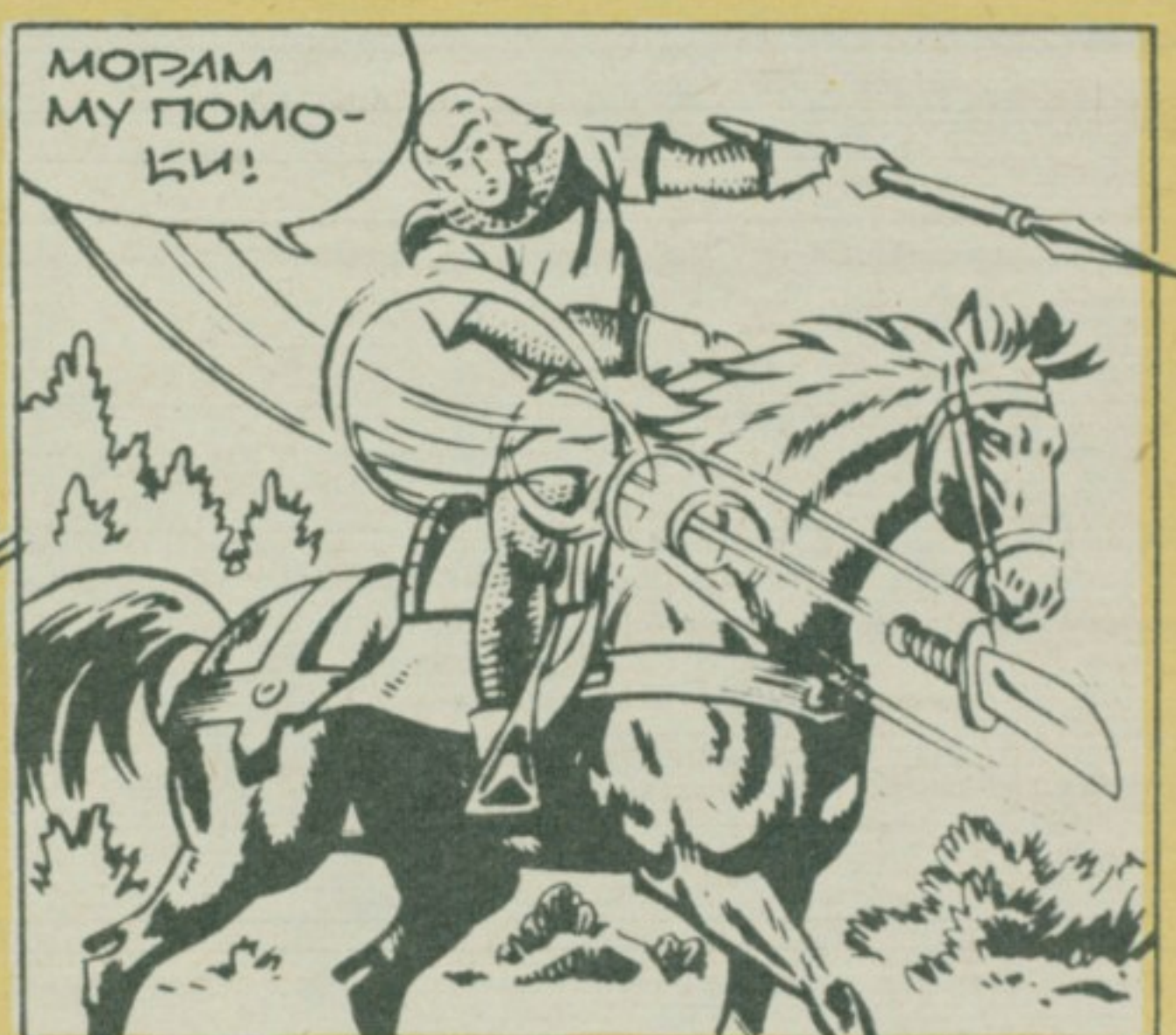
УДАРАЦ
ЈЕ БИО
СНАЖАН...

БИЗОН СЕ ЗАТИМ БАЦИО
НА КОЊА...

КАД СВРШИ
С КОЊЕМ,
ЖИВОТИ-
ЊА ЋЕ
НАПАСТИ
ЈАНА!

МОРАМ
МУ ПОМО-
ЋИ!

УСКО-
РО...

АААХ!

ПОГОЂЕН, БИЗОН СЕ
СРУШИО...

ТОГ ТРЕНУТКА И ЗБИШКО ЈЕ
ИЗГУБИО СВЕШТ...

НЕКОЛИКО
ДАНА КАСНИ-
ЈЕ...

БИО СИ
ХРАБАР,
МЛАДИЋУ!
СПАСАО
СИ МИ
ЊИ!

И МЕНИ СТЕ СПАСЛИ
ЏИВОТ,
ЗБИШ-
КО!

ОДЛАЗИМ ЗА СПИ-
ХОВО! ДАНУША ЋЕ
ОСТАТИ ДА СЕ
БРИНЕ
О ТЕ-
БИ!

СВЕДОК
ИМ ЈЕ
БИО
ЈАН
ДЕ
ЛОРХЕ ...

ОБЕКАО САМ ДАНУШИ ДА КУ
УБИТИ ТРИ ТЕВТОНЦА ...

НЕБЕСА! ЛИХТЕНШТАЈН
СЕ ДОКОПАО ДАНУШЕ!

ЗБИШКО СЕ
СКАМЕНИО...

КАДА
СЕ ДА-
НУША
РОДИЛА,
ОБЕЊАО
САМ ЈЕ
СИНУ
СТАРОГ
ВОЈВОДЕ
ОД ЛИХ-
ТЕНШТАЈ-
НА...
АЛИ ТАДА
СМО БИЛИ
У ДОБРИМ
ОДНОСИ-
МА СЕМ-
ЦИМА...

А ОНДА ЈЕ ДОШАО
РАТ И ОНИ СУ ЗАУЗЕ-
ЛИ НАШ ЗАМАК! ДА-
ЊУ И НОКУ СУ НАС
МУЧИЛИ...

... МОЈА ЖЕНА
УМРЛА ЈЕ
ОД СТРАХА!

ЈУРАНД ЈЕ ОДЈЕДНОМ УКУТАО...

НЕ СМЕМ МУ РЕКИ
ДА САМ СЕ ОЖЕНИО
ДАНУШОМ...

СИЛОМ
НЕ МОГУ
НИШТА ПО-
СТИЊИ! ЛИХ-
ТЕНШТАЈН
ЖЕЛИ ДА
МЕ ПОНИ-
ЗИ...

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

НЕ ЖЕЛИМ НИКОМЕ
ЗЛО, ДАНУША... НИ ВА-
МА НИ ВАШЕМ ОЦУ...

... ДА МЕ
НАТЕРА
ДА ПУЗИМ
ПРЕД
ЊИМ...

ЗАЉУБИО
САМ СЕ У
ВАС ЧИМ
САМ ВАС
УГЛЕ-
ДАО!

НАДАМ СЕ ДА ЊЕ ВАМ СЕ ВАШЕ ОДАЈЕ ДО-
ПАСТИ! ОСТАЊЕТЕ ТУ ДОК СЕ НЕ ВЕНЦАМО!

ОХ! ШТА ДА
РАДИМ!

ЗАПОЧЕО ЈЕ КРВАВИ
ОКРШАЈ...

НЕКА ЈЕ ДВОЈИЦА
ОДВЕДУ ОЦУ, ОС-
ТАЛИ ЗА МНОМ!

МАЛО
КАС-
НИ-
ЈЕ...

СТРЕЛЦИ,
СПРЕМИТЕ
СЕ!

ПАЗИ-
ТЕ! НЕКО
НАС ЈЕ
ИЗ-
ДАО!

У ТОМ ТОМ
ТРЕНУТКУ...

ГАЂАЈ-
ТЕ!

ОПКОЉЕ-
НИ
СМО!

ЈАН ДЕ ЛОР-
ХЕ ЈЕ ИЗДА-
ЈИЦА!

УХВА-
ТИТЕ
ГА!

ОКРШАЈ ЈЕ БИО ЖЕСТОК...

ГОСПОДИНЕ, ПОКУША-
ВАЈУ ДА ПРОДРУ У
ЗАМАК!

ПРО-
КЛЕТСТВО!
ЗАДРЖИ-
ТЕ ИХ!

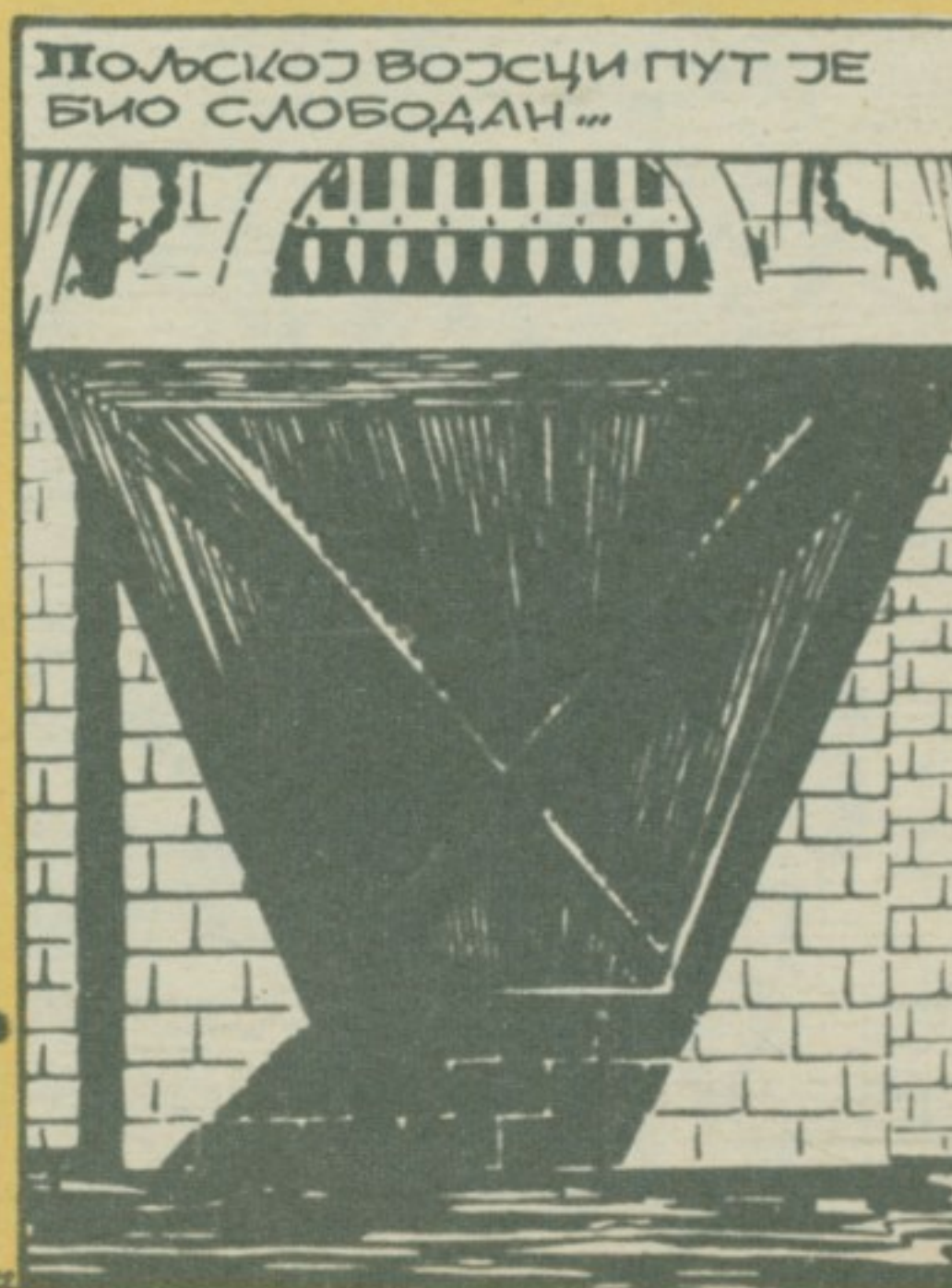

АЛИ, СУВИ-
ШЕ ЈЕ КАС-
НО...

НАПРЕД, ПО-
ЉАЦИ!

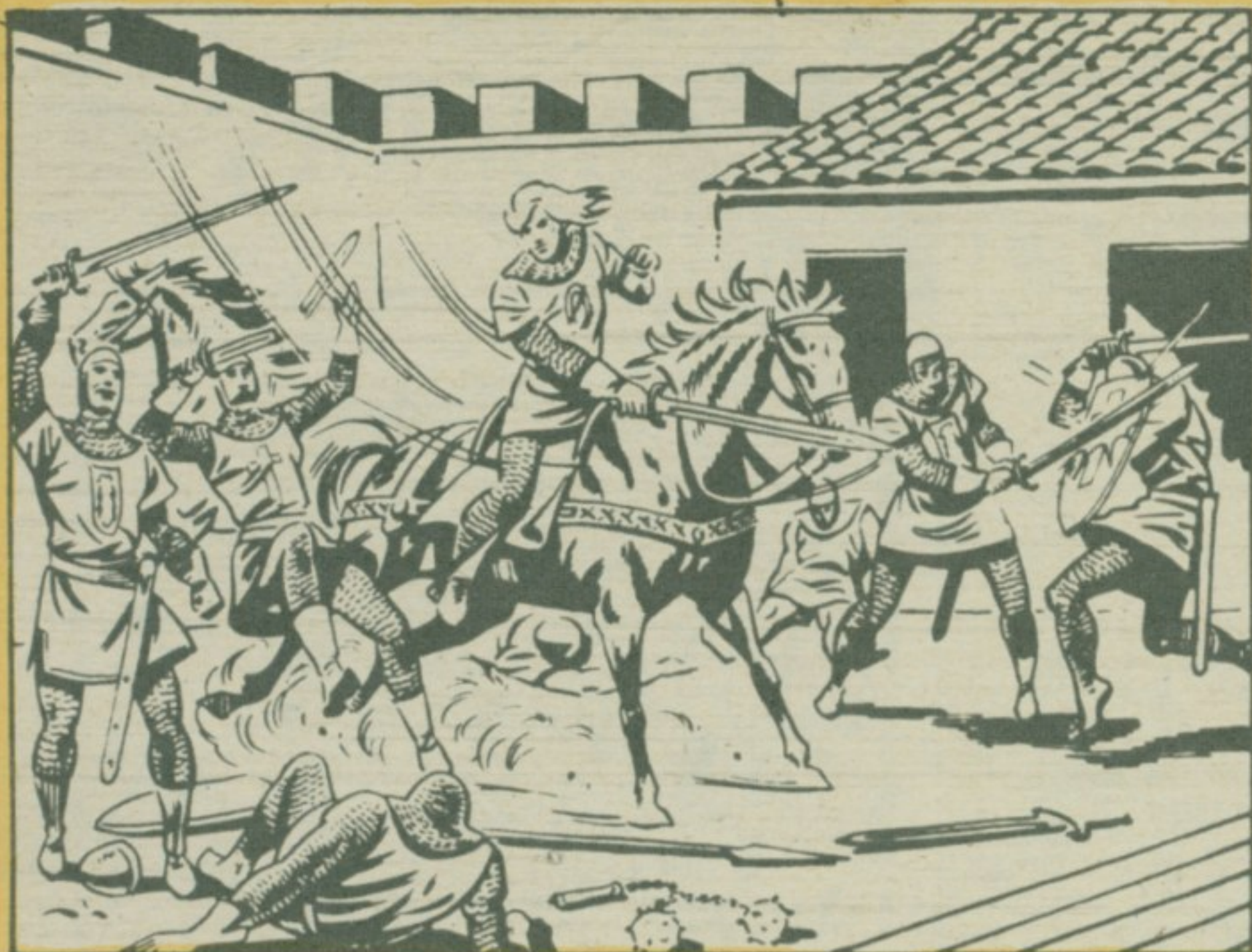

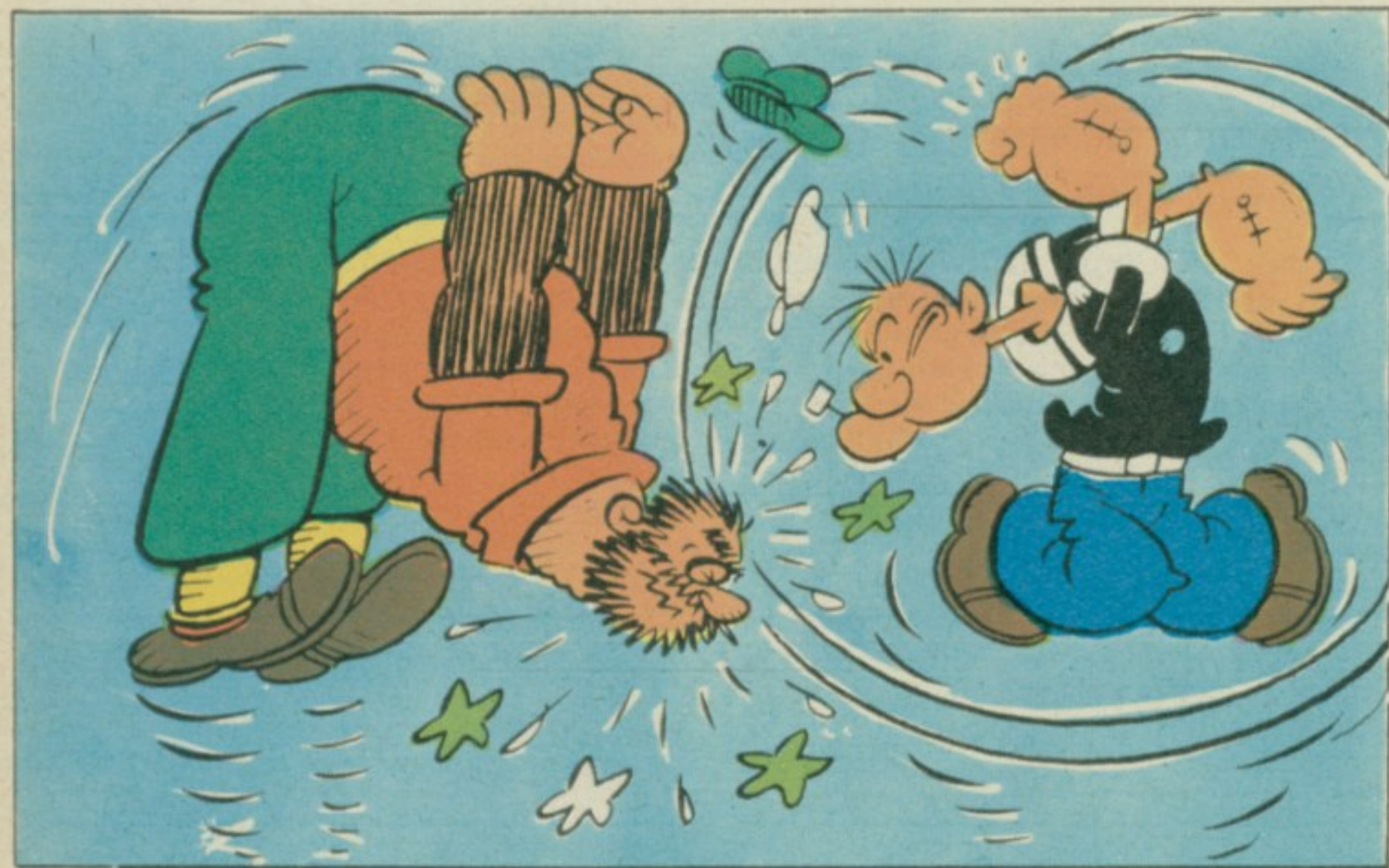
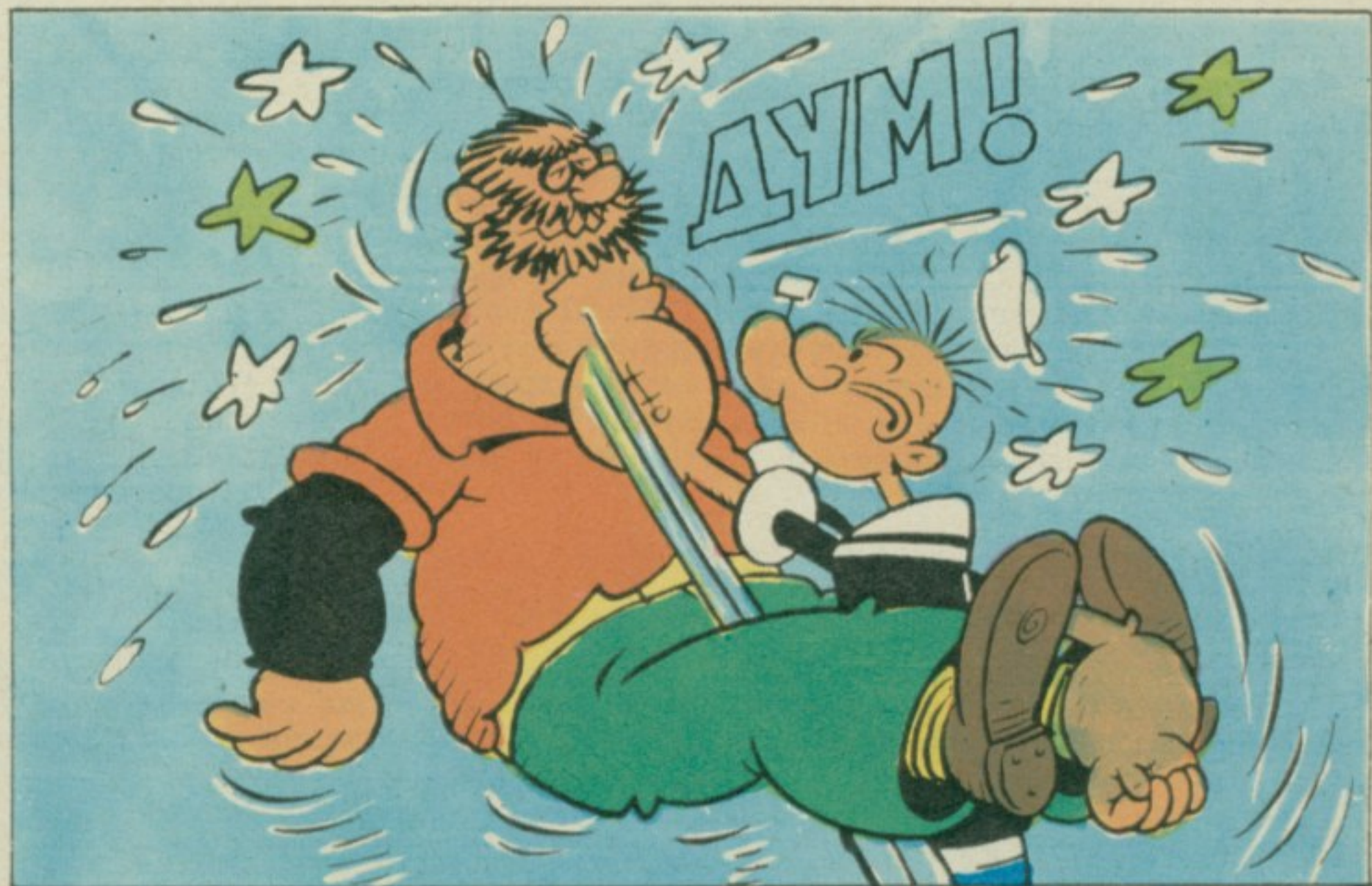
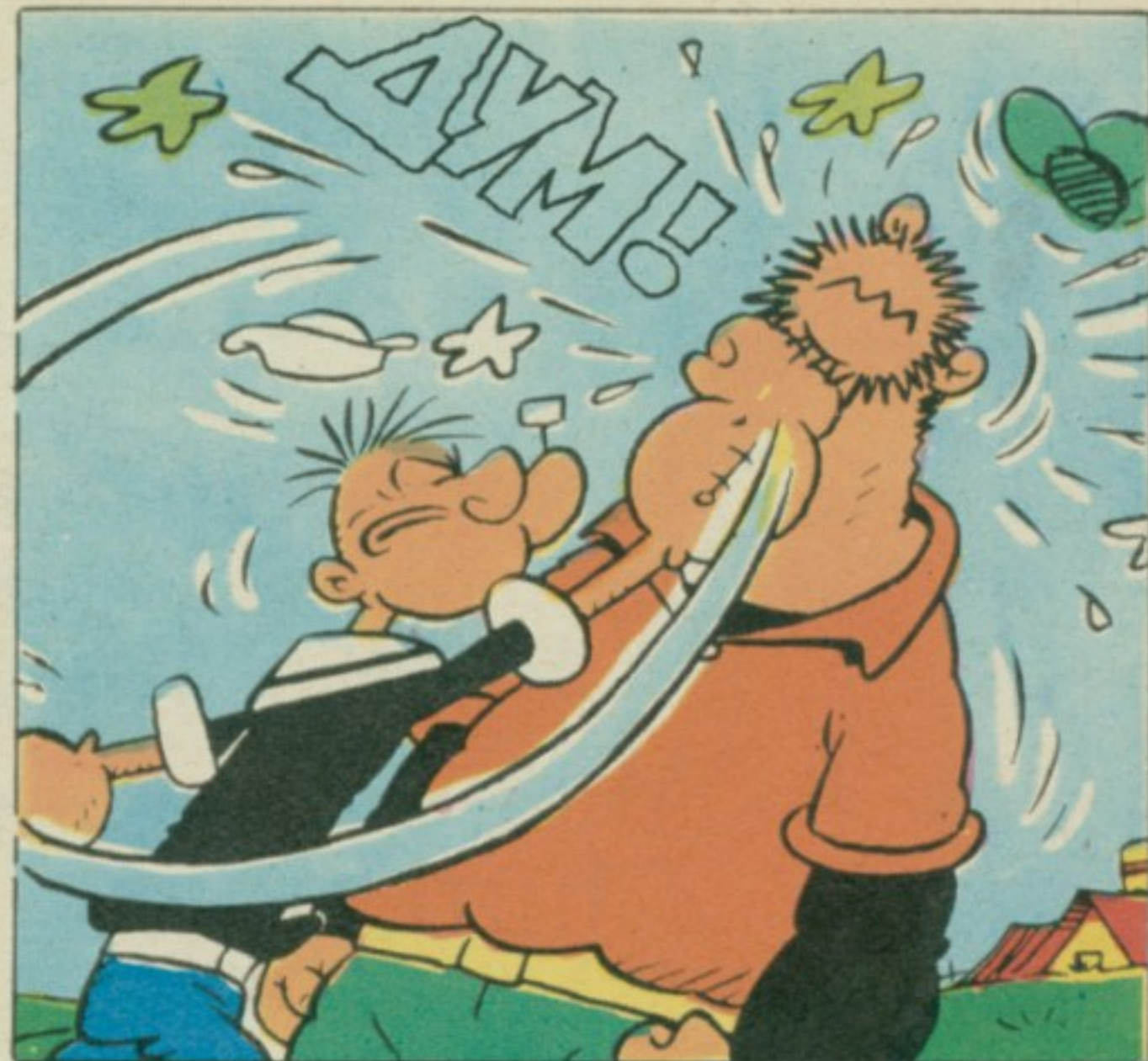
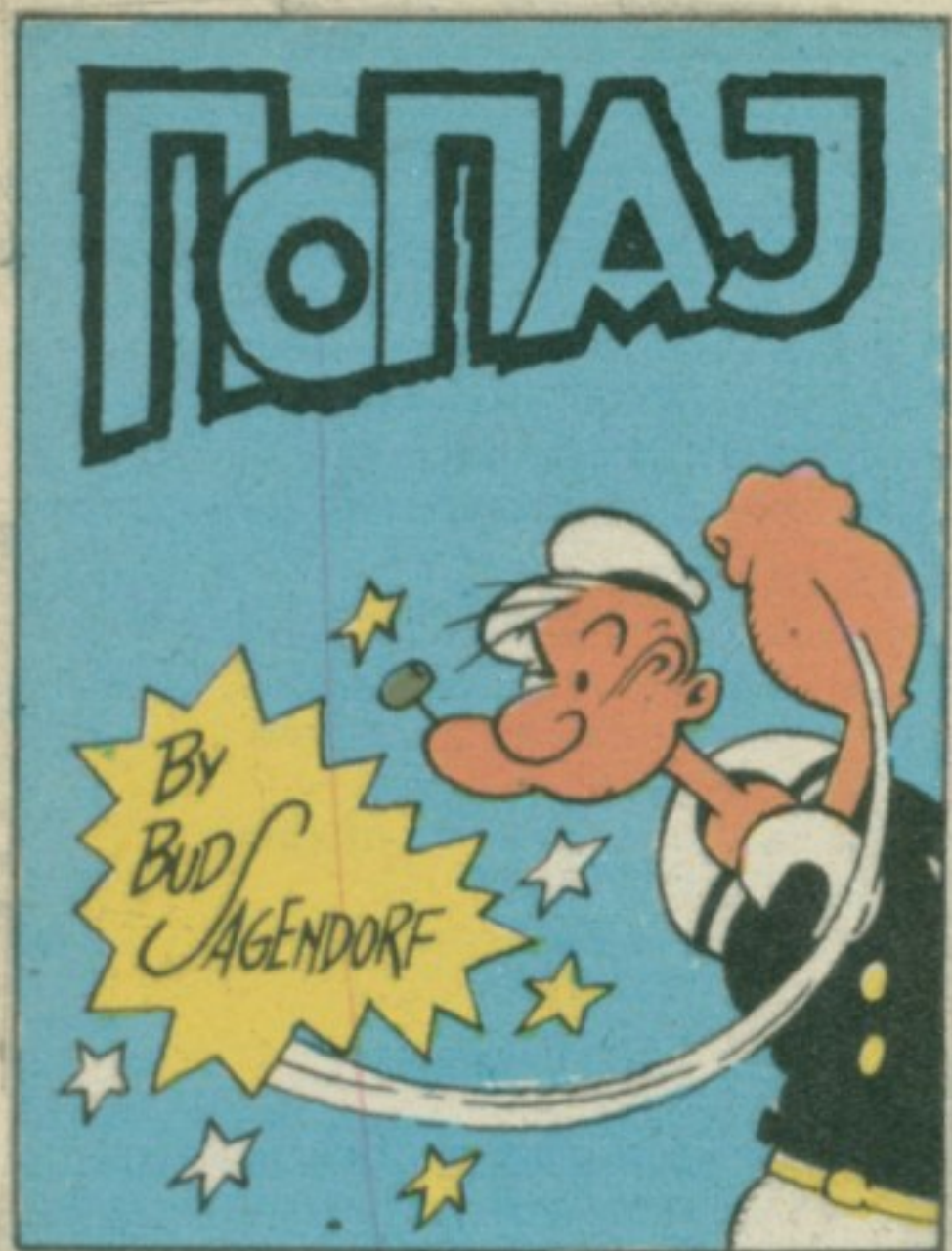
СПУС-
ТИКУ
МОСТ!

ПОЉСКОЈ ВОЈСЦИ ПУТ ЈЕ
БИО СЛОБОДАН...

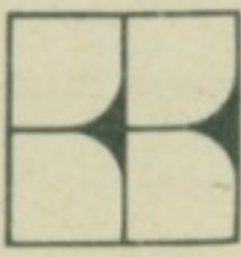

ВЕЛИКИ КВИЗ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ ШТЕДИШЕ СВЕЗНАЛИЦЕ

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ
ДОБРО НАШУ
НОВИЈУ ИСТОРИЈУ?

ДА ЛИ СТЕ
ШТЕДИША
КОД

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК и БЕОГРАДСКА БАНКА организују за ученике основних и средњих школа велики наградни квиз о НОБ. Школску екипу чине три такмичара и пратилац — наставник. На регионалним такмичењима, која ће се одржати у десетак већих градова у земљи, екипе ће одговарати писмено, а на завршном такмичењу у Београду — усмено.

Регионална такмичења одржаће се средином марта у градовима које буде одредила БЕОГРАДСКА БАНКА. Школе треба одмах да попуне пријаву и пошаљу је ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ, 11001 Београд, п. фах 124.

Пријаве се примају до 1. марта ове године.

СВЕЗНАЛИЦА 75.

постаће она екипа која покаже да најбоље познаје народноослободилачку борбу.

СВЕЗНАЛИЦЕ 75.

Двадесет екипа такмичиће се у Београду за назив **СВЕЗНАЛИЦЕ 75**. За њих је БЕОГРАДСКА БАНКА припремила 20 лепих награда од којих су прве три главне

I НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:

комплет инструмената за школски оркестар

I НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:

3 магнетофона и ручни сат са посветом

II НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:

Комплет справа за фискултурну дворану

II НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:

3 фото-апарата и ручни сат са посветом

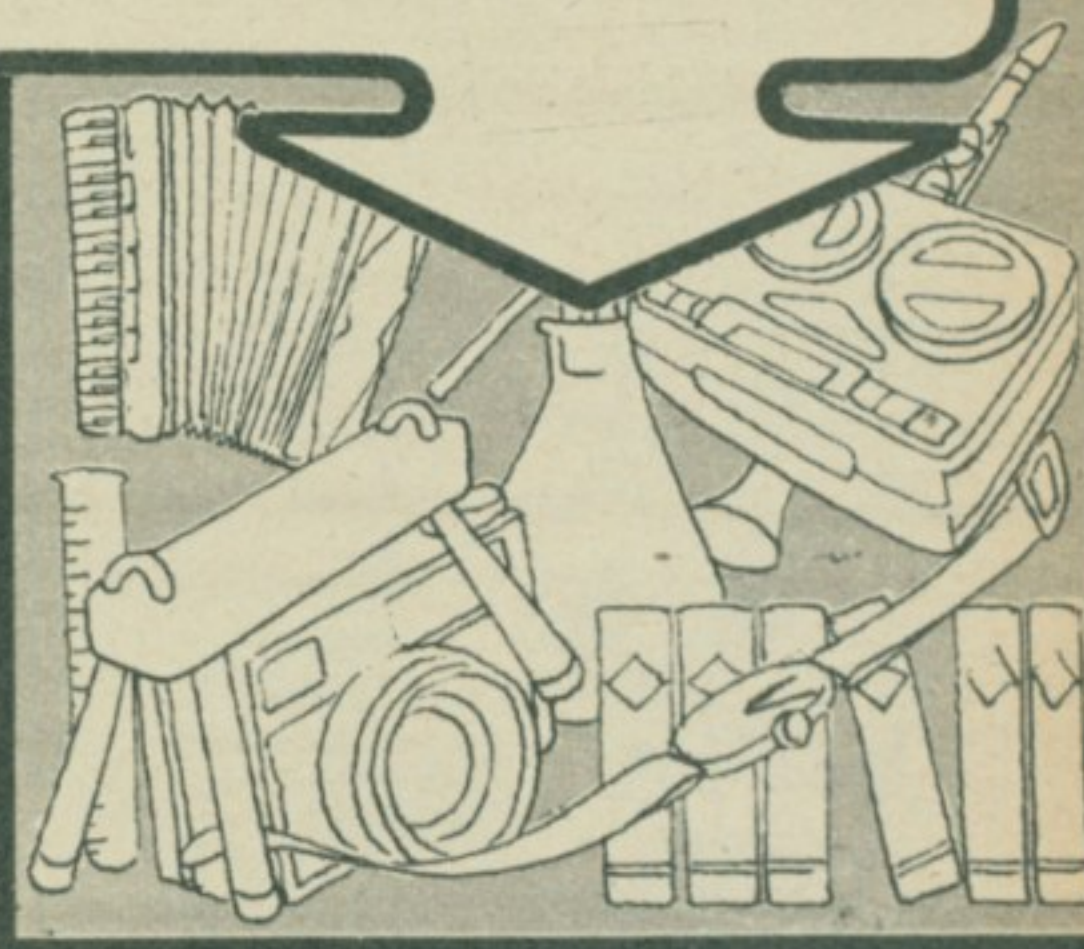
III НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:

комплет за хемијски кабинет

III НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:

3 школске библиотеке и ручни сат с посветом,

и 17 утешних награда за школе: школске библиотеке у вредности од 2000 динара.

ПРОБНА ПИТАЊА

ОДГОВОРИ НА ПРОБНА ПИТАЊА

Наведите тачне датуме устанака народа Југославије 1941. године.

1

У Србији устанак је дигнут 7. јула 1941, у Црној Гори 13. јула, у Словенији 22. јула, у Босни и Херцеговини и Хрватској 27. јула, а у Македонији 11. октобра 1941. године.

Знате ли када је био познати игмански марш и наведите све што вам је познато о овом маршу?

2

У зиму 1942. (крај јануара, почетак фебруара) Прва пролетерска бригада кренула је на овај чувени марш. На температури од минус 30 Целзијусових степени бригада је продрла преко Сарајевског поља и планине Игман у југоисточну Босну. Заједно са другим јединицама она је тада ослободила знатне делове источне Босне. За време овог марша страдао је велик број бораца од јакот мраза.

Како су се звала прва два авијатичара и када и где су дошли на слободну територију?

3

Фрањо Клуз и Руди Чајавец су се маја 1942. године спустили на аеродром ослобођеног Приједора. Већ 21. маја исте године извршили су први борбени задатак те се тај дан слави као дан Југословенског ратног ваздухопловства.

ПРИЈАВА

ЗА КВИЗ ТАКМИЧЕЊЕ — СВЕЗНАЛИЦА 75.

Име школе _____

Адреса школе _____

Име и презиме вође екипе, наставника или професора _____

М. П. школе _____

Да би могле да одговоре на постављена питања екипе треба да уче из следећих уџбеника и приручника:

1) Мр Ђорђе Грубач, Историја за VIII разред основне школе, Београд, 1974. године; 2) Мр Ђорђе Грубач, Историјска читанка за VIII разред основне школе, Београд, 1974. године; 3) Др Ђорђе Кнежевић и мр Богдан Смиљев

вић, Историја најновијег доба, Београд, 1974. године, стр. 64—131; 4) Мр Богдан Смиљев и др Ђорђе Кнежевић, Историјска читанка за IV разред гимназије, Београд, 1971. стр. 204—336. (Све ове уџбенике издао је Завод за издавање уџбеника Србије). 5) 30 година социјалистичке Југославије, др Ј. Марјановић и други, Београд 1973, стр. 57—175 (Издање „Дуге“, Београд).

У РАДИШЕ СВЕГА БИШЕ,
У ШТЕДИШЕ ЈОШ И ВИШЕ!
ШТЕДЊА ЈЕ НАЈБОЉА ЛУТРИЈА!

ЗА ОТВАРАЊЕ ШТЕДНЕ КЊИЖИЦЕ ДОВОЉНО ЈЕ ДА СЕ ОБРАТИТЕ НАЈБЛИЖОЈ ПОСЛОВНОЈ ЈЕДИНИЦИ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ

ПАЖЊА! У овом квизу могу да учествују све школе из Југославије које имају међу ученицима и наставницима најмање 50% штедиша код Београдске банке.

ПРИЈАВУ одмах изрежите, залепите на дописну карту, попуните и пошаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11001 Београд, п. фах 124.

ОДЕЋА НА СНЕГУ

ЗА ГРУДВАЊЕ

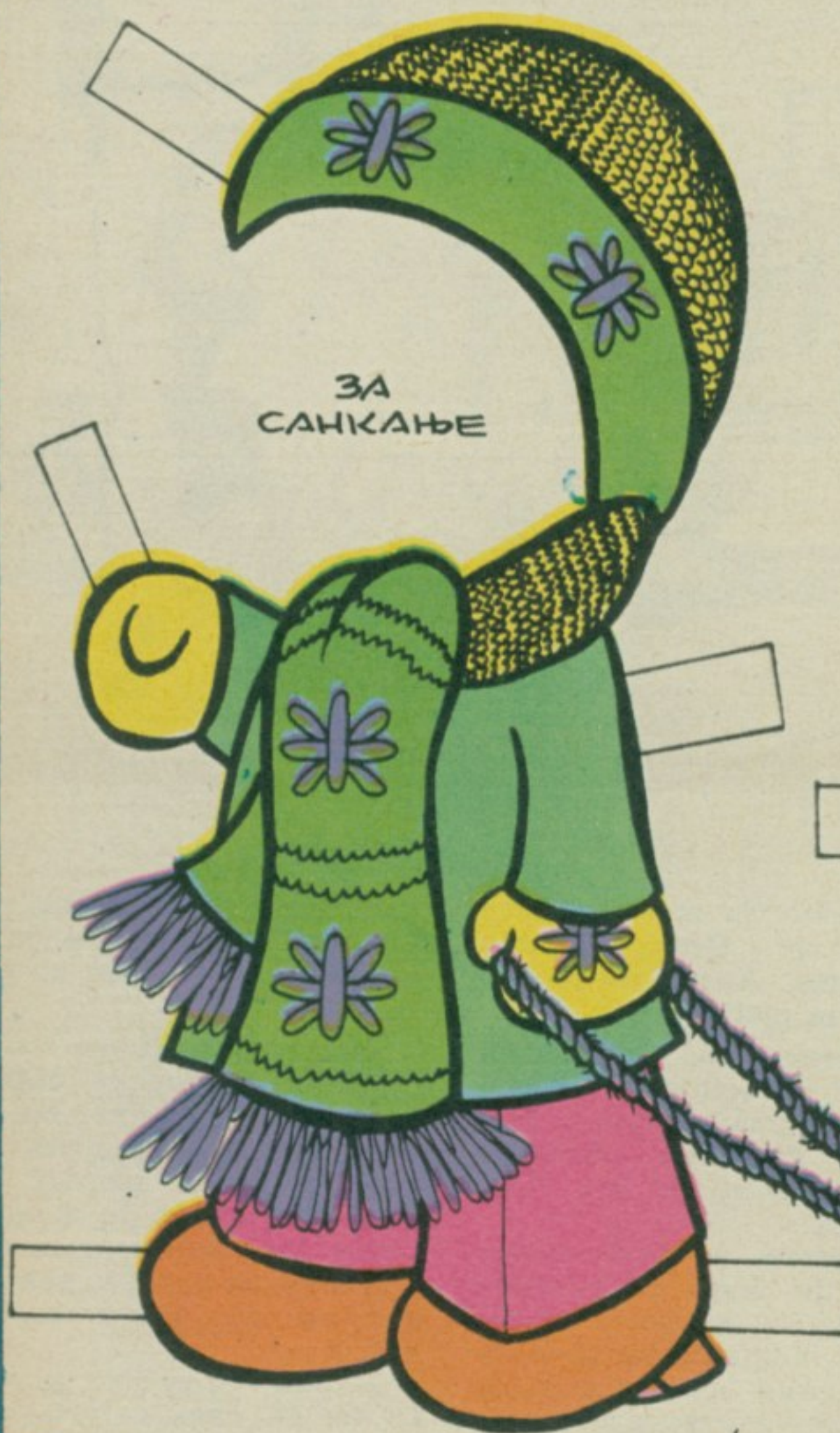
ЗИМСКИ КАПУТ

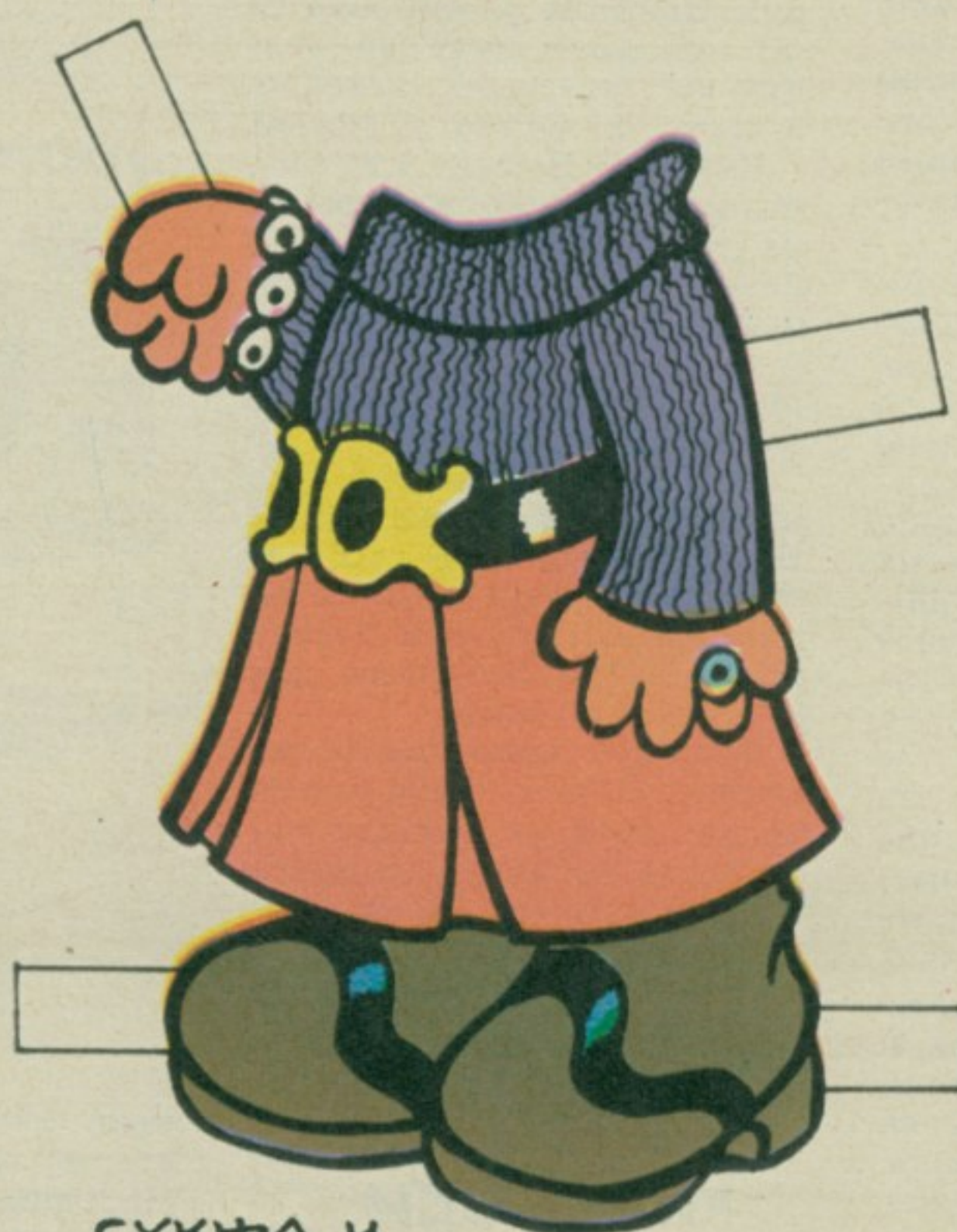
ЦИЦА У
ТОПЛОМ
РУБЉУ

ФЛАНЕЛСКА ПИЖАМА И
ТОПЛЕ ПАТИКЕ

ЗА
САНКАЊЕ

СУКЊА И
МАЈИЦА ЗА ПОСЛЕПОДНЕ

ТРОЈИЦА И

Седамнаестог априла 1974. године око два часа по подне тешки оклопни камион „Кинг Филип“ полако се кретао пустом улицом у западном предграђу Сан Хуана, главног града Порторика. На улици није било ни живе душе, као да се цео град преселио на оближњи хиподром где се тога дана одржавала последња трка коња.

У кабини камиона, поред возача, налазио се човек средњих година. Преко колена држао је кратку машинку. На себи је имао униформу „Компаније за заштиту“, која се у Сан Хуану бавила превозом вредносних ствари, углавном новца, и обезбеђењем приликом превоза. У оклопљеном делу камиона налазио се још један наоружан човек у истој униформи.

ПРЕПАД

Изненада, камион је успорио и стао уз ивичњака. Возач је изишао и уз гуњање почео да загледа гуме. Није ни приметио да се десетак метара из оклопног камиона зауставио један аутомобил плаве боје.

— Проклета гума! — прогунђао је возач. — И то предња! Знао сам да је пробušена чим су кола почела да вуку у страну — обратио се чувару у кабини. — Срећом ваздух из ње споро излази, издржаће до центра града!

Љутило је ударио ногом по тачку и кренуо према кабини, али притисак пушчане цеви у леђа приковао га је у месту. Истовремено, као да је изникао из земље, поред њега је пролетео други човек са машинком у руци и кроз отворена врата кабине уперис цев на чувара. Све се догодило у делу секунде. Возач није имао времена ни да схвати шта се дешава. Кад је дошао себи, човек који је држао уперену пушку на чувара у кабини већ је наређивао:

— Момци, руке горе! Ако будете радили оно што тражимо, ништа вам се неће догодити. Немамо много времена: неко може да наиђе, а ми не желимо гужву! Прво одбаците оружје, а затим замолисте вашег друга да се преда. Само брзо — издавао је нападач наређења на лошем шпанском.

Возач и чувар су тада приметили и трећег нападача: стајао је иза оклопног камиона, поред задњих врата. Морали су да послушају и позвали су другог чувара који је био закључан изнутра.

Напад је трајао само неколико минута. Тројица пљачкаша ускочила су у

УСРЕД ДАНА У САН ХУАНУ ОТЕТ ЈЕ ОКЛОПНИ КАМИОН КОЈИ ЈЕ ПРЕВОЗИО НОВАЦ. ЗА САМО НЕКОЛИКО МИНУТА ПЉАЧКАШИМА СЕ ИЗГУБИО СВАКИ ТРАГ.

оклопни камион у коме се налазило 500.000 долара и одвезли се у непознатом правцу. На ивичњаку су остали да седе возач и два чувара. Руке су им биле везане а преко уста залепљен фластер.

— Сада је све у реду! — довикнуо им је на одласку један од нападача. — У близини се налази полиција — Бригада за борбу против пљачке за западни део града. Поздравите их! Камион вам узимамо, али вам зато остављамо наша кола. Додуше, украдена су! Али, можете се возити док се не јави власник. Адјас!

ШЕСТ МЕСЕЦИ ПРИПРЕМЕ

Шест месеци пре препада на оклопни камион „Кинг Филип“ у Сан Хуану су се обрела тројица превезаних америчких криминалаца из Флориде: Бенсон, Худак и Росели. Већи део живота провели су по затворима, али су се увек, чим би се нашли на слободи, враћали свом старом занату: пљачки. Због тога их је америчка полиција стално држала под присмотром.

Тројица беспосличара потражили су срећу у Порторику и брзо су нађушили плен. Запазили су да људи у Сан Хуану воле трке коња, нарочито клађење. Шалтери кладионица на хиподрому примали су мале уплате, али их је било много тако да би се увек накупила велика сума новца. Кладионици је остајала добра зарада а новац је пребациван од хиподрома до банке у центар града оклопним камионом „Компаније за заштиту“ у пратњи двојице чувара.

Шест месеци, из недеље у недељу, Бенсон, Худак и Росели будно су пратили сваки транспорт новца са хиподромске кладионице. Детаљно су проучили начин превоза и понашања возача и чувара камиона.

Једина могућност за напад која им се учинила прихватљивом није обећавала много, али су решили да је ипак искористе. Међутим, пљачка је могла да успе само под условом да на улици у којој су намеравали да нападну камион не буде у том тренутку проласка и возила. На то је могло да се рачуна, јер ће у рано по-

подне због велике врућине људи, вероватно, потражити спас у хладовини свог стана или бити на хиподрому.

РОСЕЛИЈЕВА БОЛЕСТ

Када су службеници кладионице 17. априла почели да износе новац у врећама и да га пребацују у камион у пратњи једног чувара, други чувар и возач стајали су поред отворених врата код задњег дела камиона.

Према раније утврђеном договору пљачкаша, у близини се нашао Росели. Глуми да је болестан изненада се ухватио за главу и пао на земљу. Људи су му прискочили у помоћ. Настала је гужва. Чувар и возач су посматрали шта се дешава, али нису напустили своје место.

Док су сви били заокупљени Роселијем, камиону се неопажено привукао Худак и на левом предњем тачку одвио вентил за ваздух. Завртањ је окренуо само неколико пута да ваздух не би одмах истекао, а онда је нестао у гужви.

Чим се Худак изгубио, Росели је устао жалећи се на своје лоше здравље и несвестицу која га је, наводно, све чешће хватала у последње време, а затим је шмугнуо иза оближње бараче.

У колима плаве боје, која је лако украо, чекао их је Бенсон. Паркирао их је стотину метара далеко од хиподрома. Худак и Росели су се добро натрчали док су стигли до њих.

Први део плана био је остварен. Остало им је још само да сачекају полазак камиона, а затим да га прате надајући се да ће из његове гуме ваздух потпуно истећи у некој улици у предграђу.

КО ЈЕ РИЂОКОСИ ЏО?

Када су детектив-наредник Мануел Аројо и искусни чикашки полицајац Ерл Страјкер, додељен као испомоћ полицији у Сан Хуану, стигли на место где је извршена пљачка, чувари и возач оклопног камиона могли су да им пруже само оскудне податке. Ипак, возач је нешто запазио.

— Иако су носили преко главе навучене женске свилене чарапе, рекао бих да је један од њих био риђ. Приметио сам да им је кожа на рукама бела, а пошто је само један говорио, и то лошим шпанским, претпостављам да су Американци. Запазио сам још нешто: један нападач нема нокат на палцу десне руке.

Страјкер је слегнуо раменима. Од свега, сада је

Бенсон и Худак су схватили да би сваки отпор био узалудан.

само знао да пљачку нису извршили Порториканци. Наредник Аројо га је повукао за рукав.

— Идимо до Анхелите! Она је обавештена о свим пословима подземља у Сан Хуану. Ако зна нешто о пљачки, рећи ће ми. Наш је човек!

Анхелита је била права лепотица. Није могла имати више од двадесет седам година. Одржавала је везе са људима из подземља, али није учествовала у њиховим прљавим пословима. Плашила се да је по-

лиција због тога не оптужи па јој је повремено пружала корисне податке о догађајима у свету криминалаца.

Одмах се сетила риђег Американца који је неколико пута навраћао код ње. Детаљно га је описала. Човек се звао Џо. Помињао је да живи на плажи. Једном се извинио што мора да је напусти: очекивао га је неки Ортиз.

Страјкер је размислио: у граду има много Ортиза, како стићи до правог. А онда је у полицијској станици прегледао телефонски именик. Прстом је прелазио од једног до другог Ортиза. Зауставио се код оног који је предавао поморску опрему. Ако је риђокоси Џо живео на плажи, а морао је да види Ортиза, онда то

може да буде само овај, помислио је. Пожурио је са наредником Аројом до њега.

Карлос Ортиз се осим продајом поморске опреме бавио и преграђивањем малих чамаца и бродова. Сетио се Џоа и његове наругбине. Купио је и однео плоче од фибергласа, резервоаре за гориво, два дизел мотора, једна велика врата...

— Било је ту још делова, ко би се свега сетио! — зачуђено их је посматрао Ор-

З ФЛОРИДЕ

Страјкер и Аројо су брзо изишли. Неколико тренутака Страјкер је замишљено стајао на улици, а онда је подигао главу и погледао Аројо.

— Да саберемо: прво, нападачи су Американци: друго, оклопног камиона нема нигде у граду, треће, преправљали су бродови, што значи да су од њега направили затворен трајект у који су убацили оклопни камион. Закључак: они су сада већ на мору. Лепо се

су пролазили поред обале Кубе. Двадесетог априла, трећег дана потере, били су само 180 километара испред Флориде. Тог дана први пут су приметили трајект. Грабио је према источној обали цедећи из мотора последње снаге.

Страјкер је успорио. Пратили су трајект на великој удаљености.

Следећег дана, 21. априла, трајект је пристао на једној пустој плажи, југо-источно од Флорида Сити-

мац што више приближи. Али, Страјкер није био опрезан. Држао је Роселија на оку и запуцао у истом тренутку. Тешко рањен, Росели је остао да лежи на палуби трајекта.

Худак није успевао да помери камион: точкови су пропали у песак. Ипак, ишчупали су се и оклопна грдосија је изишла на обалу. Бенсон је скочио са трајекта у воду и погрчао за камионом. Ускочио је у кабину и довикнуо Худаку:

— Успели смо, стари мој!

Истог тренутка са патролног чамца огласила се ба-зика. Сталожени Страјкер је утрошио више од пола минута на нишањење, али

је граната пала тачно поред десног задњег точка „Кинг Филипа“. Експлозија је просто одигла од песака задњи део камиона и разнела га.

Новац се разлетео по пешчаној плажи. Преко мегафона са патролног чамца чуо се позив бегунцима на предају. Бенсон и Худак су схватили да би следећа граната из базе била намењена њима. Бацили су пушке и подигли руке.

С. С.

возе, а ми се овде вртимо укруг... Флорида, им је најближа, сигурно су тамо кренули!

ПОТЕРА ЗА ТРАЈЕКТОМ

Аројо и Страјкер су као без душе потрчали према седишту обалске страже. Тамо су узели патролни чамца, машинске пушке и једну базуку са три гранате. Пред њима је био пут од 1600 километара. Рачунали су да ће нападачи стићи пред самом обалом Флориде јер се њихов патролни чамца кретао нешто брже од преправљеног чамца пљачкаша.

Лоше време приморало их је да смање брзину када

ја. Бегунци су га намерно насукали како би га што више приближили самој обали и тако лакше извукли камион на суви песак.

Страјкер је угасио мотор и погледом посматрао бегунце који су отворили врата „гараже“ на трајекту и полако спуштали камион у плитку воду. За воланом камиона чији је мотор брктао налазио се Худак. Већ је био у плићак када се Страјкер опрнуо Ароју.

— Крећемо, Мануел! Највећом брзином на њих!

Наредник Аројо је упалио мотор патролног чамца и дао гас. Велики глисер је кренуо на бегунце највећом брзином.

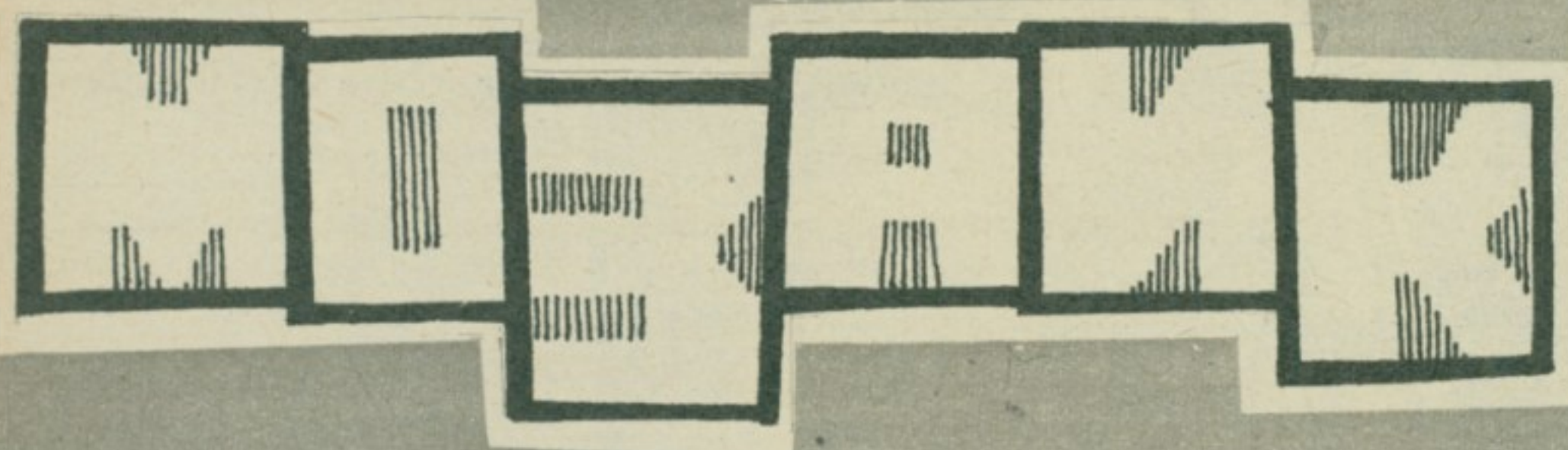
На палуби трајекта, лежећи на стомаку, Росели је са ловачком пушком у руци чекао да се патролни ча

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ДИШИТЕ ДУБОКО

У Италији се недавно појавио у продаји апарат намењен љубитељима кафе који су из здравствених разлога морали да се одрекну свог омиљеног напитка.

Довољно је притиснути дугме на апарату, који није велик и може се преносити из одаје у одају, па да се осети пријатан и потпуно нешкодљив мирис кафе. Питање је само да ли се љубитељи овог напитка могу задовољити — само мирисом.

ПОШТУЈТЕ РАД МУЗИЧАРА

Аустријски институт за хигијену извршио је међу члановима Бечке филхармоније низ занимљивих испитивања. Минијатурни апа-

рати бележили су све промене које се догађале у организму 24 члана оркестра. На основу добијених података утврђено је да се рад музичара може мерити с напорима дрвосеча, каменорезаца и припадника других занимања која се сматрају изузетно тешким. Измерено је, на пример, да се за време извођења једне Брамсове симфоније, пулс музичара повећа са нормалних 80 на 120 откуцаја у минути. Поред тога, услови под којима музичари раде слични су онима који владају у великим железарама: у сали препуној публике количина угљен-диоксида је десет пута већа од дозвољене, а бука у оркестру достиже понекад и 120 децибела, што знатно премаша дозвољени степен.

БИТКА СИРОМ

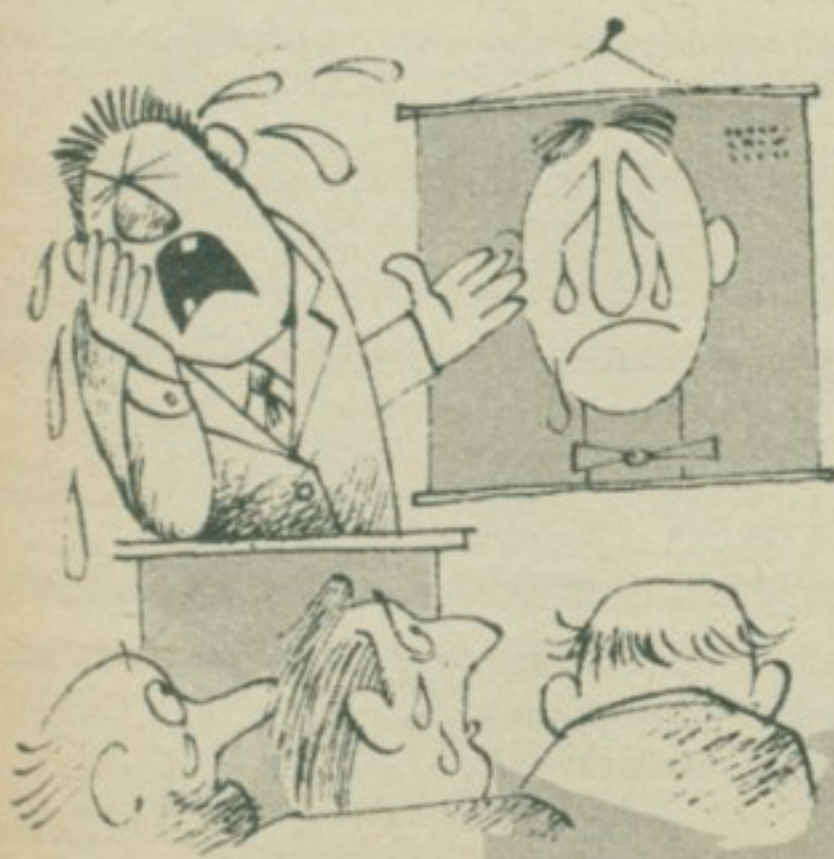
Августа 1841. године вођена је необична поморска битка између флота Аргентине и Уругваја. Уругвајском флотом командовао је амерички капетан Џон Ко, а аргентинском британски адмирал Вилијем Браун. Битка је била на врхунцу када је уругвајском заповеднику јављено да је артиљеријска муниција на измаку. Већ је био спреман да се преда када се сетио да се на командном броду налазе велике залихе округлог холандског

сира. Лопте сира, потпуно стврднуте због дугог лежања, биле су исте величине као топовска ђулад. Капетан Ко је одмах наредио да се сви топови напуне сиром и изврши пробно гађање. Више није било ни потребно: чим су необичне „гранате“ пале на њихове бродове Аргентинци су поверовали да их непријатељ гађа неком новом, тајном муницијом па је њихов заповедник наредио да се читава флота повуче.

ШКОЛА ЗА ПЛАКАЊЕ

Енглески психолог Роџер Греј тврди да мушкарци у просеку краће живе од жена (што и статистике потврђују) због тога што гуше своја осећања и не плачу тако често као оне. Забринут због краћег живота припадника јачег пола, Греј с времена на време организује курсеве на којима мушкарци уче како да плачу. Курсеви, наравно, нису бесплатни.

ПОЖАР НА ВРЕМЕ

У новом статуту доброволних ватрогасних друштава једног предграђа у Цириху налази се и параграф који гласи: „Члановима доброволних ватрогасних друштава строго је забрањено да два часа пре избијања пожара уживају алкохолна пића“.

У статуту не пише како ће ватрогасци погодити када ће избити пожар!

БОРБА ЗА КУПЦЕ

У листовима који излазе у бразилском граду Сао Паолу објављен је једног дана овакав оглас: „У робној кући „Фуртадо“ изгубио сам корпу са змијама жараракама. Моли се поштени налазач да змије врати. Велика награда“.

Робна кућа је, разумљиво, одмах опустела: са жараракама се не треба шалити јер њихов ујед изазива готово тренутно смрт. Била је празна и следећих дана. Узалуд су сопственици обавештавали преко новина да је зграда неколико пута прегледана од тавана до крова и да змија нема, узалуд су два пута снижавали цену своје робе — купци нису долазили.

Оглас о изгубљеним змијама дала је конкурентска робна кућа да би примамила купце који су одлазили у „Фуртадо“. И успела је.

ПРИЗНАЊЕ ТАМ-ТАМУ

Време када је там-там био „телеграф у џунгли“ постало је прошлост и дрвени инструмент добио је своје место у савременом животу.

Влада Заира донела је недавно одлуку да се од сада у дане државних празника и за време разних свечаности удара у там-тамове уместо да се пуца из топова. Такође је одлучено да изванредан број бубњара буде примљен у државну службу.

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

ВЕЛИКИ ЛЉУДИ АЛБРЕХТ ДИРЕР

СИНТЕЗА | 2
ЖИВОТА И
УМЕТНОСТИ

МОТИВИ ИЗ БИБЛИЈЕ — На Диреровим гравирама, које су у његово време омиљена форма уметничког изражавања, чест мотив су сцене из Библије. То се види и на овој гравири која приказује борбу Самсона и лава.

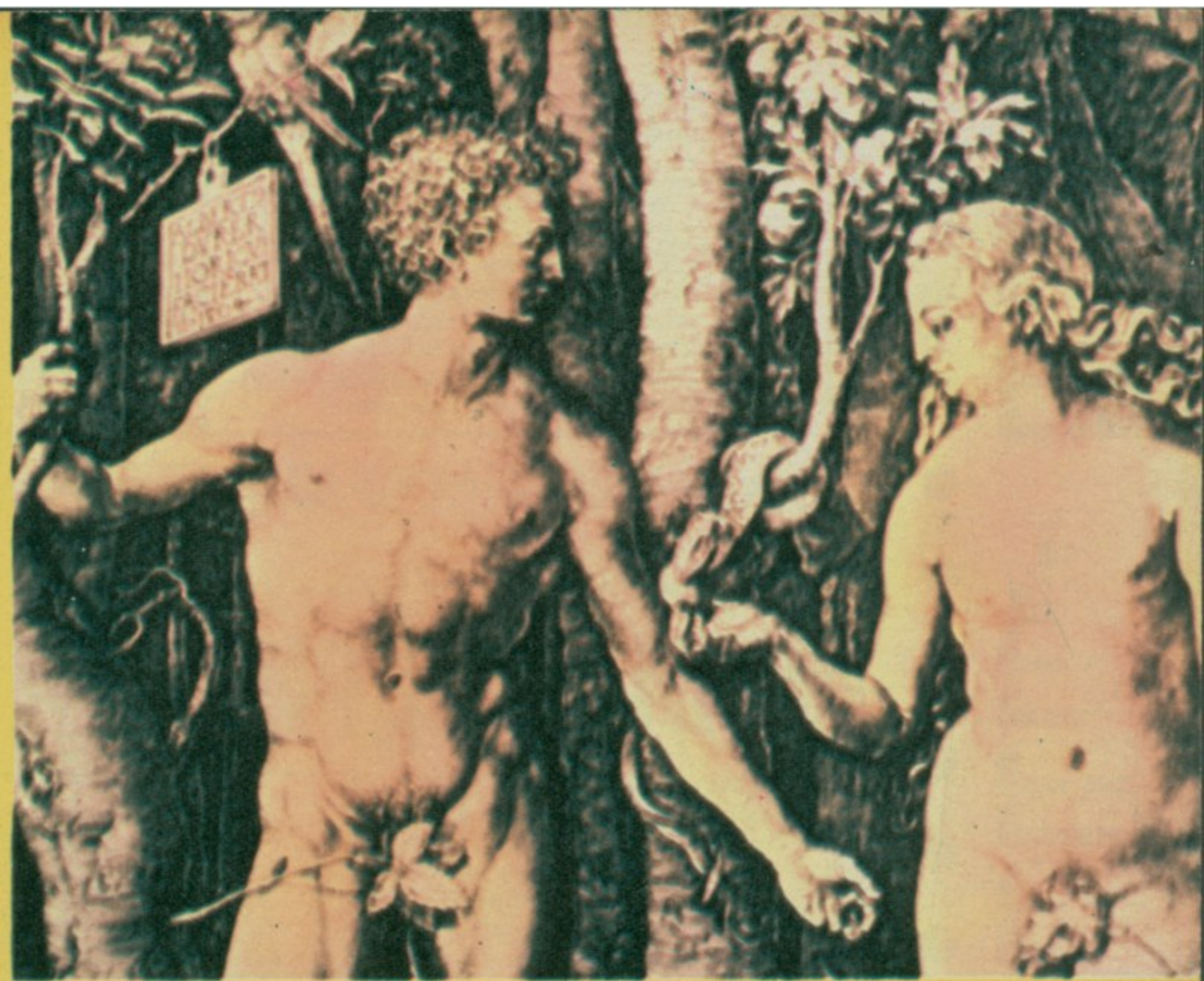
ЕЛЕГАНТАН И МОДЕРАН — Свој други аутопортрет, који се данас налази у музеју Прадо у Мадриду, Дирер је направио кад му је било 27 година. На њему је уметник приказан као елегантан и модеран — идеалан сликар, као што је Леонардо да Винчи писао о њему. У позадини се види пејзаж сликан готово топографском тачношћу.

ПОВОРНИК РЕ- ФОРМАЦИЈЕ

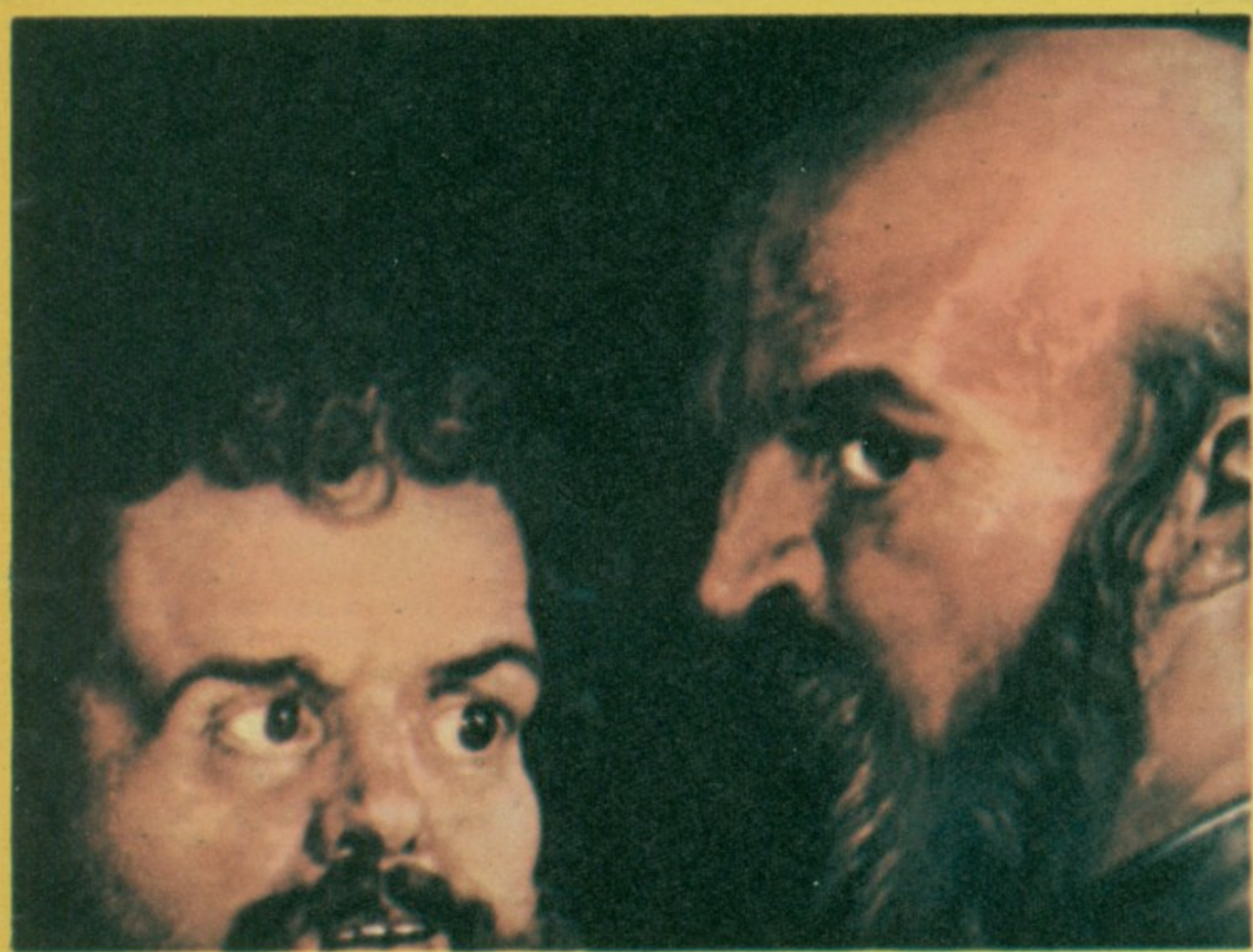
Дирер је живео и радио у време ране реформације. Немачко грађанство, а поготову ниρνбершко, у то време још је у идејној атмосфери готике. И управо у сукобу традиција готике и нових стремљења која су са ренесансом продирали са југа настала је Дирерова уметност, као њихова синтеза. Она је најпотпунији и најдубљи израз смисла и идеја реформације којој је припадао.

КРУНИСАЊЕ КАРЛА V — Године 1519. изненада је умро цар Максимилијан и Дирер је отпутовао у Холандију на крунисање новог владара Карла V. Том приликом Карло V му је обећао редовну материјалну помоћ.

АДАМ И ЕВА — Диреру који је сада већ славан нуде 200 дуката годишње да остане у Венецији, али он одбија... Бакрорезом „Адам и Ева“ који је урадио по повратку у домовину уметник покушава да усклади готичке форме са ренесансним законима идеалне лепоте.

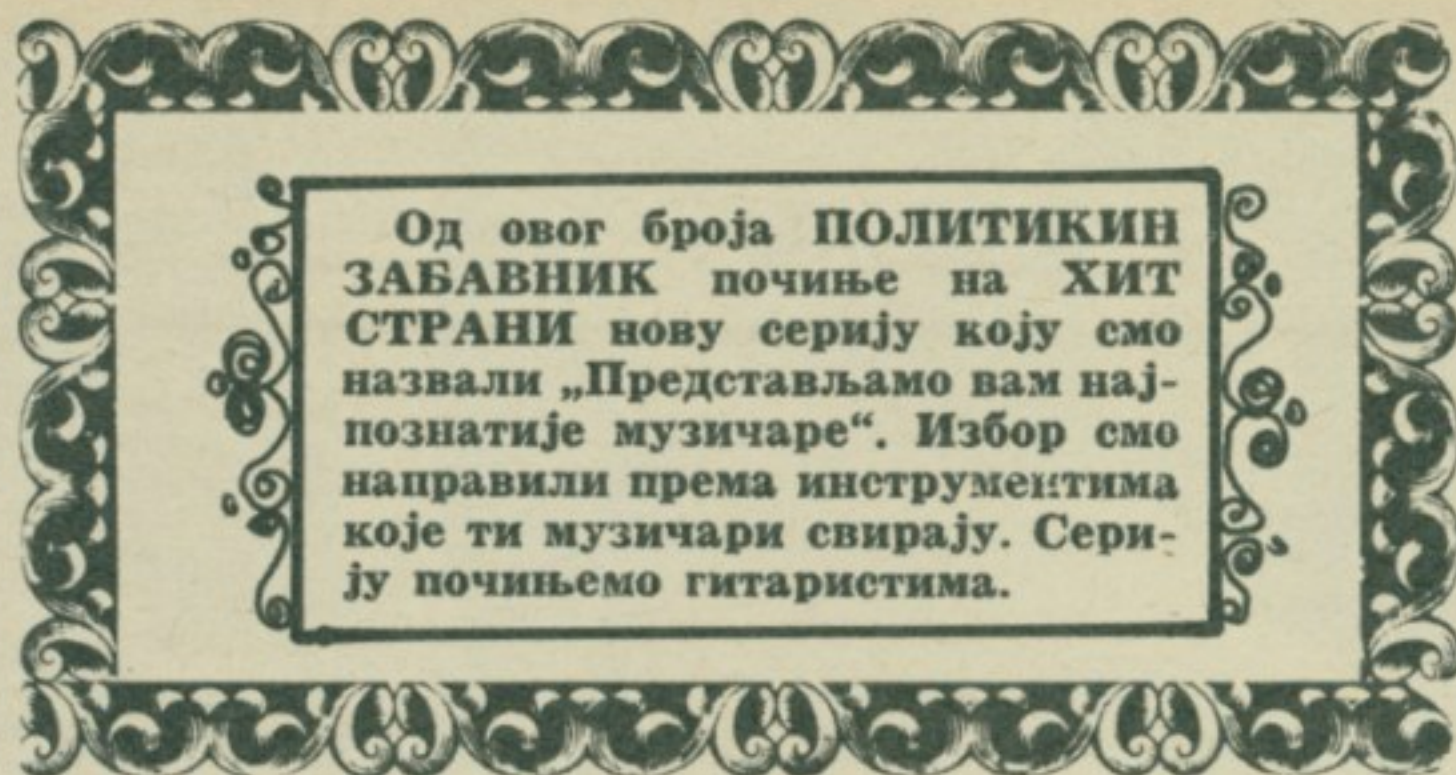

ПАВЛЕ И МАРКО — На два узана висока паноз Дирер је насликао четири свеца (Павла и Марка — на сл. — и Петра и Јована) усредсредивши пажњу на лица којима је представио различите типове темперамента.

ОПРОШТАЈ СА УМЕТНИКОМ — За време боравка у Холандији (1520—21) Дирер је свуда био радо приман. Његов Дневник пун је утисака о свакодневним сусретима са разним људима. Из Холандије је донео и мноштво скица и студија о сликарству. Ускоро се разболео и, после дуже болести, умро 1528. у педесет и петој години.

ВЕРАН ТРАДИЦИЈИ — Ма колико да се код Дирера осећа утицај италијанске ренесансе, његова дела почивају на традицијама готике.

Од овог броја ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК почиње на ХИТ СТРАНИ нову серију коју смо назвали „Представљамо вам најпознатије музичаре“. Избор смо направили према инструментима које ти музичари свирају. Серију почињемо гитаристима.

ВЕЛИКАНИ ГИТАРЕ...

ЏИМИ ХЕНДРИКС

Џими Хендрикс (JIMI HENDRIX) рођен је као JAMES MARSHALL HENDRIX у граду Сеатлу, у савезној америчкој држави Вашингтону 27. новембра 1942. године а умро је у Лондону 18. септембра 1970. године.

За музику се заинтересовао у десетој, акустичну гитару почео да свира у једанаестој, а електричну у дванаестој години. Кућу је напустио у шеснаестој години са жељом да постане музичар. Пошто је одслужио војни рок као падобранац, долази у Њујорк и почиње музичку каријеру. Свирао је у саставима многих познатих црних музичара: Литл Ричарда (LITTLE RICHARD), Вилсона Пикета (WILSON PICKETT), Ајсли Брадерса (ISLEY BROTHERS), Тарнеровима (IKE AND TINA TURNER) и Кертиса Најта (CURTIS KNIGHT).

У њујоршком Гринич Вилиџу средином 1966. чуо га је познати енглески музичар Чес Чендлер (CHAS CHANDLER) који га доводи у Лондон где оснивају трио EXPERIENCE. Поред Џимија у

групи су свирали бубњар Мич Мичел (MITCH MITCHELL) и басиста Ноел Рединг (NOEL REDDING). Трио убрзо постаје једна од водећих рок-атракција. После више сјајних успеха група се разилази крајем 1968. године. Хендрикс се касније ређе појављивао.

Активнији постаје после фестивала у Вудстоку када оснива BAND OF GYPSIES са бубњаром Бади Мајлсом (BUDDY MILES) и бас-гитаристом Били Коксом (BILLIE COX). Последњи велики наступ имао је на Вајт фестивалу августа 1970. године када је свирао са Коксом и Мичелом.

Хендрикс је остао у успомени не само као изванредни инструменталиста необузданог темперамента већ и као први црни музичар који је схватио значај нових звучних достигнућа, спремно их прихватио и касније креирао најуспешнију музичку синтезу црног блуза и белог „попа“.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО АЛБУМЕ: ARE YOU EXPERIENCED; ELECTRIC LADYLAND; BAND OF GYPSIES; GYPSY OF LOVE.

ИЗАБРАНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА ЈУБИЛАРНИ ФЕСТИВАЛ У СУБОТИЦИ

Жири састављен од најпознатијих југословенских композитора изабрао је између 800 приспелих радова 22 композиције које ће овог пролећа бити изведене на јубиларном, петнаестом по реду фестивалу у Суботици — ОМЛАДИНА 75.

То су композиције: 1) „Доста је било лажи“ (К. Радосављевић) Задар; 2) „Лик маште“ (Јовановић—Мацановић) Сарајево; 3) „Зашто спаваш тако рано?“ (Атлић—Анђић) Сарајево; 4) „Гитаро моја“ (Угриновски) Скопље; 5) „Eg es fold kozott“ (Отош) Нови Сад; 6) „Дуга“ (Стефановић) Београд; 7) „Имамо, имамо“ (Гловацки) Загреб; 8) „Врати се“ (Стојановић) Приштина; 9) „Ti dashuri“ (Зајми) Приштина; 10) „Сме се наште многу доцна“ (Манев) Скопље; 11) „Нема да се вратиш“ (Мирковски) Скопље; 12) „Дођи во моите снштак“ (Велинов) Скопље; 13) „Молим, врати се“ (Буковец) Изола; 14) „Наврат се“ (Зорјан) Апатин; 15) „Хоп, мала гарава“ (Лончар) Бач; 16) „Хеј, ми смо млади“ (Костић) Апатин; 17) „Још увек сањам“ (Јовичић—Стојановић) Београд; 18) „Јутарња песма“ (Девчевски—Ворђевић) Смедерево; 19) „Нађи пут“ (Мезен—Недимонић) 20) „Када будеш само моја“ (Миројевић—Сабљица) Сарајево; 21) „Пјесма једног усамљеника“ (Шобић) Никшић и 22) „Буди храбра“ (Раденковић) Зајечар.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

YOU, YOU, YOU (»ТИ, ТИ, ТИ«)

Пева: ALVIN STARDUST
(ALVIN STARDAST)

You, you, you are all I live for,
'Cause no one needs you like I do.
I want you, you, you, 'cause you
I'd die for,
I love you always, love me too.
Little doll,
In my dreams almost lost you.
Now I'll never go to sleep until
you're near.
Oh, oh, oh, ooh
You, you, you are all I care for,
I love you always, love me, too.
Oooh.
You, you, you are what I die for,
I love you always, love me too,
Like I do.
I love you always, want me too,
Want me, too.
I'll never find another girl like
You, you, you are all I live for.
Honey, please, I'm so helpless
without you.
I want you, you, you,
You're the one I'd die for,
I can't help it, so love me too.

УЗ ПЕСМУ НЕДЕЉЕ:

Алвин Стардаст, енглеска копија „вечног“ Елвиса Прислија, већ две године је на врху европских топ-листа. Најновији хит „неодољивог рокера“ носи доста једноставан назив „Ти, ти, ти“ (YOU, YOU, YOU). Да ли сте знали да је Алвиново право име Бернард Џури (BERNARD JEWRY) а да је пре дванаест година такође био популаран само под именом Шејн Фентон (SHANE FENTON).

● У Марибору је пре неколико месеци основан клуб љубитеља популарног америчког певача Девида Кесидија и групе Партриц Фемили. Уколико вас било шта занима о Дејвиду или групи у којој је наступао, обратите се на адресу:

Клуб DAVID CASSIDY и PARTTRIDGE FAMILY, БОЈАН КОРЕН, Дуплешка 1, 62000 Марибор.

КЛУБ ЉУБИТЕЉА МИКИЈА ЈЕВРЕМОВИЋА

Пре неколико месеци у Ћуприји је основан клуб љубитеља Микија Јевремовића. Сви заинтересовани могу да се јаве на адресу:

Снежана Грујић,
11 октобар 6,
35230 Ћуприја

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем грамофон немачке производње „Beatboy“ и ЛП плоче DEEP PURPLE: „Who do you think we are“, „Top of the pops“, Frank White и Paul McCartney. Грамофон је потпуно нов и продајем га за 700 нд, а плоче су по 50 нд.

Љубомир Теофилоски
Ул. 119 бр. 18
91220 Тетово

ПОЛІТИКНИ
ЗАБІВНИК

Я
САМ
АКТИМ...

...А
Я
МИКА
!

Снимлю: Ї. Патрюгін

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

-РЕЈ БРЕДБЕРИ

Уронити у тишину која је била град у осам сати магловите новембарске вечери, прескакати травнате рубове, ићи кроз мук с рукама у џеповима, то је било оно што је господин Леонард Мид највише волео.

Понекад би шетао сатима и километрима па се скоро у поноћ враћао кући. Видео би, на путу, виле и зграде тамних окана. Слабачки трептај искрица из прозора подсећао га је на шетњу кроз гробље. Изгледало је да се суве утваре изненадно показују на зидовима соба где завесе, због ноћи, још нису намакнуте или се чуло шапутање и мрмљање из грађевина налик на гробнице тамо где су прозори још били отворени.

Ноћна шећња

Господин Леонард Мид би застао, подигао главу, послушао, гледао и настављао да хода бешумним корацима по неравном путу. Одавно је носио, за ноћних лутања, лагане ципеле, због паса који би, да су ђонови тешки, могли да залају. светиљке би се могле упалити, лица би се појавила, цела улица би се

ПЕШАК

препала његове усамљене прилике у мрачној новембарској ноћи.

Вечерас је почео шетњу западним правцем, према скривеном мору. У ваздуху се осећала кристална студен; кочила је нос, плућа су буктала као да је у њима новогодишње дрво, у њима се осећало трептање хладног пламена — гране дрвета су биле покривене невидљивим снегом.

Задовољно је слушао мекани шум ципела кроз јесење лишће и звиждао хладну, мирну мелодију кроз зубе, подизао повремено, у пролазу лист, загледао његов скелет на ретким светиљкама и удисао његов мирис бући.

— Здравом свима — шапутао је свакој кући крај које би прошао. — Шта има вечерас на каналу 4, каналу 7, каналу 9? Где то јуре каубоји и видим ли то коњицу Сједињених Држава, на првом брегу, у спасилачкој мисији?

Улица је била дугачка, тиха и празна, само се његова сенка кретала као сенка грабљивице. Кад би затворио очи и застао непомичан, промрзао, могао је да замисли да је у центру простране, студене, мирне пустиње Аризоне, хиљадама миља од кућа, крај сувих речних корита који су је пресећали као мртве улице.

— Шта је сада? — питао је куће гледајући на сат. — Пола девет? Време за неколико одабраних убитстава? Квиз? Ревизију? Комедију?

Је ли то шум смеха из унутрашњости кућа белих од месечине? Застао је па када се ништа није догодило, наставио шетњу. Саплео се о избочени део плочника. Бетон се изгубио под цвећем и травом. За десет година шетње, ноћу или дању, у хиљаде пређених миља, никада, никога није срео у шетњи, никога за све то време.

Стигао је до раскршћа које је лежало у тишини на месту где два главна ауто-пута пресецају град. Дању су туда јурили аутомобили, бензинске пумпе су биле отворене. Али сада су и ти ауто-путеви били као потоци у време суше: само камење, сува корита и Месечева светлост.

Полиција

Окренуо се и пошао натраг, кући. Већ је био зашао у свој квартал када се усамљени аутомобил неочекивано појавио из угла и нагло га осветлило белим снопом светлости. Стао је ухваћен, слично ноћном лептиру, ошамућен блеском.

Метални глас га је позвао.

— Стани мирно. Остани где си! Не мрдај!

Зауставио се.

— Руке увис!

— Горе руке или ћемо пуцати!

Полиција, свакако, али каква ретка, невероватна ствар: у тромилонском граду остала су само једна милицијска кола. Зар то није било исправно? Од пре годину дана, 2052. године избора, полицијске снаге су биле смањене са троја кола на једна. Криминал је опадао; није било потребе за полицијом, остала су само ова полицијска кола да лутају, лутају празним улицама.

— Ваше име? — рекоше полицијска кола металним шапатам. Од светлости уперене у очи није могао да види човека у њима.

— Леонард Мид — рече.

— Гласније!

— Леонард Мид!

— Занимање или професија?

— Мислим да ме можете назвати писцем.

— Без занимања — рекоше полицијска кола као да говоре за себе. Светлост га је држала прикованог као музејски примерак иглом прободен кроз груди.

— Може се и тако рећи — каза господин Мид.

Годинама није писао. Часописи и књиге више се нису продавали. Све се одиграло у кућама налик на гробнице, сада ноћу, мислио је. Гробнице, нездрава светлост телевизије, људи седе као мртви, сива или вишебојна светлост додирује им лица али никада истински не продирући у њих.

— Без професије — рече глас

УЛИЦА ЈЕ БИЛА ДУГАЧКА, ТИХА И ПРАЗНА. САМО СЕ ЊЕГОВА СЕНКА КРЕТАЛА КАО СЕНКА ГРАЂИВИЦЕ.

— Шта радите напољу?
— Шетам — рече Леонард Мид.
— Шетате?
— Само шетам — рече једноставно али му се лице охлади.
— Шетате, само шетате, шетате?
— Да, господине.
— Шетате где? Због чега?
— Шетам због ваздуха. Шетам да видим.
— Ваша адреса!
— Једанаеста јужна улица.
— Па, онда, има ваздуха у вашој кући, имате ер-кондишен, господине Мид?
— Да.
— Имате ли екран у кући?
— Не.
— Не? — Завлада пуцкетами мир који је оптуживао.
— Јесте ли ожењени, господине Мид?
— Не.
— Нежењен — рече полицијски глас иза блештавог снопа. Месец је био високо, чист међу звездама, а куће сиве и тихе.
— Нико ме не жели — рече господин Мид са смешком.
— Не говорите док вам се не каже!

Хајшење

Леонард Мид је чекао у хладној ноћи.
— Само шетате, господине Мид?
— Да.
— Али нисте објаснили због чега.
— Објаснио сам: због ваздуха. Да посматрам или само да шетам.
— Да ли сте ово често чинили?
— Сваке вечери, годинама.

Полицијска кола се поставише на средину улице тихо шуптећи радијом.

— Па, господине Мид — рекоше.
— Је ли то све? — запита он учтиво.

— Да — рече глас. — Овде. — Зачуо се уздах и шкљоцање. Задња врата полицијских кола се широко отворише. — Уђите.

— Чекајте тренутак, ја ништа нисам учинио!

— Уђите!

— Ја протестујем!

— Господине Мид!

Корачао је као човек који се нагло напио. Пролазећи поред предњег прозора кола погледа унутра. Као што је и очекивао, није било никога на предњем седишту, уопште, никога у колима.

— Уђите.

Ставио је руку на врата и погледао задње седиште које је било мала хелија, мали црни затвор са решеткама. Мирисало је на ковани челик. Мирисало је опорим антисептиком, мирисало сувише чисто, тешко и метално. Ничега меког ту није било.

— Да имате жену да вам осигура алиби — рече метални глас — али...

— Куда ме водите?

Кола су окледала, тихо запуцкетала као да се обавештење, тамо негде, чита под електричним оком. — У Психијатријски центар за истраживања примитивних склоности.

Ушао је. Врата су се затворила меканим ударцем. Полицијска кола су клизила ноћним авенијама трепћући мутним предњим фаровима. После неколико тренутака прошли су поред једне куће у једној улици, једне куће у граду пуном мрачних кућа, али ова је била другачија: све су електричне светиљке гореле, сваки прозор жуто осветљен квадрат, топао у хладној тмини.

— То је моја кућа — рече Леонард Мид.

Нико му није одговорио.

Аутомобил се кретао низ пусте улице, остављајући празне коловозе и празне плочнике, без звука и покрета у студеној новембарској ноћи.

укрштене речи

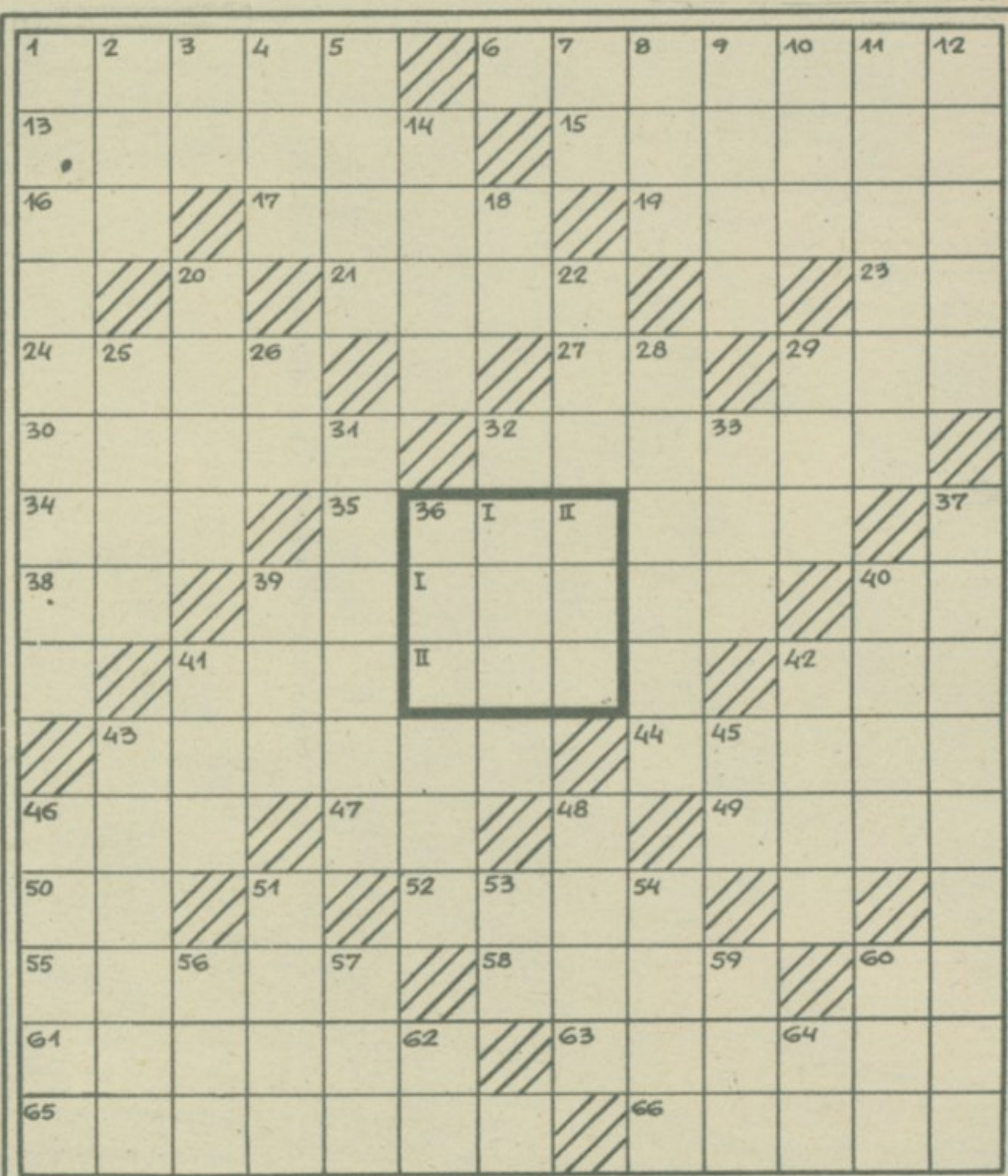
ВОДОРАВНО:

1) доба дана, 6) несвесност, 13) одгајалиште племенитих коња, 15) део оптичког апарата, 16) потврдна реч, 17) осетило, 19) лечилиште код Херцег-Новог, 21) шаторско насеље, 23) узвик, 24) прибор за рад, 27) хемијски знак за родијум, 29) египатско божанство, 30) планина у Босни, 32) град у Италији, 34) песма узвишеног садржаја, 35) одабрати, најурити, 38) ауто-ознака за Сарајево, 39) део намештаја (мн.), 40) река у Италији, 41) озледа, 42) припадник старогерманског племена, 43) египатски владар, 44) справа за дизање терета, 46) заварено место, 47) ауто-ознака за Турску, 49) део одеће, 50) скраћеница за рукометни клуб, 52) забава, 55) почетак трке, 58) врста спорта, 60) римским бројкама: 501, 61) најстарији сисар, 63) наш књижевник (Стеван), 65) уметници у циркусу, 66) град у Грчкој.

УСПРАВНО:

1) подударност, идентичност, 2) узвик при јуришу, 3) ауто-ознака за Титоград, 4) део реченице, 5) жлеб за воду, 7) два самогласника, 8) смучке, 9) птица певачица, 10) америчка певачица цеза (Фиццералд), 11) врста поврха, 12) град опеан у Илијади и Одисеји, 14) речни рибар, 18) јединица за мерење отпора, 20) климатско лечилиште, 22) слободан простор између редова, 25) личност из истоименог романа Владимира Назора, 26) овде, 28) особа која нешто хвата, 29) уз, покрај, 31) наш књижевник (Јожа), 32) украсна биљка, 33) коњи, 36) насиље (мн.), 37) врста песме, 39) скуп особа каквог службеног положаја, 40) градско зеленило, 41) два комада, 42) вештачка кожа, 43) чинилац (стр.), 45) слово латинице, 46) сорта, 48) трчање кроз природу, 51) један наш народ, 53) изворна скраћеница за В. Британију, 54) град у Гани, 56) амерички сатиричар (Бачволд), 57) део теразија, 59) тениски израз, 60) део недеље, 62) гребен, 64) лична заменица.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 36) катран, I—I) бивши светски првак у шаху (Макс), II—II) низ.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) око, 4) радар, а, 11) окука, 12) три, 13) косач, 16) трс, т, 17) завртањ, а, 18) зоб, 20) Натан, 21) тма, 23) анал, 25) нар, 26) врат, с, 27) сок, ј, 29) боа, е, 30) титани, 31) балкон, а, 32) Ира, к, 34) рат, т, 35) воља, 37) Лав, 39) нота, 41) ада, 42) ситан, 44) рит, е, 45) негатив, р, 46) уље, 48) Тарас, 49) мат, 51) нарав, к, 52) клада, 53) Ака, 54) Адамо, 55) јак.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милош Лазаревић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живојин Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишлени Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

За све разреде основне и средњих школа! То су илустроване књиге из свих области науке које су доживеле велики успех у Европи. Слике изванредно допуњају занимљиво писан текст који се лако памти.

Ова богата ризница садржи 10 једноставно и популарно писаних књига из области:

— Физике	— Анатомије човека
— Географије	— Ботанике
— Астрономије	— Зоологије
— Минералогije	— Анатомије животиња
— Хемије	— Опште биологије

Свих десет књига Библиотеке „Атласи знања“ штампано је кирилицом на квалитетној хартији.

Свака књига у просеку има 100 страна од којих 50 пуних страна са илустрацијама у боји. Формат 21X14 см.

Књиге се могу купити само у комплекту.

Цена комплекта од 10 књига је 450.— динара.

Читаоци Политикиног забавника који купе за готово добијају комплет (10 књига) за 350.— динара.

Износ ће платити поштару кад приме књиге — поужећем.

Купци на отплату добијају комплет за 450.— динара, с тим што књиге отплаћују у 9 месечних рата по 50.— динара.

АТЛАСИ ЗНАЊА

ЋАЧКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА
У 10 КЊИГА

ИП „ВУК КАРАЏИЋ“, 11000 БЕОГРАД, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет од 10 књига „Атласи знања“ ЗА ГОТОВО — по повлашћеној цени од 350.— динара за цео комплет. Уплату ћу извршити приликом пријема пакета од поште — поужећем.

НА ОТПЛАТУ — по цени од 450.— динара за цео комплет, који ћу износ уплатити у 9 редовних месечних рата по 50 динара. Прву рату платићу поштару кад ми донесе књиге.

Купац _____

Ул. и број _____

Пошт. број и место _____

Радна организација _____

(Печат и потпис овлашћеног лица)

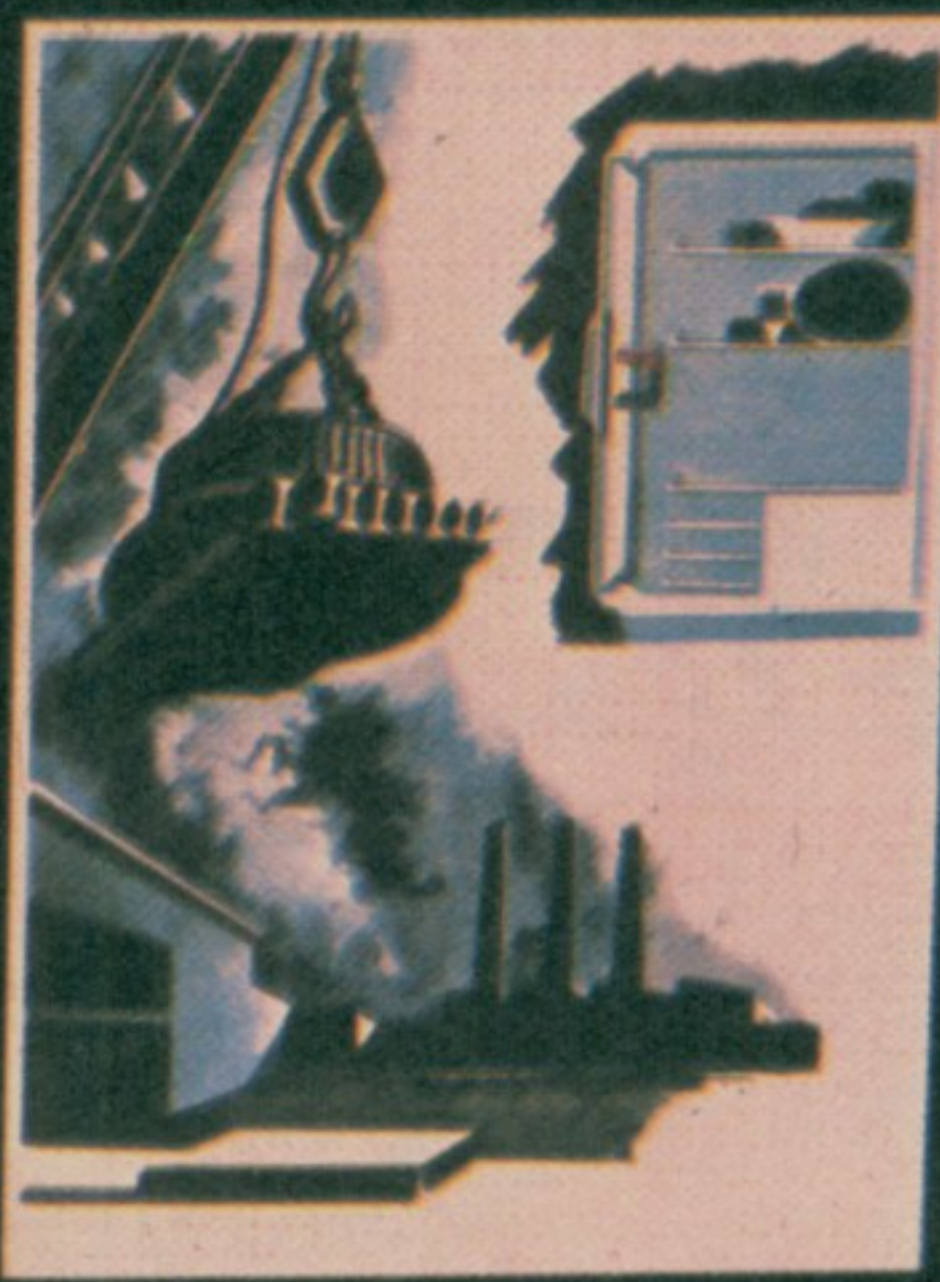
(Потпис купца)

У случају спора признајем надлежност
IV општинског суда у Београду.

ФИЗИКА

БИБЛИОТЕКА
АТЛАСИ ЗНАЊА

• ВУК КАРАЏИЋ •
БЕОГРАД

ЈАО ШТО
ЈЕ ОВДЕ
ЛЕПО!

ПОЖУРИ
ПОЛЈАКО

ЈА ЋУ
ПРЕКО
КОЈУПЦА.

НЕМА ВЕЗЕ
МИ ЋЕМО
ПРЕКО
ЗАБАВНИКА!

ОВДЕ БИ
ТРЕБАЛА
ЈЕДНА ВЕЛИКА
СТОЈИЦА

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

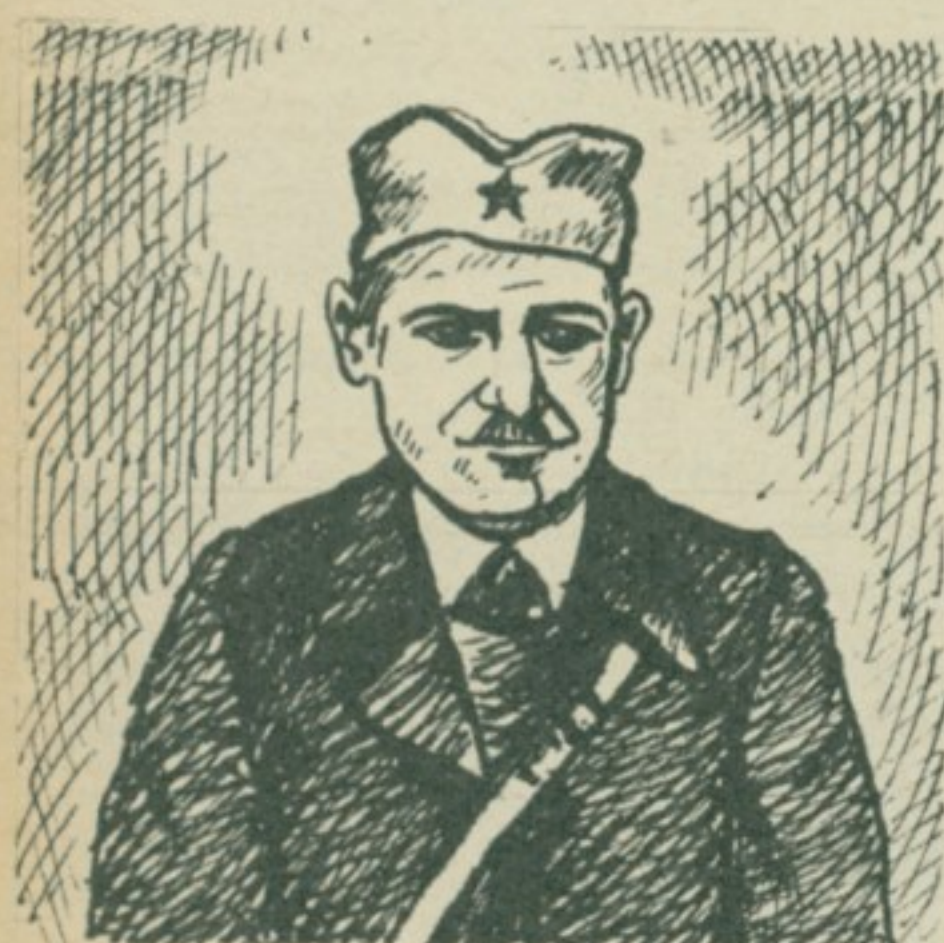
Граин Забавниче,

ПРВИ НАРОДНИ ХЕРОЈ

Желела бих да знам ко је први проглашен за народног хероја НОБ-а.

Зорица Делић,
Нови Београд

Каменорезачки радник Петар Лековић први је, још за живота, проглашен за народног хероја. Лековић је рођен у селу Сврачково код Ужичке Пожеге 1893. године. Члан Комунистичке партије Југославије постао је убрзо после њеног оснивања 1919. године.

У народноослободилачкој борби учествује од јула 1941. године. Када се 1. марта 1942. године формирала 2. пролетерска бригада, постао је заменик команданта 1. батаљона.

на. У свим борбама у којима је учествовао истицао се ванредном храброшћу и одважношћу. Погинуо је средином јуна 1942. године на планини Живањ (северно од Гацког) у борби против четника и Италијана, у трећој непријатељској офанзиви.

ШТА СУ ТО КРАЈПУТАШИ?

Желио бих да ми у Малој пошти кажеш шта су то крајпуташи и нешто о њима.

Срђан Петровић,
Загреб

Надгробни споменици поред путева у Србији називају се — крајпуташи. Они, по правилу, обележавају празне гробове. Ти споменици подизали су се поред путева као знак да је неко умро или погинуо далеко од куће, било у рату или при раду.

Основни облик крајпуташа је стела — високи усправни камен правоугаоног облика на којем је на једној страни уклесан лик покојника у природној величини, најчешће у боји, а на другој урезан је, не ретко, духовит, понекад чак и подругљив текст.

У камен се, врло често, урезају и предмети који показују занимање покојника. Ако је, на пример, био војник, видеће се пушка, бајонет, чутурица, реденица, ордене; ако је био занатлија, ту су шило, чекић, наковањ... Ако је, пак, знао да чита, клесар ће му у руке ставити

књигу, а на неким крајпуташима могу се видети и ствари којима се покојник највише служио. Многи

ликови на крајпуташима су весели, шеретског изгледа, па и подругљиви.

СВЕ О СПОРТУ

Желим да купим књигу о спорту. Молим те да ми кажеш где је могу купити.

Ненад Шимуњец,
Загреб

Новинско-издавачко предузеће „Спортска књига“ издало је књигу о спорту. Можете се писмом

обратити овом предузећу, на адресу: „Спортска књига“, Београд, Македонска 19, п. факс 720. Књигу можете добити поужећем. Цена књиге (комплет од две књиге) је 360 динара.

ТВОРАЦ МОДЕРНОГ ЦРТАНОГ ФИЛМА

Молим те да ми одговориш колико је филмова снимио Волт Дизни, када је почео да прави филмове и шта је радио пре тога.

Саша Мешин,
Београд

Филмски режисер и продуцент Волт Дизни (1901—1966) светску славу стекао је као креатор цртаног филма. Из Дизнијевог студија изишло је око 600 филмова, а многе од њих режирао је сам Дизни.

Као дечак, Дизни је радио код свог оца. Разносио је новине, био продавац лимуната. Касније, уписује се у Уметничку школу у Чикагу. Своје прве филмове почео је да ради 1923. године.

У свету постаје познат када је створио Мики Мауса (1928) и Пају Патка (1933). Затим следе многи филмови са новим јунацима.

Дизни је снимио и целовечерње филмове: Снежана и седам патуљака, Пинокио, Вампи, Пенелуга, Алиса у земљи чуда, Петар Пан.

Прославио се и документарним филмовима. Најпознатији су: У долини даброва, Живот барских птица и Пустинја која живи.

УСПОМЕНЕ РЕВОЛУЦИОНАРА

У једном од прошлих бројева Забавника написали сте да је и код нас објављена књига Че Геваре „Успомене на револуцију“. Желео бих да знам где бих и како могао набавити ту књигу.

Драган Росић,
Требиње

Књигу „Успомене на револуцију“ Ернеста Че Геваре можете поручити на адресу: Београдски издавачко-графички завод, Издавачка делатност, 11000 Београд, Булевар војводе Мишића 17. Цена књиге је 40 динара.

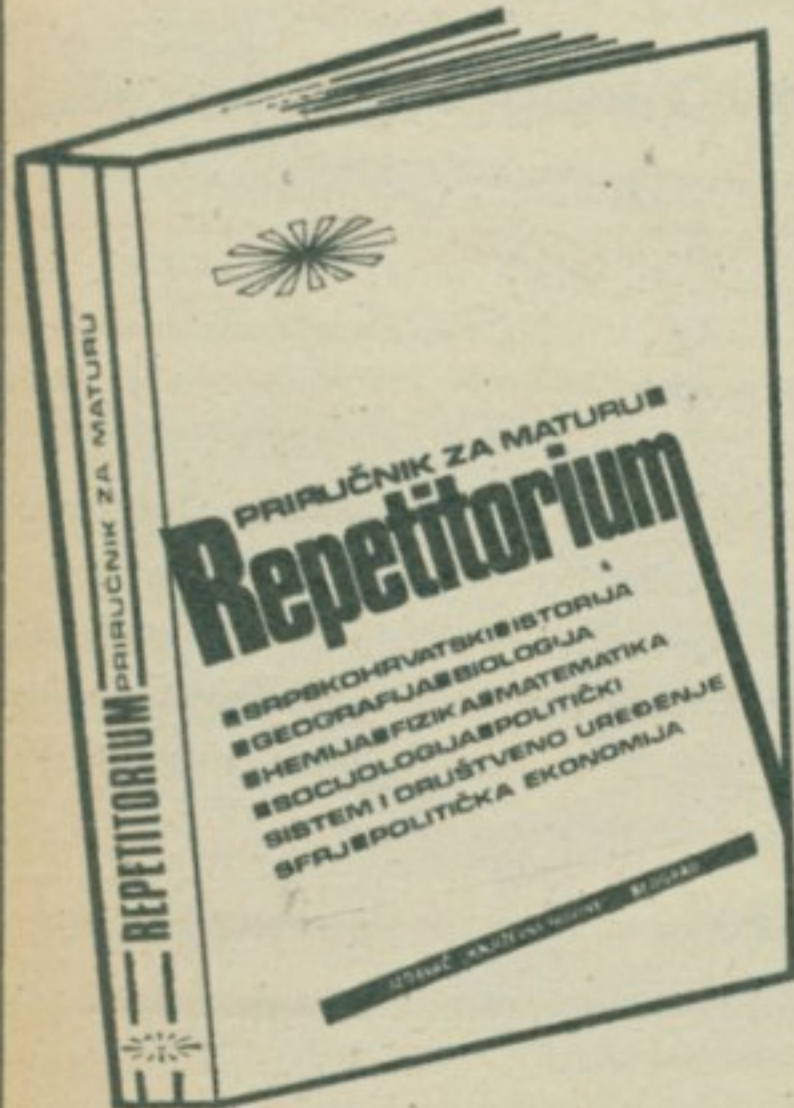
УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поужећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

